

Innehållsförteckning

<i>Bilaga 4</i>	
Konstitutionsutskottets yttrande	2
<i>Bilaga 5</i>	
Skatteutskottets yttrande	8
<i>Bilaga 6</i>	
Skatteutskottets yttrande 2009/10:SkU2y	81
<i>Bilaga 7</i>	
Justitieutskottets protokollsutdrag 2009/10:3	95
<i>Bilaga 8</i>	
Civilutskottets yttrande	97
<i>Bilaga 9</i>	
Socialförsäkringsutskottets yttrande	106
<i>Bilaga 10</i>	
Socialutskottets yttrande	116
<i>Bilaga 11</i>	
Kulturutskottets yttrande	128
<i>Bilaga 12</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag 2009/10:2	136
<i>Bilaga 13</i>	
Näringsutskottets yttrande	137
<i>Bilaga 14</i>	
Arbetsmarknadsutskottets yttrande	147

BILAGA 4

Konstitutionsutskottets yttrande 2009/10:KU1y

Ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 24 september 2009 beslutat bereda övriga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 (Förslag till statsbudget, finansplan m.m.) om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2010, utgifternas fördelning på utgiftsområden, beräkning av statsinkomsterna, förslag till utgiftstak för staten och låneramar samt de motioner som kan komma att väckas med anledning av propositionen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Konstitutionsutskottet begränsar sitt yttrande till att avse förslag till ram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse 2010–2012 samt motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 och 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i motsvarande delar.

Utskottets överväganden

Propositionen

I propositionen (Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 8.1.1 tabell 8.2) föreslås att ramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse för 2010 ska uppgå till 12 104 763 000 kr. I förhållande till ramen för innevarande budgetår (inkl. redan beslutade¹ och föreslagna² förändringar genom tilläggsbudgetar på statsbudgeten för 2009) innebär förslaget en minskning med ca 484 miljoner kronor. För 2011 beräknas utgiftsramen till 11 687 miljoner kronor och för 2012 till 11 731 miljoner kronor (Förslag till statsbudget, finansplan m.m. avsnitt 8.1.2 tabell 8.3).

Utgiftsramens föreslagna minskning för det kommande året följer, enligt uppgift från Finansdepartementet, av att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* under budgetåret 2009 tillfälligt ökats inför förberedelserna och genomförandet av det svenska ordförandeskapet i EU:s ministerråd (jfr prop. 2008/09:1 samt prop. 2008/09:99).

Inom den föreslagna lägre utgiftsramen ryms ett antal öknings av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.*, vilka motiveras av ökade utgifter med anledning av bl.a. växelkursförändringar (100 miljoner kronor), åtgärder i syfte att trygga Regeringskansliets långsiktiga lokalförsörjning (50 miljoner kronor), finansieringen av utrikesförvaltningens administration av utvecklingssamarbetet (58 miljoner kronor), förstärkningen av särskilt belastade myndigheter vad avser ansökningar om visering och uppehållstillstånd (30 miljoner kronor) samt utökad diplomatisk närvaro och utrikesförvaltningens ökade lokalkostnader (31 miljoner kronor).

Andra anslagsökningar inom utgiftsområdet gäller dels anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati*, vilket ökas med 275 miljoner kronor för genomförandet av allmänna val 2010, dels anslaget 7:1 *Nationella minoriteter*, vilket tillförs 70 miljoner kronor mot bakgrund av regeringens tidigare aviserade åtgärder i den av riksdagen godkända minoritetspolitiska propositionen (prop. 2008/09:158, bet. 2008/09:KU23, rskr. 2008/09:272).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i sin partimotion 2009/10:Fi260 att ramen för utgiftsområdet för 2010 ska minskas med 633 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 5 i denna del). För 2011 och 2012 beräknas ramen bli 460 miljoner kronor respektive 1 190 miljoner kronor

¹ Jfr prop. 2008/09:97, bet. 2009/09:FiU18, rskr 2008/09:183; prop. 2008/09:99, bet. 2008/09:FiU21, rskr 2008/09:311; prop. 2008/09:124, bet 2008/09:FiU40, rskr 2008/09:193.

² Prop. 2009/10:2.

lägre än regeringens förslag (yrkande 8 i denna del). I motionen anförs ett antal förändringar inom utgiftsområdet som förklarar skillnaden mot ramen i propositionen. I motionen yrkas på en sänkning av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* med 640 miljoner kronor med motiveringen att några skäl för ett utökad anslag efter att Sveriges ordförandeskap i Europeiska unionen tagit slut 2010 jämfört med situationen 2008 inte redovisats. Motionärerna föreslår därtill ett nytt anslag. Motionärerna yrkar om inrättandet av en integritetsombudsman som på ett samlat sätt tillvaratar integritetsskyddsintresset och vakar att dess gränser inte överträds. I motionen anslås 5 miljoner kronor för myndighetens verksamhet under budgetåret 2010 samt 10 miljoner kronor för 2011 respektive 2012. I motionen yrkas även på att anslaget 3:1 *Sametinget* tillförs 2 miljoner kronor under 2010 för projekteringen av Sametingets flytt.

Vänsterpartiet föreslår i partimotion 2009/10:Fi261 att ramen för utgiftsområdet för 2010 ska minskas med 687 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 5 i denna del). För 2011 och 2012 beräknas ramen bli 482 miljoner kronor respektive 1 082 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 6 i denna del). I motionen anförs ett antal förändringar inom utgiftsområdet som förklarar skillnaden mot ramen i propositionen. I motionen avvisas regeringens förslag på utökade resurser till anslaget 1:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* med anledning av kronprinsessans bröllop samt den ramhöjning som regeringen anslår för kronprinsessans, med blivande makes, driftskostnader av Haga slott. Motionärerna avvisar också ökningen av anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* gällande Utrikesdepartementets tillfälliga stöd till hovet i samband med kronprinsessans bröllop. Därutöver föreslås ett sparbetning för Kungliga hov- och slottsstaten på ca 10 % för 2010. Motionärerna vill även att riksdagsledamöternas månadsarvodet knyts till ett prisbasbelopp, vilket skulle leda till en minskning av anslaget 2:1 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* med drygt 51 miljoner kronor. I motionen föreslås även dels att anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* bör återgå till den nivå som var före det svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009, och därmed minskas med 600 miljoner kronor, dels att Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) läggs ned i brist på folklig förankring och att anslaget 9:1 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information* således minskas med hela anslagsbeloppet.

Miljöpartiet de gröna föreslår i partimotion 2009/10:Fi262 att ramen för utgiftsområdet för 2010 ökas med 58 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 4 i denna del). För 2011 och 2012 beräknas ramen bli 131 miljoner kronor högre respektive 495 miljoner kronor lägre än regeringens förslag (yrkande 6 i denna del). I motionen anförs ett antal förändringar inom utgiftsområdet som förklarar skillnaden mot ramen i propositionen. Enligt motionärerna bör ytterligare medel skjutas till länsstyrelserna eftersom dessa spelar en stor roll i arbetet för att nå miljömålen. Motionärerna föreslår att anslag 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas under 2010

med 75 miljoner kronor samt under 2011 respektive 2012 med 150 respektive 205 miljoner kronor. Länsstyrelserna bör tillföras medel för dels övergripande miljömålsarbete, dels förstärkt djurskyddsarbete, dels andra satsningar gällande bl.a. giftfri miljö, hav, sjöar, vattendrag och våtmarker. I motionen yrkas även på att anslaget 3:1 *Sametinget* tillförs 2 miljoner kronor för projekteringen av en ny byggnad till myndigheten. Därtill föreslår motionärerna en nedläggning av Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps), vilket minskar utgiftsramen med nästan 19 miljoner kronor. För 2012 föreslås i motionen ytterligare besparingar på sammanlagt 681 miljoner kronor genom dels effektivare myndighetsstruktur och lokal-användning, dels ökad statlig samordning.

I följande tabell redovisas regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsramar för utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Förslag till ram för utgiftsområde 1

Miljoner kronor

År	regeringen	Avvikelser från propositionens ram		
		(s)	(v)	(mp)
2010	12 105	-633	-687	+58
2011	11 687	-460	-482	+131
2012	11 731	-1 190	-1 082	-495

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker att riksdagen för budgetåret 2010 beslutar om utgiftsramen för utgiftsområde 1 Rikets styrelse i enlighet med vad som föreslås i budgetpropositionen. Ramen för utgifterna inom utgiftsområdet ska för 2010 således uppgå till 12 104 763 000 kr. Vidare tillstyrker utskottet att riksdagen för budgetåren 2011 och 2012 godkänner regeringens förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 1 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Dessa ramar beräknas således för 2011 och 2012 uppgå till 11 687 000 000 respektive 11 731 000 000 kr.

Utskottets ställningstagande innebär att utskottet avstyrker motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 och 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i motsvarande delar.

Stockholm den 15 oktober 2009

På konstitutionsutskottets vägnar

Berit Andnor

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Berit Andnor (s), Per Bill (m), Margareta Cederfelt (m), Andreas Norlén (m), Stefan Tornberg (c), Yilmaz Kerimo (s), Cecilia Wigström i Göteborg (fp), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Ingvar Svensson (kd), Anna Tenje (m), Marianne Berg (v), Phia Andersson (s), Annie Johansson (c), Mikael Johansson (mp), Karl Sigfrid (m) och Sinikka Bohlin (s).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (s)

Berit Andnor (s), Yilmaz Kerimo (s), Helene Petersson i Stockaryd (s), Billy Gustafsson (s), Phia Andersson (s) och Sinikka Bohlin (s) anför:

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse budgetåret 2010, förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2011 och 2012 samt förslagen i motionerna 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 och 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i motsvarande delar bör avslås. I stället bör riksdagen bifalla Socialdemokraternas förslag i motion 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8 i motsvarande delar.

För 2010 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 11 472 miljoner kronor, och för 2011 och 2012 beräknas ramen till 11 227 miljoner kronor respektive 10 541 miljoner kronor.

2. Avvikande mening (v)

Marianne Berg (v) anför:

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse budgetåret 2010, förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2011 och 2012 samt förslagen i motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8 och 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i motsvarande delar bör avslås. I stället bör riksdagen bifalla Vänsterpartiets förslag i motion 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 i motsvarande delar.

För 2010 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 11 418 miljoner kronor, och för 2011 och 2012 beräknas ramen till 11 205 miljoner kronor respektive 10 649 miljoner kronor.

3. Avvikande mening (mp)

Mikael Johansson (mp) anför:

Regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 1 Rikets styrelse budgetåret 2010, förslag till preliminära ramar för utgiftsområde 1 för åren 2011 och 2012 samt förslagen i motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8 och 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 i motsvarande delar bör avslås. I stället bör riksdagen bifalla Miljöpartiet de grönas förslag i motion 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i motsvarande delar.

För 2010 uppgår därmed ramen för utgiftsområde 1 till 12 163 miljoner kronor, och för 2011 och 2012 beräknas ramen till 11 818 miljoner kronor respektive 11 236 miljoner kronor.

BILAGA 5

Skatteutskottets yttrande 2009/10:SkU1y

Skattefrågor i budgetpropositionen för 2010

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 och de motioner som behandlas i ärendet, allt i de delar som berör skatteutskottets beredningsområde.

I detta yttrande behandlar utskottet skattefrågor i budgetpropositionen. Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution behandlas i yttrande SkU2y.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2010. Härvid instämmer utskottet i de bedömningar och övriga överväganden som regeringen redovisar. Detta innebär att följande förändringar kommer att genomföras på skatteområdet.

Jobbskatteavdraget för personer som inte har fyllt 65 år förstärks med 10 miljarder kronor fr.o.m. 2010. För en person med genomsnittliga inkomster ger jobbskatteavdraget härefter en sammantagen skattesänkning på ca 1 700 kr per månad.

Det förhöjda grundavdraget för personer som har fyllt 65 år förstärks med 3,5 miljarder kronor. Förstärkningen ger en skattelättnad med ca 1 000–1 200 kr per år för en pensionär med full garantipension.

Reglerna om kommunal fastighetsavgift ska justeras för att även ägare till bostadshus som saknar taxeringsvärde och bostadshus på ofri grund ska omfattas av fördelarna med reglerna. Några förslag avser anpassningar till EG-rätten och andra internationella förhållanden inom kapitalbeskattningens och företagsbeskattningens områden. Det gäller bl.a. beskattningen av andelsbyten vid utflyttning, regler om avdrag för slutliga förluster i utländska dotterföretag och förfarandet för prissättningsbesked vid internationella transaktioner. Vidare fullföljs under hösten lagstiftning som reger-

ingen tidigare har aviserat i skrivelser till riksdagen. Det gäller ett förslag om skattefri kapitalvinst och utdelning på andelar inom handelsbolagssektorn och ändrade regler om beskattning av vissa penninglån och av under-skottsföretag.

Det fortsatta arbetet med kapitalbeskattningen och företagsbeskattningen berör bl.a. beskattningen av stiftelser och föreningar, den skattemässiga behandlingen av gåvor till forskning och ideell verksamhet och olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn.

Den generella koldioxidskatten höjs för att bl.a. finansiera sloandet av avfallsförbränningskatten. Vidare höjs koldioxidskatten i två steg på bränslen för uppvärmning och drift av stationära motorer inom industrin utanför handelssystemet samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna. Motsvarande höjningar görs även för dieselolja som förbrukas i viss gruvindustriell verksamhet. Begränsningsnivån i den s.k. 0,8-procentsregeln fasas ut, och återbetalningen av koldioxidskatt för dieselolja i jordbruks- och skogsbruksmaskiner sänks. Den aviserade sänkningen av koldioxidbeskattningen av bränslen inom handelssystemet skjuts fram till 2011. Koldioxidskatten på naturgas och gasol vid drivmedelsanvändning höjs stegvis till den generella koldioxidskattenivån.

Energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen struktureras om efter bränslets energiinnehåll. Energiskatt införs på fossila bränslen för uppvärmning och drift av stationära motorer i sektorer där energiskatten i dag är noll. Energiskatten på dieselolja höjs i två steg med sammanlagt 40 öre per liter. Avtrappningen av avdraget för energiskatt på el som produceras i havsbaserad vindkraftverk slutförs. Avfallsförbränningskatten slopas fr.o.m. den 1 oktober 2010.

Skattefriheten för vegetabiliska och animaliska oljor och fetter m.m. som förbrukas som bränsle för uppvärmning samt för biogas som förbrukas som drivmedel villkoras av att bränslena uppfyller hållbarhetskriterierna i direktivet om förnybar energi. Nuvarande undantag från skatteplikt för biogas ersätts med avdrag i den skattskyldiges skattedeklaration eller med återbetalning av skatten.

Gränsen för att medge koldioxid- och energiskattelättnader för bränslen som förbrukas för framställning av värme i kraftvärmeproduktion sätts vid en verkningsgrad vad gäller el om minst 15 %. Till följd av denna förändring slopas den nuvarande successivt ökande koldioxidskattelättnaden för kraftvärmeproduktion med en verkningsgrad vad gäller el om minst 5 % och mindre än 15 %.

Inom fordonsbeskattningen ökas koldioxidrelateringen. Personbilar med bättre miljöegenskaper befrias från fordonsskatt under fem år från det att bilen togs i bruk för första gången. Miljöfaktorn för dieseldrivna personbilar görs om till ett fast miljö tillägg, och dessutom ändras storleken på bränslefaktorn. Fordonsskatten för de bilar som beskattas efter vikt höjs för bensindrivna personbilar och sänks för dieseldrivna personbilar den 1 januari 2011. Fordonsskatten för tunga bussar och tunga lastbilar sänks

samtidigt till EU:s minimiskattenivåer för tunga lastbilar. Lätta lastbilar, lätta bussar och husbilar som tas i bruk för första gången efter 2010 inordnas i den koldioxidbaserade fordonsskatten. Fordonsskatten för tunga elhybridbussar sänks till samma skattenivå som gäller för bensindrivna tunga bussar.

Skatten på gödselmedel slopas.

Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för tjänster, återbetalning till utländska företagare och periodisk sammanställning införs.

I yttrandet lämnas avvikande meningar och ett gemensamt särskilt yttrande från utskottets ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet

Utskottets överväganden

Skattepolitiken

Utskottets förslag i korthet

Utskottet instämmer i regeringens bedömning när det gäller inriktningen av skattepolitiken och de åtgärder som bör vidtas och föreslår att Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag om en annan inriktning avslås.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen anför att det låga resursutnyttjandet, det kraftiga och fortsatta sysselsättningsfallet och den minskade risken för de offentliga finanserna motiverar ytterligare krisåtgärder. Åtgärderna inriktas på att dämpa fallet i sysselsättningen, förhindra att arbetslösheten biter sig fast och värna välfärdens kärna. Därutöver föreslår regeringen bl.a. åtgärder för fler och växande företag.

Efterfrågan och sysselsättningen stimuleras genom att krisens effekter på hushållens disponibla inkomster dämpas. Ett fjärde steg i jobbskatteavdraget införs. Skatten sänks för pensionärer. Företagarnas egenavgifter sänks. De föreslagna skattesänkningarna ökar hushållens disponibla inkomster med 15 miljarder kronor och bidrar till att den privata konsumtionen hämtar sig 2010. Ett förstärkt jobbskatteavdrag är inte bara ett sätt att upprätthålla hushållens disponibla inkomster nästa år och därigenom dämpa fallet i sysselsättningen och tidigarelägga uppgången. Ett förstärkt jobbskatteavdrag medför också en snabbare och större sysselsättningsökning, inte minst när läget på arbetsmarknaden förbättras, eftersom det blir mer lönsamt att arbeta. Det ökar arbetsutbudet och förbättrar lönebildningen och rörligheten på arbetsmarknaden. En förstärkning av jobbskatteavdraget bidrar därmed till en högre sysselsättning även efter 2010.

De åtgärder som regeringen redan genomfört och de som man nu föreslagit, tillsammans med det föreslagna fjärde steget i jobbskatteavdraget, bedöms bidra till 150 000 fler varaktigt sysselsatta, varav de fyra stegen av jobbskatteavdraget bedöms stå för drygt hälften av sysselsättningsökningen.

Den sänkta skatten för pensionärer och det höjda bostadstillägget för personer med sjuk- och aktivitetsersättning lindrar krisens effekter för dessa grupper och bidrar till ökad ekonomisk trygghet. Tillsammans med jobbskatteavdraget har dessa reformer gynnsamma fördelningspolitiska effekter.

Välfärdssystemen finansieras solidariskt med skattemedel. För att upprätthålla legitimiteten och förtroendet för transfereringssystemen är det viktigt att utbetalningar sker i tid och enbart till personer som är berättigade till stöd. Det är därför fortsatt viktigt att bl.a. myndigheternas arbete med att minska de felaktiga utbetalningarna från välfärdssystemen fortskrider och att arbetet med att bekämpa svartarbete och annat skattefusk integreras i den löpande verksamheten. Regeringen arbetar aktivt vidare med dessa frågor.

Riskkapitalverksamhet bedrivs inte sällan i form av handelsbolag. Regeringen föreslår skattefrihet för kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar i handelsbolag som ägs av aktiebolag eller andra juridiska personer. Aktiebolags och andra juridiska personers indirekta ägande av näringsbetingade andelar genom handelsbolag likställs därmed med direktägande. På så sätt ökar likformigheten samtidigt som reglerna förenklas och skatteplanering motverkas. Konkurrenskraften för företag som inte skatteplanerar förbättras.

För att förstärka de gröna näringarnas konkurrenskraft föreslås flera förändringar, bl.a. slopande av handelsgödselskatten och sänkning av egenavgifterna.

Sänkt mervärdesskattesats för vissa tjänster kan bidra till ökad sysselsättning genom reducerat svartarbete och genom att det underlättar för hushållen att gå från hemarbete till förvärsarbete. Regeringen vill undersöka möjligheten att tillämpa en reducerad mervärdesskattesats på vissa tjänster. En utredare kommer därför att få i uppdrag att utreda om en reducerad mervärdesskattesats kan införas i vissa delar av tjänstesektorn fr.o.m. den 1 januari 2011. Utredaren ska närmare analysera en lämplig avgränsning av de aktuella tjänsterna, skattesatsnivån samt utarbeta ett lagförslag. På mervärdesskatteområdet aviseras vidare ett kommande förslag om nya mervärdesskatte regler om omsättningsland för tjänster m.m. Vidare redovisas arbetsläget vad gäller utredningen som omfattar mervärdesskatt och ideella föreningar m.m.

En företagsskatteutredning tillsätts i syfte att undersöka olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn och därmed göra villkoren mera lika för investeringar som finansieras med eget kapital respektive lånat kapital.

Riksdagen antog våren 2008 riktlinjer för skattepolitiken i form av ett antal hållpunkter och ett antal krav (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20). Genom fem hållpunkter inriktas skattepolitiken på att stödja de övergripande målen för regeringens ekonomiska politik, som exempelvis en varaktigt högre sysselsättning och en högre generell och rättvist fördelad välfärd.

- Skattereglerna ska bidra till att öka den varaktiga sysselsättningen (antalet arbetade timmar) genom ökat arbetsmarknadsdeltagande, genom att personer som redan har arbete ökar sitt arbete och genom ökad utbildning och kompetens hos dem som arbetar.

- Skattereglerna ska ge goda villkor för investeringar i Sverige, genom att attrahera utländska företags lokalisering till och investeringar i Sverige och genom att företag som redan är verksamma i Sverige ökar sina investeringar. Därutöver ska också goda villkor gälla för svenska företags investeringar i utlandet.
- Skattepolitiken ska utformas så att målen om en generell och rättvist fördelad välfärd och högre sysselsättning säkerställs.
- Skattereglerna ska bidra till att negativa miljö- och folkhälsoaspekter fångas upp i prisbildningen på olika marknader genom internalisering av s.k. negativa externa effekter. Korrigeringar av sådana effekter bör ske på ett så effektivt sätt som möjligt med beaktande av andra krav på skattesystemet. På miljöområdet ska skatterna samordnas med andra styrmedel – exempelvis handel med utsläppsrätter – så att miljöstyrningen blir samhällsekonomiskt effektiv. Principen om att förorenaren ska betala ska gälla.
- Skattereglerna ska utformas så att de stärker medborgarnas förtroende för skattesystemet och underlättar för dem att göra rätt för sig. Skattefel ska begränsas och skattebrott, skattefusk och skatteundandragande motverkas.

Skattepolitiken ska vidare tillgodose fem allmänna krav som ställs på de svenska skattereglerna i en globaliserad värld.

- Skatterna ska finansiera offentliga utgifter på ett hållbart sätt med bevarande av den samhällsekonomiska balansen. Utifrån detta fiskala krav ska skattereglerna utformas på ett så enkelt sätt som möjligt med beaktande av målet om hög välfärd och hög varaktig sysselsättning.
- Med beaktande av hållpunkterna ska skattereglerna vara generella och existerande särregler (skatteutgifter) löpande prövas för att förenkla systemet och för att skapa finansiellt utrymme för att sänka strategiska skattesatser.
- Skatteregler och åtgärder ska vara hållbara och försvarbara i ett EG-rättsligt perspektiv.
- På inkomstskatteområdet bör på sikt olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning undvikas.
- Arbetet med att förenkla skattereglerna (minskad administrativ börda) drivs vidare. I arbetet ska nyttan av förenklingar för företagen beaktas liksom behovet av att värna skatteintäkterna.

Hållpunkterna och kraven ger en ram för utvecklingen av skattepolitiken. De anger vilka åtgärder som är angelägna och vad som bör undvikas. De fem hållpunkterna med sin koppling till den ekonomiska politiken pekar i första hand ut vad som är angeläget, medan de fem kraven har sin tyngdpunkt på det som bör undvikas. En i förhållande till hållpunkter och krav framgångsrik skattepolitik utmärks därmed i första hand av att hållpunkterna förstärks medan avvikelserna från kraven bör vara så begränsade som möjligt.

I relation till riktlinjerna tar de åtgärder som aviseras i budgetproposition sikte på att ge bättre förutsättningar för en varaktigt högre sysselsättning genom det förstärkta jobbskatteavdraget. I det aktuella ekonomiska läget bidrar jobbskatteavdraget inte bara till att främja en varaktigt hög sysselsättning utan även till att förstärka efterfrågan i ekonomin. Därigenom bromsas sysselsättningsfallet och nästa sysselsättningsuppgång påskyndas. Företagsskatteåtgärderna bidrar till ett mer rättvist och legitimt skattesystem genom de åtgärder mot avancerad skatteplanering som aviseras. Dessa åtgärder bidrar också till att stabilisera skatteintäkterna, och därmed ökar hållbarheten i de offentliga finanserna. Den generella och rättvisa välfärden förstärks genom den utbyggda skattelättnaden för pensionärer.

Den företagsskatteutredning som aviseras ska undersöka olika möjligheter att främja varaktigt högre sysselsättning, förbättra villkoren för företagande och investeringar och bidra till hållbara finanser och skatteregler som är hållbara och försvarbara i förhållande till EU. Som en del av de förändringar i bostadsbeskattningen som aviseras ingår en viss begränsning av möjligheten till uppskov med skatt på kapitalvinster. Därmed reduceras inslaget av uppskjuten beskattning i de svenska skattereglerna.

Motionerna

I *Socialdemokraternas* motion Fi260 yrkandena 10, 11 och 30 av Mona Sahlin m.fl. (s) anförs att Sverige behöver en ny färdväg för att klara jobben, välfärden och de offentliga finanserna. Motionärerna vill göra skatterna rättvisare och föreslår därför att en förmögenhetsskatt införs, att fastighetsskatten görs rättvisare och att de som tjänar mer än 1 miljon kronor om året inte får något jobbskatteavdrag. De accepterar inte att en pensionär ska betala högre skatt än en löntagare vid samma inkomst. Skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre inkomst, men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta skapar både solidarisk omfördelning och trygghet. Motionärerna föreslår också att ett tiopunktsprogram mot skattefusk och ekobrott genomförs. Förslaget läggs fram tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

I *Vänsterpartiets* motioner Fi299 yrkande 1 av Lars Ohly m.fl. (v) och Fi261 yrkande 17 av Lars Ohly m.fl. (v) anförs att målsättningen är att få fler människor i arbete, trygga välfärden och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade välfärden som ska finansieras via skatterna. De vill utveckla den generella välfärden och samtidigt ta hänsyn till hur kvinnors och mäns olika förutsättningar kan ta sig olika ekonomiska uttryck. Kvinnors lägre inkomst av arbete får betydelse för nivån på såväl sjukförsäkring som a-kassa och pensioner. Skillnader i inkomststrukturer mellan kvinnor och män minskar när skattepliktiga ersättningar (transfereringar), familjestöd och skatt beaktas. En viktig slutsats blir att kvinnor

som kollektiv är mer beroende av skatte- och transfereringssystemen och därmed mer känsliga för förändringar. Skattesystemet måste vidare vara utformat så att det är enkelt att förstå och tillämpa för den enskilda skattebetalaren. Vänsterpartiet vill därför betona vikten av att eftersträva ett system som är enhetligt och likformigt och som har få undantag. Skatter är ett viktigt styrmedel i klimat- och miljömställningen. Den rödgröna oppositionens gemensamma mål är att utsläppen i Sverige ska minska med 45 % till 2020 i förhållande till 1990 års nivå. Målet avser de sektorer som inte ingår i EU:s system för utsläppshandel, dvs. transporter, bostäder, avfallsanläggningar, jord- och skogsbruk och vattenbruk samt delar av industrin. Klimatmålet ska genomföras i Sverige och ska inte omfatta åtgärder i andra länder. Till 2050 ska utsläppen av växthusgaser i Sverige reduceras med 90 % i förhållande till 1990 års nivå. Motionärerna föreslår också att ett tiopunktsprogram mot skattefusk och ekobrott genomförs. Förslaget läggs fram tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet.

I *Miljöpartiets* motion Fi262 yrkande 3 (delvis) och 11 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) anförs att det behövs en skattepolitik som syftar till att ge människor ökad frihet, större rättvisa och drivkrafter att medverka till ett hållbart samhälle. Skattepolitiken måste i större utsträckning än i dag anpassas efter de utmaningar som samhället står inför. Miljöpartiet menar att skattepolitiken i större utsträckning behöver användas för att klara klimat- och miljömål. Skatteväxlingen som genomfördes i Sverige under förra mandatperioden lyfts fram internationellt som ett föredöme. Miljöpartiet föreslår klimat- och energirelaterade skattehöjningar under budgetperioden på drygt 20 miljarder kronor. Pengarna som genereras behövs för satsningar på ny energiteknik, utbyggnad av klimatvänlig infrastruktur såsom järnväg och kollektivtrafik, forskning och utveckling och klimatanpassning av bostäder. Det är investeringar som gör att klimatmålen klaras samtidigt som ekonomin kan utvecklas och nya jobb skapas. Förslaget om kraftigt höjda klimat- och energiskatter innebär samtidigt att kraftigt höjda inkomstskatter varken är nödvändiga, möjliga eller önskvärda. Motionärernas ambition är att låg- och medelinkomsttagare inte bör få någon inkomstskattehöjning. Samtidigt är skatter ett viktigt sätt att omfördela resurser i samhället. Motionärerna föreslår också att ett tiopunktsprogram mot skattefusk och ekobrott genomförs. Detta förslag läggs fram tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ställer sig bakom den av regeringen förordade inriktningen av skattepolitiken och avstyrker följaktligen de aktuella motionsyrkandena.

I det följande går utskottet närmare in på skatteförslagen i de olika budgetalternativen.

Förstärkt jobbskatteavdrag och ytterligare sänkt skatt för pensionärer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att jobbskatteavdraget bör förstärkas med 10 miljarder kronor fr.o.m. 2010 för att dämpa fallet i sysselsättningen och påskynda den kommande uppgången samt stimulera arbetsutbudet och öka den varaktiga sysselsättningen.

Utskottet delar vidare regeringens bedömning att skattelättnaden för den som fyllt 65 år bör förstärkas i ett andra steg med 3,5 miljarder kronor. Förslaget bör innebära att alla personer som har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång och som betalar skatt får en skattesänkning.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (*avsnitt 7.2.1.1 Förstärkt jobbskatteavdrag*) att jobbskatteavdraget bör förstärkas i ett fjärde steg med 10 miljarder kronor för att dämpa fallet i sysselsättningen och påskynda den kommande uppgången. Det förstärkta jobbskatteavdraget stimulerar också arbetsutbudet och ökar därmed den varaktiga sysselsättningen. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010. Jobbskatteavdraget är en central del i regeringens ekonomiska politik för att varaktigt öka sysselsättningen. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta för dem som i dag står utanför arbetsmarknaden och bidrar genom sänkta marginalsatser till ett ökat arbetsutbud för dem som redan har ett arbete. Jobbskatteavdraget gör det även mer attraktivt att starta och bedriva aktiv näringsverksamhet. Såväl svenska som internationella erfarenheter visar också att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta är avgörande för att varaktigt höja sysselsättningen och minska frånvaron på arbetsmarknaden. En lägre skatt på arbetsinkomster ökar dessutom individernas självbestämmande över den egna inkomsten och gör att fler kan försörja sig på sin lön.

En förstärkning av jobbskatteavdraget är enligt vad som anförs särskilt viktig i nuvarande konjunkturläge. Förstärkningen ökar hushållens disponibla inkomster, vilket leder till att konsumtionen stimuleras och sysselsättningsfallet dämpas. Ett förstärkt jobbskatteavdrag bidrar också till att fler håller sig kvar på arbetsmarknaden under lågkonjunkturen och främjar således en stark sysselsättningsökning i nästa konjunkturuppgång. Eftersom drivkrafterna till att söka arbete ökar i och med en förstärkning av jobbskatteavdraget hålls sökaktiviteten uppe. Detta, i kombination med ett ökat arbetsutbud, bidrar till en stark sysselsättningsutveckling i nästa konjunkturuppgång och förbättrar förutsättningarna för en god rörlighet på arbetsmark-

naden, vilket är nödvändigt för en kraftfull sysselsättningsökning. Ett förstärkt jobbskatteavdrag minskar därmed risken för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå.

Regeringen bedömer vidare (*avsnitt 7.2.1.2 Ytterligare sänkt skatt för pensionärer*) att skattelättnaden för personer som vid årets ingång har fyllt 65 år bör förstärkas i ett andra steg med 3,5 miljarder kronor. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010. Den 1 januari 2009 sänktes skatten för de flesta pensionärer genom ett förhöjt grundavdrag vid taxerade förvärvsinkomster upp till ca 363 000 kr. För att ytterligare förstärka pensionärernas disponibla inkomster bör det förhöjda grundavdraget för pensionärer utökas så att skatten sänks med ytterligare 3,5 miljarder kronor. Det kommande förslaget bör innebära att alla personer som har fyllt 65 år vid beskattningsårets ingång och som betalar skatt får en skattesänkning. Förstärkningen bör ge en skattesänkning med ca 1 000–1 200 kr per år för en pensionär med full garantipension. För utformningen av det ytterligare förhöjda grundavdraget bör en utgångspunkt vara det sätt på vilket pensionerna skrivs ned 2010. För 2010 minskar de prisbasbeloppsindexerade garantipensionerna nominellt med 0,9 %. De följsamhetsindexerade inkomst- och tilläggspensionerna minskar med 3,0 %. Detta motiverar att förstärkningens tyngdpunkt i kronor räknat bör läggas hos dem som också får en större pensionsnedskrivning. En sådan utformning ökar välfärden för breda pensionärsgrupper.

Motionerna

I *Socialdemokraternas* motion Fi260 yrkande 4 (delvis), 12, 13, 18, 27 och 28 av Mona Sahlin m.fl. (s) avslås regeringens förslag om en förstärkning av *jobbskatteavdraget*. Motionärerna trappar vidare av det nuvarande jobbskatteavdraget. För den som tjänar 70 000 kr i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på ca 500 kr i månaden. Vid en månadsinkomst på ca 115 000 kr eller mer ges inget jobbskatteavdrag, vilket betyder en skattehöjning på ca 1 500 kr per månad. Avtrappningen görs med 1 % från ca 45 000 och ytterligare cirka 1 % från 50 000 kr. Denna skatteförändring ger närmare 1 miljard kronor. Skatten för *pensionärer* sänks genom att grundavdraget höjs, mest för pensionärerna med en normalinkomst. *Reseavdraget* höjs med 50 öre för att kompensera för den höjning av koldioxidskatten med 6 öre som också föreslås. Avgifterna till *arbetslöshetsförsäkringen* sänks genom en skattereduktion som motsvarar 75 % av avgiften. Skattereduktionen för husarbete ersätts med ett tidsbegränsat *ROT-avdrag* för upprustning av bostäder, en skol-ROT för renovering av skolor under perioden 2010–2012 och en kultur-ROT. De båda förstnämnda förslagen läggs fram tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Även i motion Ub557 yrkande 22 av Marie Granlund m.fl. (s) föreslås en skol-ROT för renovering av skolor.

Också i *Vänsterpartiets* motioner Fi261 yrkandena 2–5, 10 och 12 av Lars Ohly m.fl. (v) och Fi299 yrkandena (5, 7–9, 11, 34 och 44) av Lars Ohly m.fl. (v) avslås förslaget om ett förstärkt jobbskatteavdrag. Motionärerna genomför förändringar i grundavdraget som innebär att alla inkomster upp till en månadslön på 20 000 kr beskattas vid den nivå som tillämpas för löntagare år 2009 (efter införande av jobbskatteavdrag 1, 2 och 3). Därefter görs en stegvis avtrappning. Möjligheten att göra grundavdrag vid högre inkomster begränsas. Uppräkningen av skiktgränserna vid uttag av statlig inkomstskatt sätts ned till konsumentprisindex plus 1 procentenhet. Reglerna om skattelättnader för utländska *nyckelpersoner* tas bort fr.o.m. 2010. För att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden men också för att ge människor möjlighet att i större utsträckning bo kvar i utflyttningsbygder tas de tidsgränser som gäller för avdrag för *dubbel bosättning* bort. Beskattningen av förmån av fri *cykel* slopas. Möjligheten att få skattereduktion för avgifter till *fackförening* och *arbetslöshetskassa* återinförs. Motionärerna anser att beslutet att slopa den *särskilda löneskatten* för personer som fyllt 65 år är orättvist eftersom människor med låga löner och förslitande arbetsuppgifter sällan orkar arbeta fram till dagens pensionsålder, och de föreslår att undantaget slopas. Skattereduktionen för husarbete ersätts med ett tidsbegränsat *ROT-avdrag* för upprustning av bostäder och en skol-ROT för renovering av skolor under perioden 2010–2012. Dessa båda förslag läggs fram tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Ett yrkande om avdrag för medlemskap i a-kassa och fackförening framställs också i motion A394 yrkande 3 av Josefin Brink m.fl. (v).

I *Miljöpartiets* motion Fi262 yrkande 3 delvis, 8 och 9 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) avslås regeringens förslag om en förstärkning av jobbskatteavdraget, och det nuvarande jobbskatteavdraget trappas av för att öka progressiviteten i skattesystemet. Avtrappningen föreslås börja vid en inkomst på ca 43 000 kr i månaden. Vid en inkomst på 70 000 kr i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på cirka 500 kr i månaden. Avtrappningen görs med 1 % från ca 43 000 kr och ytterligare ca 1 % från 50 000. Motionärerna inför också en skattereduktion för föräldradediga, *föräldraavdraget*. Skattereduktionen ska vara utformad så att den i huvudsak ger samma skattelättnad som jobbskatteavdragets första tre steg. Skattereduktionen blir vid en föräldrapenning på 16 700 kr före skatt cirka 800 kr per månad. Beskattningen av *förmånsbilar* läggs först om så att den baseras på bilens koldioxidutsläpp och skärps sedan successivt. För dieselbilar höjs förmånen ytterligare som kompensation för högre utsläpp av kväveoxider och partiklar. Nedsättningen av förmånsskatten med 20 % för etanolbilar och 40 % för biogasbilar ligger kvar. Värdet av fritt drivmedel höjs från 1,2 till 2 gånger bränslepriset. Arbetsgivare får möjlighet att erbjuda sina anställda *cykel* som skattefri personalvårdsförmån. Skattereduktionen för husarbete ersätts med ett tidsbegränsat *ROT-avdrag* för upprust-

ning av bostäder och en skol-ROT för renovering av skolor under perioden 2010–2012. Dessa båda förslag läggs fram tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet.

Utskottets ställningstagande

Jobbskatteavdraget är en central del i regeringens ekonomiska politik för att varaktigt öka sysselsättningen. Avdraget gör det mer lönsamt att arbeta, vilket leder till att fler människor ingår i arbetskraften. Genom sänkta marginalskatter för låg- och medelinkomsttagare bidrar avdraget också till ett ökat arbetsutbud för dem som redan har ett arbete. Jobbskatteavdraget gör det även mer attraktivt att starta och bedriva aktiv näringsverksamhet. Såväl svenska som internationella erfarenheter visar också att en politik som gör det mer lönsamt att arbeta eller att bedriva aktiv näringsverksamhet är avgörande för att varaktigt höja sysselsättningen och minska frånvaron på arbetsmarknaden. En lägre skatt på arbetsinkomster ökar också individernas självbestämmande över den egna inkomsten och gör att fler kan försörja sig på sin lön. Finanspolitiska rådet har i sin andra rapport från 2009 bedömt att det tredje steget i jobbskatteavdraget är välmotiverat utifrån regeringens sysselsättningspolitiska målsättningar.

Ett antal åtgärder har redan vidtagits för att få fler i arbete, t.ex. införandet av jobbskatteavdraget 2007 och förstärkningen av det i ett andra och tredje steg. Fortfarande står dock många utanför arbetsmarknaden. Under 2009 har dessutom den finansiella krisen på allvar slagit igenom på arbetslösheten, vilket riskerar att göra det ännu svårare för dem som redan står utanför arbetsmarknaden att komma tillbaka.

En förstärkning av jobbskatteavdraget är därför särskilt viktig i nuvarande konjunkturläge. Förstärkningen ökar de disponibla inkomsterna i hushåll där minst en person förvärvsarbetar, vilket leder till att konsumtionen stimuleras. Därmed dämpas sysselsättningsfallet på kort sikt. Ett förstärkt jobbskatteavdrag bidrar också till att fler håller sig kvar på arbetsmarknaden under lågkonjunkturen och främjar således en stark sysselsättningsökning i nästa konjunkturuppgång. Eftersom drivkrafterna till att söka arbete ökar i och med en förstärkning av jobbskatteavdraget hålls sökaktiviteten uppe. Detta bidrar till en stark sysselsättningsutveckling i nästa konjunkturuppgång och förbättrar förutsättningarna för en god rörlighet på arbetsmarknaden, vilket är nödvändigt för en kraftfull sysselsättningsökning. Ett förstärkt jobbskatteavdrag minskar därmed risken för att arbetslösheten biter sig fast på en hög nivå. Sammantaget medför en förstärkning av jobbskatteavdraget högre sysselsättning på kort sikt och inte minst på lång sikt eftersom drivkrafterna till arbete ökar. Utskottet vill i sammanhanget framhålla att det vid en jämförelse mellan en förvärvsarbetande och en pensionär med samma bruttolönskomst många gånger krävs ett jobbskatteavdrag för att nettoinkomsten ska bli likvärdig. Anledningen är att det stora flertalet förvärvsarbetande regelmässigt har resekostnader som

faller under avdragsgränsen och andra kostnader för inkomstens förvärvande. Därutöver tillkommer som regel a-kasseavgift och ofta avgift till en fackförening.

Utskottet delar regeringens bedömning att *jobbskatteavdraget* för personer som vid beskattningsårets ingång inte har fyllt 65 år bör förstärkas med 10 miljarder kronor inom ramen för ett fjärde steg och att den nuvarande skattelättnaden för personer som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år bör förstärkas i ett andra steg med 3,5 miljarder kronor.

När det gäller förslagen om en avtrappning av *jobbskatteavdraget* och om skärpt progressivitet i skatteskalen finns det enligt utskottets mening inte anledning att överväga en sådan förändring. Marginalskattehöjningar inverkar negativt på arbetsviljan och motverkar den utveckling som enligt utskottets mening är önskvärd och nödvändig om Sverige ska klara att upprätthålla en rättvis, generös och offentligt finansierad välfärd.

Beträffande skattelättnaden för utländska nyckelpersoner anser utskottet fortfarande att dessa regler bör behållas så länge Sveriges grannländer bibehåller motsvarande regelverk.

Motionärerna lägger gemensamt fram ett förslag om att skattereduktionen för husarbete ska ersättas med en tidsbegränsad skattereduktion för *ROT-arbete* i syfte att stimulera sysselsättningen inom byggsektorn. Utskottet vill framhålla att de relativt sett höga skatterna på arbete i Sverige har medfört att det ekonomiska utrymmet för hushållen att köpa tjänster såsom städning, barnpassning och trädgårdsskötsel liksom hantverkstjänster för *ROT*-arbeten varit litet och att detta har lett till att en stor del av hushållsarbetet har utförts av hushållen själva eller genom köp på den svarta marknaden. De negativa effekterna av skatteundrandraganden är många. Förutom att skattebördan vältras över på andra skattskyldiga medför fusket att konkurrensen snedvrids och att seriösa näringsidkare riskerar att slås ut av skattefusande konkurrenter. Ytterligare effekter vid utnyttjande av svart arbetskraft är bl.a. att sjukpenning och andra ersättningar inte kan beräknas utifrån lönen. Om vissa skattskyldiga kan skjuta över sin del av skatte- och avgiftsbördan på andra rubbas dessutom respekten för den demokratiska beslutsordningen. En utgångspunkt vid utformningen av skattereduktion har därför varit att skattereduktionen ska ges för tjänster som hushållen utför själva eller köper svart i större omfattning. Genom en lägre skatt på marknadsproducerat hushållsarbete ökar individens möjligheter att arbeta med det han eller hon är bäst på. I stället för att utföra hemarbetet själv köper individen tjänsten och kan använda den frigjorda tiden till att öka antalet arbetade timmar på marknaden. Den reducerade skatten på hushållsarbete har således ökat arbetsutbudet och gör det lättare för den vita marknaden för hushållsarbete att konkurrera med den motsvarande svarta marknaden. Grupper med en svag ställning på arbetsmarknaden kan få vita arbeten med allt vad det innebär i form av pensionsrätt, sjukpenning etc. Fler korttidsutbildade kommer in på arbetsmarknaden, och såväl kvinnor som män får ökade möjligheter att kombinera familjeliv

och arbetsliv på lika villkor. Genom att hushållen marknadsarbetar i större utsträckning, svartjobb omvandlas till vita jobb och sysselsättningen ökar i grupper med relativt hög arbetslöshet förbättras resursutnyttjandet i ekonomin samtidigt som fler grupper i samhället stärker sin yrkesposition och ekonomiska situation. Det handlar enligt utskottets mening om en långsiktig och strukturell åtgärd som är nödvändig om man, som utskottet, ser allvarligt på svartarbete och dess följder i form av otrygga jobb, brister i försäkringsskydd, obefintligt konsumentskydd etc. Utvidgningen av det permanenta husavdraget till ROT-arbete och övergången till den s.k. fakturametoden har förstärkt effekten ytterligare. Utskottet avstyrker därför bestämt förslagen om att skattereduktionen för husarbete ska ersättas med en tillfällig stimulans för byggsektorn.

Regeringens politik för full sysselsättning och en varaktig ökning av antalet arbetade timmar innehåller också åtgärder som syftar till att göra det lättare för arbetsgivare att anställa. En av dessa åtgärder gäller den *särskilda löneskatten* och innebär att äldre undantas från den i syfte att göra det mer attraktivt för företagen att behålla och nyanställa äldre medarbetare. I motionen från Vänsterpartiet föreslås att detta undantag slopas eftersom alla inte har möjlighet att fortsätta att arbeta efter att man uppnått 65 år. Enligt utskottets uppfattning är avsikten inte att skapa en förmån för de berörda utan i stället att stimulera till fortsatt deltagande i arbetslivet för att stärka Sveriges möjligheter att möta de påfrestningar som den demografiska utvecklingen kommer att leda till. Utskottet anser att detta undantag bör behållas.

Utskottet är inte berett att skapa ett skatteundantag som syftar till att cyklar ska kunna erhållas som en skattefri löneförmån. Ett sådant undantag leder till gränsdragnings- och kontrollproblem och kan kritiseras från fördelningspolitisk synpunkt eftersom det är en levnadskostnad som skattesubventioneras. Det är inte rimligt att anställda ska få sina levnadskostnader subventionerade samtidigt som andra grupper lämnas utanför.

Utskottet har hösten 2007 medverkat till att avdraget för ökade levnadskostnader vid *dubbel bosättning* förändrats i syfte att underlätta rörligheten på bostadsmarknaden och bidra till att förstärka möjligheterna till regional utveckling. Förutsättningarna för avdrag för ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning förtydligades och förenklades, och tidsgränserna för avdrag för ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning förlängdes. De nya reglerna trädde i kraft den 1 januari 2008. Utskottet är inte berett att i dagsläget tillstyrka någon förändring av dessa regler och avstyrker därför motionsyrkandet.

Med det anförda och då utskottet inte heller i övrigt är berett att tillstyrka de förslag som läggs fram i motionerna avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Skatter på kapitalägande – kapital och egendomsskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar de bedömningar som regeringen redovisar i fråga om skatter på kapitalägande och avstyrker motionsyrkanden om att förmögenhetsskatten ska återinföras och att boendebeskattningen ska ändras.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Inledning

Två framträdande förändringar i beskattningen av kapital och andra tillgångar som har genomförts under mandatperioden är att förmögenhetsskatten har avskaffats och att den statliga fastighetsskatten på boendet har ersatts med en kommunal fastighetsavgift.

Slopandet av förmögenhetsskatten beslutades av riksdagen hösten 2007 och gavs verkan fr.o.m. den 1 januari 2007 (prop. 2007/08:26, bet. 2007/08:SkU15, rskr. 2007/08:92). Förmögenhetsskatt togs dessförinnan ut med 1,5 % av den skattepliktiga förmögenheten över ett fribelopp om 1,5 miljoner kronor för enskilda fysiska personer och 3 miljoner kronor för sambeskattade par. Sambeskattade föräldrar respektive ensamföräldrar sambeskattades med sina hemmavarande barn under 18 år. Juridiska personer var med några få undantag inte skattskyldiga till förmögenhetsskatt.

I och med slopandet av förmögenhetsskatten och den därtill knutna gamla begränsningsregeln utmönstrades de sista resterna av sambeskattning i skattesystemet.

Den statliga fastighetsskatten på småhus och bostadsdelen i hyreshus ersattes den 1 januari 2008 av en kommunal fastighetsavgift (prop. 2007/08:27, bet. 2007/08:SkU10, rskr. 2007/08:90). För småhus bestämdes fastighetsavgiften till 6 000 kr per värderingsenhet, dock högst 0,75 % av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för bostadsdelen i hyreshus bestämdes till 1 200 kr per bostadslägenhet, dock högst 0,4 % av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften ska årligen räknas upp med utvecklingen av inkomstbasbeloppet. För 2010 kan avgiftsnivåerna beräknas bli uppräknade till 6 387 kr respektive 1 277 kr.

Den sänkning av fastighetsskatteuttaget som skedde i och med övergången till systemet med en kommunal avgift 2008 finansieras inom bostadssektorn genom förändringar i beskattningen av kapitalvinster på bostäder. Kapitalvinstskatten för privatbostäder har höjts från 20 % till 22 %, ett tak på 1,6 miljoner kronor för uppskovsbelopp har införts och uppskovsbeloppen har räntebelagts med ett belopp motsvarande 0,5 % av uppskovsbeloppet.

Uttaget av kommunal fastighetsavgift har begränsats för pensionärer och personer som får sjuk- eller aktivitetsersättning (prop. 2007/08:156, bet. 2008/09:SkU3).

Budgetpropositionen

Omläggningen till en kommunal fastighetsavgift medförde att ägare av tomtmark med småhus som värderats till mindre än 50 000 kr och som därmed saknar byggnadsvärde även fortsättningsvis skulle vara kvar i systemet med fastighetsskatt. Detsamma kom att gälla för tomtmark som visserligen är bebyggd med ett småhus men där byggnaden inte ägs av samma person som äger marken. Det typiska exemplet på en sådan tomt är en arrendetomt med ett hus på s.k. ofri grund. I budgetpropositionen (*avsnitt 7.2.3.1 Vissa fastighetsrättsliga frågor*) redovisar regeringen ett kommande förslag som syftar till att undanröja skillnader i beskattningen beroende på värdet på en bostadsbyggnad och formen för ägandet och att boende i dessa boendeformer inte kunnat omfattas av den skattereduktion för fastighetsavgift som gäller för pensionärer. För att finansiera avskaffandet av statlig fastighetsskatt för de aktuella fastigheterna bör taket för uppskottsbelopp vid kapitalvinstbeskattning sänkas från 1,6 miljoner kronor till 1,45 miljoner kronor. Skatteutskottet kommer inom kort att påbörja behandlingen av regeringens förslag till de lagändringar som behövs (prop. 2009/10:33).

I budgetpropositionen redovisar regeringen ytterligare några lagförslag som är avsedda att behandlas i riksdagen under hösten. Det gäller anpassning till internationella förhållande av uttag av stämpelskatt vid partiell delning och vid förfaranden enligt utländsk rätt som motsvarar partiell delning av bolag (*avsnitt 7.2.3.2 Stämpelskatt vid vissa förvärv*). Även detta lagförslag (prop. 2009/10:9) kommer inom kort att behandlas av skatteutskottet. Vidare redovisas ett lagförslag som innebär att den som flyttar från Sverige till ett annat land inom EES-området inte ska beskattas i samband med utflyttningen för vinst på andelar för vilka beskattningen tidigare skjutits på framtiden med tillämpning av reglerna för andelsbyten. (*avsnitt 7.2.3.3 Beskattning av andelsbyten vid utflyttning*). Lagförslaget har nyligen lämnats till riksdagen (prop. 2009/10:24).

I avsnittet om kapital och egendomsskatter redovisar regeringen även den pågående beredningen av två nyligen avslutade utredningar: Stiftelse- och föreningsskatteutredningen (SOU 2009:65) och Gåvoincitamentsutredningen (SOU 2009:59). Båda utredningarna är för närvarande föremål för remissbehandling. En huvudsaklig uppgift för den förstnämnda utredningen har varit att utarbeta ett modernt och ändamålsenligt system för beskattningen av stiftelser och föreningar med enkla och likformiga regler. Gåvoincitamentsutredningen har i enlighet med sina direktiv lagt fram förslag till lagregler för en modell för skattereduktion för fysiska och juridiska personer för gåvor till forskning och ideell verksamhet.

Motionerna

I två motioner föreslås ett återinförande av förmögenhetsskatten.

Enligt *Socialdemokraternas* motion Fi260 yrkande 14 av Mona Sahlin m.fl. (s) ska förmögenhetsskatt tas ut med 1 % på en förmögenhet över 2 miljoner kronor för ensamstående och 4 miljoner kronor för sammanboende. Uttaget av förmögenhetsskatt ska vara högst 5 miljoner kronor för ensamstående och 10 miljoner kronor för tvåpersonershushåll. Begränsningsregler ska införas för att hindra att sammanlagt mer än 60 % av inkomsten går bort i skatt. Det ska även finnas en begränsning av uttaget av förmögenhetsskatt på fastigheter. Tillgångar i företag ska med vissa undantag vara fria från förmögenhetsskatt. Förslaget beräknas öka budgetens inkomstsida med 3,4 miljarder kronor årligen 2010–2012.

Enligt *Vänsterpartiets* motion Fi299 yrkande 18 av Lars Ohly m.fl. (v) ska förmögenhetsskatt tas ut med skattesatsen 0,75 % på fastigheter och 1,5 % på övriga skattepliktiga tillgångar. Ett fribelopp om 1,5 miljoner kronor ska gälla för ensamstående och 3 miljoner för sammanboende. Förslaget beräknas öka budgetens inkomstsida med 3,8 miljarder kr. årligen 2010–2012.

I sina budget- och skattemotioner presenterar *Socialdemokraterna*, *Vänsterpartiet* och *Miljöpartiet* ett gemensamt förslag till *ändringar i boendebeskattningen*. Det är motionerna Fi260 yrkande 32 av Mona Sahlin m.fl. (s), Fi261 yrkande 16 och Fi299 yrkande 17 av Lars Ohly m.fl. (v) samt Fi262 yrkande 13 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp).

När det gäller enklare bostadshus och bostadshus på ofri grund delar motionärerna regeringens bedömningar men anser att finansieringen inte bör göras inom uppskovssystemet utan inom ramen för den samlade beskattningen av kapital och fastigheter. Motionärernas förslag till ändringar i boendebeskattningen innebär att en fastighetsskatt om 1 % ska införas på villor med taxeringsvärden över 4,5 miljoner kronor. Begränsningsregeln ska utvidgas så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Fastighetsskatten för hyreslägenheter och bostadsrätter ska enligt förslaget sänkas från 0,4 % till 0,22 %, och neutraliteten mellan olika boendeformer ska utredas. Motionärerna vill även, som ett första steg, slopa räntebeläggningen av bostadsuppskov för belopp lägre än 200 000 kr. Räntebeläggningen av uppskov bör enligt motionärerna successivt tas bort, om det statsfinansiella läget tillåter det och det kan finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. I den föreslagna omläggningen ingår också ett förslag om att höja kapitalvinstskatten vid avyttring av bostaden från 22 % till 23 %.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömningar i fråga om behovet av ändringar i reglerna om den kommunala fastighetsavgiften (*avsnitt 7.2.3.1 vissa fastighetsrättsliga frågor*) och övriga redovisade bedömningar (*avsnitten 7.2.3.2 Stämpelskatt vid vissa förvärv och 7.2.3.3 Beskattning av andelsbyten vid*

utflyttning). Som redovisats ovan kommer skatteutskottet inom kort att påbörja behandlingen av de lagförslag som behövs för att genomföra åtgärderna.

Utskottet tar starkt avstånd från Socialdemokraternas och Vänsterpartiets respektive förslag om ett *återinförande av förmögenhetsskatten*. Alltför ofta har svenska uppfinningar och innovationer – en viktig faktor bakom investeringsnivån – kommersialiserats i andra länder och lett till nya jobb utomlands i stället för i Sverige. Bristen på riskvilligt kapital, bl.a. orsakad av det tidigare höga svenska skatteuttaget på kapital i form av förmögenhetsskatt, har bidragit till denna negativa utveckling. Avskaffandet av förmögenhetsskatten var därför av grundläggande betydelse i den satsning på företagande och för att stimulera viljan att investera i Sverige som präglar arbetet under mandatperioden.

Förutom nämnda olägenheter med förmögenhetsskatten var den också en skatt med stora tekniska brister. Tillgångar behandlades inte likformigt, vilket gav upphov till kryphål som uppmuntrade till skatteplanering, framför allt bland dem med stora kapitaltillgångar och resurser. Skattebasutredningen konstaterade i betänkandet *Våra skatter* (SOU 2002:47) att den smala basen för förmögenhetsskatten till följd av många undantag och ned-sättningar skapade starka incitament till rent skattebetingade beslut hos hushåll och i företag, såväl legala som illegala.

De regler som syftade till att lyfta bort arbetande kapital i företag från förmögenhetsskatten gav upphov till besvärliga gränsdragningsproblem. Kapital som i själva verket var avsett för näringsverksamheten riskerade att bli behandlat som ägarens egen kapitalplacering vid förmögenhetsbeskattningen. Detta kunde bli påtagligt hämmande vid tillfällen då likviditeten i ett litet företag var högre än vanligt, t.ex. till följd av omstruktureringar. Någon tillfredsställande lösning för att komma till rätta med den typen av gränsdragningsproblem hade inte varit möjligt att åstadkomma, eftersom det alltid måste till bedömningar i varje enskilt fall där Skatteverket och den skattskyldige kunde ha olika uppfattningar. Förmögenhetsskatten gav även upphov till problem för boende i egna hem med snabbt stigande taxeringsvärden, inte minst för personer som betalat av sina småhus och därför måste börja betala förmögenhetsskatt.

Sammanfattningsvis vill utskottet mycket bestämt avråda från ett återinförande av förmögenhetsskatten och avstyrker motionerna Fi260 yrkande 14 och Fi299 yrkande 18.

Vad gäller förslaget från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet om olika *ändringar i boendebeskattningen* vill utskottet framhålla att den förutvarande statliga fastighetsskattens konstruktion med dess starka koppling till taxeringsvärdet gjorde att skatten i samband med kraftigt stigande marknadspriser ledde till en oacceptabelt hög och snabbt ökande skattebörda som för många kunde bli förödande för boendekonomin. För att komma till rätta med de värsta olägenheterna infördes successivt olika former av utjämnings- och begränsningsregler. I likhet med den

numera slopade förmögenhetsskatten och de begränsningsregler som var kopplade till den komplicerades begränsningsreglerna för fastighetsskatten genom att de byggde på sambeskattnings på hushållsnivå.

Genom systemet med en kommunal fastighetsavgift har skatteuttaget på boendet sänkts samtidigt som avgiftens konstruktion gör att de avgiftsskyldiga bättre kan förutse kostnaderna för det egna boendet även på längre sikt. Oppositionspartiernas förslag till ändringar i boendebeskattningen har inte klargjorts i sina detaljer, men redan som förslaget har presenterats i motionerna framgår att det åtminstone delvis innebär återgång till det tidigare systemet. För dem som skulle drabbas av de föreslagna skärpningarna i det årliga skatteuttaget uppstår – förutom det högre skatteuttaget – samma problematik med oförutsebarhet som var kännetecknande för den tidigare statliga fastighetsskatten på boendet. Förslaget är till sin utformning sådant att det kan ses som ett första steg till ett återinförande av den tidigare fastighetsskatten, något som skulle drabba betydligt fler personer än enligt förslagets nuvarande utformning. Utskottet noterar också att motionärerna redan har tagit ställning för att skärpa beskattningen av vinster vid försäljning av egna hem och bostadsrätter och att minska det procentuella skatteuttaget för vissa boendeformer utan att först avvakta den utredning av neutraliteten i beskattningen av olika boendeformer som de vill genomföra. Trots svårigheterna att administrera dagens uppskovssystem med de geografiska utvidgningar som varit nödvändiga för att tillgodose EG-rätten vill motionärerna också påbörja ett arbete med att göra uppskovssystemet än mer attraktivt. Detta är inte förenligt med ambitionerna att förenkla skattesystemet och att på sikt undvika olika uppskovsregler i skattesystemet. De riktlinjer för skattepolitiken som antagits av riksdagen innebär – förutom en strävan mot enklare regler – bl.a. att beskattning ska ske i nära anslutning till inkomststillfället, och att på inkomstskatteområdet bör på sikt olika inslag av s.k. uppskjuten beskattning undvikas (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259).

Sammanfattningsvis anser utskottet att motionärernas förslag om olika förändringar i boendebeskattningen inte kan tillgodose de krav som bör ställas på en rättvis, förutsebar och administrativt väl fungerande boendebeskattning. Utskottet avstyrker följaktligen motionerna Fi260 yrkande 32, Fi261 yrkande 16, Fi262 yrkande 13 och Fi299 yrkande 17.

Skatter på kapitalanvändning – företagsskatter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar de bedömningar som regeringen redovisar i fråga om företagsbeskattningen och avstyrker motionsyrkanden om höjd bolagsskatt, riskkapitalavdrag, tonnageskatt och uttagsbeskattning av kooperativa vindkraftverk.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Inledning

Under den innevarande mandatperioden har riksdagen beslutat om flera skattesänkningar för företag samtidigt som lagändringar har genomförts i syfte att stoppa viss avancerad skatteplanering. Skattelättnaderna innebär bl.a. att bolagsskatten, liksom expansionsfondsskatten för småföretagen, har sänkts från 28 % till 26,3 %. En rad förbättringar i 3:12-reglerna för fåmansföretag har genomförts, bl.a. att utrymmet för kapitalbeskattad inkomst som baseras på lönesumman har utvidgats och att fler små fåmansföretag ska kunna tillämpa en enkel schablonregel. På momsområdet har redovisningsperioden för momsinsbetalningar för små företag förlängts. Av betydelse för företagandet är också den sänkning av skatteuttaget på löneinkomster och inkomst av enskild näringsverksamhet för framför allt låg- och medelinkomsttagare, dvs. jobbskatteavdraget, som har genomförts i tre steg fr.o.m. hösten 2006 och där förslag om ytterligare en förstärkning av nivån på avdraget aviseras av regeringen.

Budgetpropositionen

I propositionen redovisar regeringen sina bedömningar rörande det fortsatta arbetet med företagsbeskattningen och redovisar översiktligt de lagförslag som riksdagen förväntas behandla under hösten och hur dessa förslag påverkar inkomstberäkningen för staten.

För att förbättra företagsklimatet är det enligt propositionen angeläget att företagsskattereglerna bidrar till en hög investeringsnivå och en snabb produktivitetsutveckling. Därmed främjas även den varaktiga sysselsättningen och BNP. Ett annat syfte är att värna den svenska skattebasen i en alltmer globaliserad värld, samtidigt som Sverige även fortsättningsvis ska vara ett attraktivt land för investeringar och lokalisering av företag. Enligt propositionen bör det tillsättas en företagsskatteutredning för att undersöka olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn och därmed göra villkoren mer lika för investeringar som finansieras med eget kapital respektive lånat kapital. Utredningen ska lägga särskild vikt vid att olika åtgärder ska vara hållbara och försvarbara i ett EU-perspektiv (avsnitt 7.2.4.1 *Utredning om företagsbeskattning*).

I propositionen redovisar regeringen de förslag till lagändringar på företagsbeskattningens område som kommer att vara tillgängliga för beslut i riksdagen under hösten.

Dagens system för beskattning av näringsbetingade andelar är asymmetriskt genom att handelsbolagen inte är med, vilket främjar uppkomsten av olika former av skatteupplägg. Vidare har riskkapitalbranschen – där aktörerna inte sällan bedriver verksamhet i handelsbolags- eller kommanditbolagsform – i olika sammanhang lyft fram frågan om att även handelsbolagen borde omfattas av bestämmelserna om skattefrihet för kapitalvinst och utdelning på näringsbetingade andelar. Därför kommer regeringen att lägga fram ett förslag som innebär att andelar i handelsbolag och andelar ägda av handelsbolag infogas i systemet med skattefria utdelningar och kapitalvinster. Lagändringarna har förberetts genom en skrivelse (skr. 2008/09:224) som lämnades till riksdagen den 17 juni 2009 (*avsnitt 7.2.4.2 Skattefri kapitalvinst och utdelning på andelar inom handelsbolagssektorn*).

Ett annat nyligen framlagt förslag som också det tidigare har aviserats i en skrivelse till riksdagen (skr. 2008/09:122), inlämnad den 12 februari 2009, ska komma till rätta med vissa transaktioner via utländska holdingbolag som syftar till att kringgå reglerna om beskattning av kapitalvinster och utdelningar på kvalificerade andelar i fåmansföretag (*avsnitt 7.2.4.3 Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån*).

Skatteverket har i samband med sin kontrollverksamhet uppmärksammat att bestämmelserna om kapitaltillskott i flera fall har utnyttjats för att kringgå de spärregler som gäller för att motverka skattebetingad handel med förlustbolag. Detta har framför allt skett genom att en ägarförändring i ett underskotts företag helt eller delvis har genomförts genom en riktad nyemission i syfte att otillbörligt öka förvärvsutgiften. De lagförslag som krävs för att hindra kringgåendet har tidigare aviserats i en skrivelse till riksdagen den 4 juni 2009 (skr. 2008/09:225) och kommer att lämnas till riksdagen senare i höst (*avsnitt 7.2.4.4 Ändrade regler om beskattning av underskotts företag*).

Mot bakgrund av vissa avgöranden i Regeringsrätten bör det enligt propositionen införas särskilda regler som ger svenska moderföretag en möjlighet att i vissa begränsade fall att dra av en slutlig förlust hos ett utländskt dotterföretag som hör hemma inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) (*avsnitt 7.2.4.5 Regler om avdrag för slutliga förluster i utländska dotterföretag*).

Ett annat förslag innebär att det införs ett särskilt förfarande genom vilket Skatteverket kan lämna besked om framtida prissättning av internationella transaktioner mellan parter som är i ekonomisk intressegemenskap (*avsnitt 7.2.4.6 Förfarande för prissättningsbesked vid internationella transaktioner*). Lagförslag har lämnats till riksdagen (prop. 2009/10:17).

För att undvika konflikter mellan svensk rätt och gemensapsrätten aviserar regeringen lagförslag med justeringar i reglerna om återföring av avsättningar till periodiseringsfond och om uttagsbeskattning när Sverige

förlorar beskattningsrätten på grund av ett skatteavtal (*avsnitt 7.2.4.7 Anstånd med inbetalning av skatt i samband med uttagsbeskattning, m.m.*). Ett lagförslag har numera lämnats till riksdagen (2009/10:39).

Motionerna

I *Socialdemokraternas* motion Fi260 yrkande 19 av Mona Sahlin m.fl. förordas ett *riskkapitalavdrag* för den som investerar i ett nystartat företag. Avdrag ska kunna göras med 20 % av det investerade beloppet, dock maximalt 100 000 kr. Beloppet ska enligt förslaget kunna dras av mot skatt på inkomst av tjänst, fastighetsskatt och den förmögenhetsskatt som partiet vill införa. Enligt motionärerna kan alternativa förslag till teknisk lösning övervägas. För budgetåret 2010 vill motionärerna avsätta 500 miljoner kronor för ändamålet. De kan tänka sig ett permanent avdrag om det visar sig fungera väl. Enligt samma motion, yrkande 20, bör riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen begära att ett förslag om *tonnageskatt* ska tas fram snarast samtidigt som problematiken kring den latent skatteskulden till följd av avskrivningar m.m. vid en övergång till tonnagebeskattning får sin lösning.

I *Vänsterpartiets* motion Fi299 yrkande 19 av Lars Ohly m.fl. föreslås *höjd bolagsskatt* till 28 %, vilket beräknas öka budgetens inkomstsida med 6,8 miljarder kronor årligen 2010–2012. Bland förändringar på utgiftssidan som partiet i samma motion föreslår inom ramen för en sådan åtgärd, finns bl.a. ett förslag till skattereduktion för forskningssatsningar i företag med upp till 250 anställda med högst 35 % av företagets kostnader upp till ett tak på 2,8 miljoner kronor (yrkande 20). Sistnämnda förslag finns även i motion Sk412 yrkande 4 av Marie Engström m.fl. (v).

Miljöpartiets motion Fi262 yrkande 18 i denna del innehåller ett förslag om slopad *uttagsbeskattning* av kooperativt ägda vindkraftverk för vilket partiet vill avsätta 10 miljoner kronor för nästa budgetår.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser mycket positivt på det utredningsarbete som regeringen aviserar (*avsnitt 7.2.4.1 Utredning om företagsbeskattning*) och delar de bedömningar i övrigt som redovisas i fråga om höstens lagstiftningsarbete inom företagsbeskattningens område (*avsnitten 7.2.4.2 Skattefri kapitalvinst och utdelning på andelar inom handelsbolagssektorn, 7.2.4.3 Ändrade regler om beskattning av vissa penninglån, 7.2.4.4 Ändrade regler om beskattning av underskotts företag, 7.2.4.5 Regler om avdrag för slutliga förluster i utländska dotterföretag, 7.2.4.6 Förfarande för prissättningsbesked vid internationella transaktioner och 7.2.4.7 Anstånd med inbetalning av skatt i samband med uttagsbeskattning, m.m.*). De lagförslag som regeringen återkommer med och i vissa fall redan har lämnat till riksdagen kommer att beredas av skatteutskottet under hösten.

Utskottet har med intresse noterat det socialdemokratiska förslaget om ett *riskkapitalavdrag*, något som även ligger i linje med alliansregeringens ambitioner på detta område. Emellertid framgår det av redovisningen i budgetpropositionen att det ligger inom ramen för det utredningsarbete som regeringen aviserar att undersöka olika möjligheter att minska beskattningen av riskkapital i bolagssektorn. Det finns därför inte ett behov av ett tillkännagivande till regeringen i frågan. Utskottet avstyrker därför yrkande 19 i motion Fi260.

När det gäller de förslag om *höjd bolagsskatt m.m.* som finns i Vänsterpartiets motion Fi299 yrkandena 19 och 20 samt i motion Sk412 yrkande 4 vill utskottet erinra om att riksdagen fr.o.m. innevarande år har sänkt bolagsskattesatsen från 28 % till 26,3 % med hänvisning till att Sverige sedan 2004 har haft en högre bolagsskatt än EU-genomsnittet. Det beslutet bör självfallet ligga fast. Utskottet avstyrker följaktligen Vänsterpartiets förslag om höjd bolagsskatt och den skattereduktion som partiet vill finansiera inom ramen för en sådan åtgärd.

Beträffande den fråga om *tonnageskatt* som tagits upp i den socialdemokratiska motionen Fi260 yrkande 20 vill utskottet hänvisa till tidigare tillkännagivande. Utskottet anser att det är angeläget att beredningen av frågan kan slutföras skyndsamt och har tidigare förutsatt också att regeringen ska beakta vad kommissionen anfört i de strategiska målen för sjöfarten fram till 2018 som presenterades den 21 januari 2009. Utskottet utgår från att frågan ska kunna få sin lösning utan att riksdagen ska behöva besluta om ännu ett tillkännagivande till regeringen och avstyrker motionsyrkandet.

Det förslag om slopad *uttagsbeskattning* av vindkraftverk som drivs i kooperativ form som finns i Miljöpartiets motion Fi262 yrkande 18 angår principiellt centrala frågor om skattesystemets grundläggande struktur och aktualiserar även EG-rättsliga statsstödsaspekter, eftersom ett skatteundantag skulle öppna möjlighet för ägare till en viss specifik näringsverksamhet att tillgodogöra sig värdet av företagets produktion helt eller delvis utan inkomstbeskattning. Redan i dag är berörda kooperativa föreningar positivt särbehandlade i skattesystemet, bl.a. genom att de i jämförelse med aktiebolag är enkelbeskattade, men den särbehandlingen avser all kooperativ verksamhet utan hänsyn till verksamhetsinriktning. Utskottet kommer under våren att ta upp ett flertal motionsvägen väckta förslag om uttagsbeskattning. Utskottet anser det inte motiverat att med anledning av motionsyrkandet här gå närmare in på dessa frågeställningar. Utskottet avstyrker motionsyrkandet.

Effektivare skatter på klimat- och energiområdet

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning angående miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel är av central betydelse för att Sveriges mål på klimat- och energiområdet ska kunna nås. Styrmedel ska utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och med hänsyn till medborgarnas förutsättningar. Skattesystemet på klimat- och energiområdet bör förändras så att det blir mer träffsäkert och ändamålsenligt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning.

Höjd koldioxidskatt och slopad avfallsförbränningskatt, m.m.

Utskottets ställningstagande i korthet

Utskottet delar regeringens bedömningar om höjd koldioxidskatt, slopad avfallsförbränningskatt, indexering och om höjd energiskatt på dieselolja. Utskottet avstyrker motionsförslag om högre koldioxidskatt, att avfallsförbränningskatten ska behållas, förändrad indexomräkning av koldioxid- och energiskattesatserna, sänkt fordonsskatt på landsbygden, ett restitutionsförfarande för busstrafiken och slopad skatt på trafikförsäkringspremier för bus-sar.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer i *avsnitt 7.2.5.2 Höjning av koldioxidskatten* att den generella koldioxidskatten bör höjas med 1 öre per kilo koldioxid för att finansiera slopadet av den s.k. avfallsförbränningskatten fr.o.m. den 1 oktober 2010 (*avsnitt 7.2.5.17*).

Den årliga omräkningen av koldioxid- och energiskattesatserna motsvarande förändringar i konsumentprisindex för 2010 görs genom ändringar av skattesatserna i lagen (1994:1776) om skatt på energi (*avsnitt 7.2.5.15*).

Efter höjningen med 1 öre per kilo koldioxid och den årliga justeringen enligt konsumentprisindex uppgår den generella koldioxidskatten till 105 öre per kilo koldioxid 2010. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010.

För 2010 medför indexsänkningen att skatten på bensin bör sänkas med 4 öre per liter (5 öre inklusive mervärdesskatt). Höjningen av koldioxidskatten med motsvarande 1 öre per kilo koldioxid motsvarar 2 öre per liter bensin (2,5 öre inklusive mervärdesskatt). Sammanlagt bör alltså bensinskatten sänkas med 2 öre per liter (2,5 öre inklusive mervärdesskatt).

Regeringen bedömer i *avsnitt 7.2.5.13 Höjd energiskatt på dieselolja* att energiskatten på dieselolja bör höjas, utöver den sedvanliga årliga indexomräkningen, i två steg med sammanlagt 40 öre per liter. En första höjning med 20 öre per liter bör träda i kraft den 1 januari 2011 och en andra höjning med 20 öre per liter den 1 januari 2013.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i motion Fi260 yrkande 21 av Mona Sahlin m.fl. att koldioxidskatten höjs med 6 öre mer än regeringens, vilket motsvarar en höjning av bensinpriset med 15 öre. Höjningen kompenseras med höjt reseavdrag. Enligt motionen bör nivån på koldioxidskatten vara sådan att skatten behåller sin styrande funktion med beaktande av fördelningspolitiska och regionalpolitiska konsekvenser.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 25 av Lars Ohly m.fl. att skatten på bensin höjs med 75 öre under tre år. Koldioxidskatten bör 2010 höjas med 19 öre mer än regeringen föreslagit. Även skatten på diesel bör höjas med 75 öre under tre år. För 2010 föreslås att dieselskatten höjs med 17 öre mer än regeringen föreslagit (yrkande 26). Motionärerna anser vidare att avfallsförbränningsskatten bör vara kvar (yrkande 21). Enligt motionen ska höjda drivmedelsskatter växlas mot sänkt fordonsskatt på landsbygden (yrkande 27) och busstrafiken ska slippa höjda drivmedelskostnader genom ett restitutionsförfarande (yrkande 29) samtidigt som skatten på trafikförsäkringspremier för bussar avskaffas (yrkande 31).

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att koldioxidskatten höjs med 12 öre 2010 och trappas upp till 60 öre 2012. Motionärerna anser att avfallsförbränningsskatten tills vidare bör vara kvar. Indexeringen bör kopplas till BNP-utvecklingen för att skatternas styrande effekt inte ska urholkas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har sedan länge varit negativt till avfallsförbränningsskatten och ansett att den borde avskaffas. Det är enligt utskottets mening tillfredsställande att regeringen föreslår riksdagen detta. Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömningar bl.a. när det gäller koldioxidskatten och

avfallsförbränningsskatten (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, yttr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300). Riksdagen uttalade i det sammanhanget bl.a. att avfallsförbränningsskatten kan slopas eftersom den inte haft några mätbara miljöeffekter utan endast blivit en pålaga för hushållen.

En höjning av koldioxidskatten ingår som en del i finansieringen av det program för energieffektivisering som regeringen presenterade i 2009 års energipolitiska proposition som riksdagen också ställt sig bakom (prop. 2008/09:163, bet. 2008/09:NU25, rskr. 2008/09:301).

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla dessa ställningstaganden.

Utskottet anser att regeringens bedömning när det gäller nivån på koldioxidskatten är väl avvägd och säkerställer en fortsatt hög ambition i den svenska klimatpolitiken. Enligt utskottets mening finns det ingen anledning att förändra reglerna för indexomräkningen av koldioxid- och energiskattesatserna. Utskottet anser också en höjning av energiskatten på dieselolja är motiverad eftersom en styrning av bränsleförbrukningen via skatten på drivmedel är att föredra framför en styrning via fordonsskatten.

Riksdagen har nyligen avslagit motioner om att busstrafiken inte ska belastas med höjda drivmedelsskatter (se bet. 2008/09:FiU1, yttr. 2008/09:SkU1y). Riksdagen har också avslagit motionsyrkanden om sänkt fordonsskatt för dem som lever i glesbygd med motiveringen att nedsättningen av fordonsskatten redan innebär att medborgare och företag med ökade kostnader till följd av långa transportavstånd får en skattesubvention (se bet. 2008/09:SkU26).

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla även dessa ställningstaganden.

Skatten på trafikförsäkringspremier infördes den 1 juli 2007 (prop. 2006/07:96, bet. 2006/07:16 och 2006/07:22, rskr. 2006/07:198). Skatten var en del av finansieringen av de skattelättnader som föreslogs i budgetpropositionen för 2007 för att varaktigt öka sysselsättningen.

Utredningen om överföring av vissa socialförsäkringsutgifter till trafikförsäkringen (S 2007:05) ska lämna förslag till regler som möjliggör en överföring av statens kostnader för sjukpenning och sjuk- och aktivitetserättigheter till trafikförsäkringen. Genom skatten på trafikförsäkringspremier kommer fordonsägarna att bära dessa kostnader för de befintliga trafikskadorna och för de framtida trafikskador som uppkommer under den tid som det tar att utreda ett system för överföring av kostnader till trafikförsäkringen.

Utskottet anser att skatten på trafikförsäkringspremier inte bör slopas för bussar.

Utskottet delar sammanfattningsvis regeringens bedömningar och avstyrker samtliga i avsnittet behandlade motioner i motsvarande delar.

Höjd koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen m.m. inom vissa sektorer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om att koldioxidskatten inom industrin utanför handelssystemet samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna bör höjas fr.o.m. 2011 samt att motsvarande höjning görs för dieselolja som förbrukas i viss gruvindustriell verksamhet.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att koldioxidskatten på bränslen för uppvärmning och drift av stationära motorer inom industrin utanför handelssystemet samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna bör höjas från dagens 21 % till 60 % av den generella koldioxidskattenivån 2015. Ett första steg, till 30 %, tas 2011. Motsvarande höjningar bör även göras för dieselolja som förbrukas i viss gruvindustriell verksamhet. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 januari 2011 respektive den 1 januari 2015.

Enligt propositionen är energikostnadernas andel av de totala kostnaderna för företag utanför handelssystemet generellt låga, med undantag för framför allt växthusnäringen. Det innebär att en högre koldioxidskatt kan tas ut utan att det i någon större utsträckning medför att utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser flyttar till andra länder på ett sådant sätt att de globala utsläppen inte minskar.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömning i denna del, (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, ytr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300). Utskottet delar regeringens bedömning att incitamenten bör öka för företag inom de aktuella sektorerna att vidta åtgärder som minskar växthusgasutsläppen. Genom åtgärderna bör användningen av fossila bränslen och därigenom utsläppen av koldioxid från de berörda verksamheterna minska.

Ändrad definition av begreppet kraftvärmeproduktion

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om reglerna för att medge koldioxid- och energiskattelättnader för bränslen som förbrukas för framställning av värme i kraftvärmeproduktion.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att gränsen för att medge koldioxid- och energiskattelättnader för bränslen som förbrukas för framställning av värme i kraftvärmeproduktion bör sättas vid en verkningsgrad vad gäller el om minst 15 %. Den i dag successivt ökande koldioxidskattelättnaden, för kraftvärmeproduktion med en verkningsgrad vad gäller el om minst 5 % och mindre än 15 %, bör därmed slopas. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att nuvarande regler om en successivt ökande koldioxidskatt för kraftvärmeproduktion i anläggningar som inte omfattas av EU:s system för handel med utläppsrätter inte behövs när avfallsförbränningskatten slopas. Reglerna rör huvudsakligen avfallsförbränningsanläggningar.

Utskottet anser också att gränsen för att medge koldioxid- och energiskattelättnader för bränslen som förbrukas för framställning av värme i kraftvärmeproduktion bör sättas vid en verkningsgrad vad gäller el om minst 15 %.

Nedsättning av koldioxidskatten för energiintensiva företag utanför EU:s system för handel med utläppsrätter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om begränsningsnivån för energiintensiva företag.

Budgetpropositionen

Utöver den generellt lägre skattenivån, som i dag gäller för uppvärmningsbränslen som förbrukas av energiintensiva industriföretag utanför EU:s system för handel med utläppsrätter, kan företagen få ytterligare nedsättning av koldioxidskatten genom den s.k. 0,8-procentregeln.

Regeringen bedömer att begränsningsnivån i den s.k. 0,8-procentregeln, som omfattar energiintensiva industriföretag samt jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheter, bör fasas ut i två steg. Det första steget bör tas 2011 genom att begränsningsnivån höjs från 0,8 till 1,2 % av de framställda produkternas försäljningsvärde. Därefter bör regeln slopas helt 2015. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 januari 2011 respektive den 1 januari 2015.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömning i denna del, (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, ytr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300). Riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Utskottet delar regeringens bedömning att även företag som omfattas av 0,8-procentregeln bör få incitament att vidta åtgärder som minskar växthusgasutsläppen. Omställningen från fossila till förnybara bränslen påskyndas genom förslaget på ett varsamt sätt.

Sänkt återbetalning av koldioxidskatt för dieselolja i jordbruks- och skogsbruksmaskiner

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om att sänka återbetalningen av koldioxidskatten för dieselolja i jordbruks- och skogsbruksmaskiner.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att stöd motsvarande den minskade återföringen ska kunna lämnas till den som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp.

Jämför avvikande meningarna 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att nuvarande återbetalning av koldioxidskatten för dieselolja i jordbruks- och skogsbruksmaskiner med 2,38 kr per liter bör sänkas till 2,10 kr per liter 2011, 1,70 kr per liter 2013 och 0,90 kr per liter 2015. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 januari 2011, den 1 januari 2013 respektive den 1 januari 2015.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 37 av Lars Ohly m.fl. att den som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp ska kunna få stöd motsvarande den minskade återföringen.

Miljöpartiet för fram ett likalydande förslag i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömning i denna del (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, ytr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300). Riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Utskottet delar regeringens bedömning att bränsleförbrukningen och användningen av fossila bränslen i jord- och skogsbruk bör minska. En successiv minskning av den aktuella återbetalningen av koldioxidskatten är ett lämpligt sätt att ge jord- och skogsbrukets företag ökade incitament att vidta åtgärder för att minska utsläppen av växthusgaser.

När skatter som i detta fall används som styrmedel minskar behovet av att betala ut stöd för att bidra till att uppnå målen. Utskottet anser att stödåtgärder till jord- och skogsbruk bör bedömas från andra utgångspunkter.

Utskottet avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Samordningen mellan ekonomiska styrmedel för anläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att koldioxidskatten bör slopas för bränslen som förbrukas i industrianläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter och att koldioxidskatten för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar inom handelssystemet bör sänkas till 7 % av den generella koldioxidskattenivån.

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att utsläppen bör minska innan koldioxidskatten slopas.

Jämför avvikande mening 2 (v).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att koldioxidskatten bör slopas för bränslen som förbrukas i industrianläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Koldioxidskatten för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar inom handelssystemet bör sänkas till 7 % av den generella koldioxidskattenivån. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 januari 2011. Nuvarande nivå om 94 % koldioxidskatt för övriga värmeanläggningar inom handelssystemet bör inte ändras.

Regeringen aviserar strukturella förändringar av energiskatten för uppvärmningsbränslen den 1 januari 2011 (se *avsnitt 7.2.5.12*). I samband med dessa ändringar bör skatteuttaget för bränslen inom handelssystemet anpassas till den nya skattestrukturen. Koldioxidskatten slopas för bränslen som förbrukas i industrianläggningar inom handelssystemet. EU:s minimiskattenivåer iaktas genom den samtidigt införda energiskatten på bränslen. De ändringar som genomförs den 1 januari 2011 medför i stort sett samma beloppsmässiga ändringar i skatteuttaget för de aktuella industriföretagen som tidigare aviserade ändringar skulle ha inneburit 2010.

Regeringen anser att beskattningen av fossila bränslen för värmeproduktion i kraftvärmeanläggningar och andra värmeanläggningar inom handelssystemet ska ligga kvar på nuvarande nivå, eftersom en sänkning riskerar att leda till en ökad användning av fossila bränslen och till att det blir svårare för Sverige att uppfylla sitt mål för andel förnybar energi till 2020. Koldioxidskatten slopas därför inte, utan sätts ned från 15 till 7 % av den generella nivån. Denna nivå och införandet av en energiskatt innebär att det samlade skatteuttaget på eldningsolja i kraftvärmeanläggningar blir i princip detsamma 2011 som under 2009 och 2010.

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 22 av Lars Ohly m.fl. att utsläppen bör minska innan koldioxidskatten slopas för bränslen som förbrukas i industrianläggningar som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömning i denna del, (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, ytr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300). Riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Utskottet delar regeringens bedömning att utsläpp av växthusgaser från anläggningar i den handlande sektorn inte bör omfattas av ytterligare nationella styrmedel avseende koldioxidutsläpp. Dubbla styrmedel i form av ännu en nationell koldioxidskatt innebär endast en konkurrensnackdel för svensk industri och bidrar inte till att minska de totala koldioxidutsläppen inom handelssystemet.

Utskottet delar även regeringens bedömning om sänkt koldioxidskatt för bränslen som förbrukas i kraftvärmeanläggningar inom handelssystemet.

Utskottet avstyrker motionen i motsvarande del.

Koldioxidskatt på naturgas och gasol vid drivmedelsanvändning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om en stegvis höjning av koldioxidskatten på naturgas och gasol för drivmedelsanvändning och understryker vikten av att stimulera utbyggnaden av biogas.

Utskottet avstyrker motionsförslaget om en längre anpassningstid.

Jämför avvikande mening 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att koldioxidskatten på naturgas och gasol vid drivmedelsanvändning 2015 bör höjas till den generella koldioxidskattenivån, som i dag motsvarar 105 öre per kilo koldioxid. Höjningarna bör ske stegvis, genom höjningar till belopp som, i stället för dagens 59 % för naturgas och 52 % för gasol, motsvarar 70 % 2011 och 80 % 2013, allt uttryckt i andel av den generella koldioxidskattenivån. De kommande förslagen bör träda i kraft den 1 januari 2011, den 1 januari 2013 samt den 1 januari 2015.

Motionen

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att upptrappningen av koldioxidskatten på naturgas och gasol inleds först 2013 och att full skatt utgår 2017. Motionärerna bedömer att en för snabb upptrappning av koldioxidskatten hotar utbyggnaden av biogasproduktionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer med motionärerna att höjningen av koldioxidskatten för naturgas och gasol för drivmedelsanvändning bör ske på ett varsamt sätt. Utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att anpassningen till den generella koldioxidskattenivån bör kunna vara genomförd 2015 men vill understryka vikten av att stimulera utbyggnaden av biogas.

Utskottet avstyrker motionen i denna del.

Energiskattelättnader på biobränslen för uppvärmning

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att energiskatt på fasta trädbränslen och skogsindustrins returlutar eller på torv inte bör införas och att skattefrihet tills vidare bör gälla för vegetabiliska och animaliska oljor och fetter m.m. samt för biogas som förbrukas som bränsle för uppvärmning. Utskottet delar också regeringens bedömning att energiskatten på råttalolja bör kvarstå.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att torv ska beläggas med koldioxidskatt.

Jämför avvikande meningarna 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att det för närvarande inte är aktuellt att införa energiskatt på fasta trädbränslen som ved, flis, pellets etc. och skogsindustrins returlutar eller på torv. Skattefrihet bör tills vidare fortsätta att gälla för vegetabiliska och animaliska oljor och fetter m.m. samt för biogas som förbrukas som bränsle för uppvärmning. Energiskatten på råttalolja kvarstår. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 39 av Lars Ohly m.fl. att koldioxidskattebefrielsen för torv fasas ut under fem år.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att torv beläggs med koldioxidskatt. Regeringen bör återkomma med lagförslag.

Utskottets ställningstagande

Torv används främst som komplement till andra bränslen i kraftvärmeanläggningar. Torv är klassat som en långsamt förnybar energikälla och därmed undantagen från energi- och koldioxidskatt. Riksdagen har tidigare avslagit liknande motioner med motiveringen att en slopad eller nedsatt koldioxidskatt innebär att torven förlorar en del av sin konkurrensfördel i den handlande sektorn (se bet. 2008/09:SkU26).

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande. Utskottet är inte berett att ställa sig bakom motionsförslagen om slopad koldioxidbefrielse för torv.

Utskottet delar regeringens bedömning och avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Framtida beskattning av biodrivmedel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om framtida skattelättnader för biodrivmedel.

Budgetpropositionen

Regeringen anför att eventuella framtida skattelättnader för biodrivmedel bör bedömas när införandet av ett kvotpliktssystem för dessa bränslen övervägs samt i samband med genomförandet av de nya bränslespecifikationerna i bränslekvalitetsdirektivet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning.

Omläggning av energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen efter energiinnehåll

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen bör struktureras om efter bränslets energiinnehåll.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen bör struktureras om efter bränslets energiinnehåll. Utgångspunkten för omläggningen bör vara energiskattesatsen på eldningsolja, som med 2009 års skattesats om 797 kr per kubikmeter motsvarar 8 öre per kilovattimme. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömning i denna del (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, yttr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300). Riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Utskottet delar regeringens bedömning att förslaget ökar möjligheten att använda energibesiktningen som medel för att nå målen för effektivare energianvändning och andel förnybar energi. Omläggningen stärker också koldioxidskattens styrande effekt i klimathänsende.

Energiskatten på fossila uppvärmningsbränslen m.m. i vissa sektorer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att energiskatt bör införas på fossila bränslen för uppvärmning och drift av stationära motorer i sektorer där energiskatten i dag är noll.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att energiskatt bör införas på fossila bränslen för uppvärmning och drift av stationära motorer i sektorer där energiskatten i dag är noll, dvs. inom industrin, jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksverksamheterna samt för värmeproduktion i kraftvärmeverk. Energiskatten för sådan bränsleförbrukning bör dock sättas till en lägre nivå än förbrukning i övriga sektorer. Den lägre energiskattenivån bör motsvara EU:s minimiskattenivå för lätt eldningsolja. Motsvarande energiskatt införs också för diesellojla som förbrukas i viss gruvindustriell verksamhet. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömning i denna del, (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, yttr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300).

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Skattefriheten för vissa biobränslen villkoras av hållbarhetskriterier, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att skattefriheten för vegetabiliska och animaliska oljor och fetter m.m. som förbrukas som bränsle för uppvärmning samt för biogas som förbrukas som drivmedel bör villkoras av att bränslena uppfyller hållbarhetskriterierna i direktivet om förnybar energi.

Pilotprojektdispenser för andra biodrivmedel än biogas ska villkoras av att bränslena uppfyller hållbarhetskriterierna.

Skattefriheten för biogas ska åstadkommas genom avdrag i den skattskyldiges skattedeklaration eller återbetalning av skatten.

Utskottet understryker betydelsen av pilotprojektdispenser för att påskynda utvecklingen av mer miljövänliga dieselprodukter.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att skattefriheten i lagen om skatt på energi för vegetabiliska och animaliska oljor och fetter m.m. som förbrukas som bränsle för uppvärmning samt för biogas som förbrukas som drivmedel bör villkoras av att bränslena uppfyller hållbarhetskriterierna i direktivet om förnybar energi. Om skattelättnader i form av s.k. pilotprojektdispenser ges för andra biodrivmedel än biogas bör dessa skattelättnader villkoras av att bränslena uppfyller hållbarhetskriterierna.

Nuvarande undantag från skatteplikt för biogas bör slopas och skattefriheten för biogas i stället åstadkommas genom avdrag i den skattskyldiges skattedeklaration eller återbetalning av skatten. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning. Utskottet vill understryka betydelsen av pilotprojektdispenser för att påskynda utvecklingen av mer miljövänliga dieselprodukter.

Energiskatteavdrag för havsbaserad vindkraft

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att avdraget för havsbaserad vindkraft ska slopas.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft och om att nuvarande stöd ska behållas eller behållas temporärt.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att den avtrappning som inleddes 2004 av avdraget för energiskatt på el som produceras i vindkraftverk bör slutföras genom att avdraget för havsbaserad vindkraft som i dag uppgår till 12 öre per kilovattimme slopas. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i motion Fi260 yrkande 24 av Mona Sahlin m.fl. att regeringen återkommer med förslag till långsiktigt kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft. I avvaktan på detta bör nuvarande stöd behållas.

Vänsterpartiet avvisar i motion Fi299 yrkande 23 av Lars Ohly m.fl. att energiskatteavdraget för havsbaserad vindkraft slopas.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. likaledes att regeringen bör återkomma med förslag till långsiktigt kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft och att nuvarande stöd temporärt bör behållas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har inget att erinra mot att avtrappningen av vindkraftens miljöbonus slutförs i enlighet med kommissionens statsstödsgodkännande och den plan som riksdagen ställde sig bakom 2004 (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:FiU1, yttr. 2003/04:SkU1y, rskr. 2003/04:42).

Utskottet delar regeringens bedömning och avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Fordonsskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning om höjt koldioxidbelopp, skattebefrielse för miljöbilar, justeringar för dieseldrivna personbilar avseende miljöfaktorn och bränslefaktorn i den koldioxidbaserade fordonsskatten, följdändringar i den viktbaserade fordonsskatten för personbilar och tunga bussar och tunga lastbilar, koldioxidbaserad fordonsskatt för lätta lastbilar och bussar samt om sänkt fordonsskatt för tunga elhybridbussar.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om oförändrad utsläppsnivå när koldioxidbeloppet i den koldioxidbaserade fordonsskatten börjar tas ut, nybilsfatt respektive nybilsbonus vid nyinköp av nya bilar, oförändrad fordonsskatt för tunga lastbilar, kilometerskatt, slopande av den fiskala basskatten på 360 kr, höjt koldioxidbelopp, en miljöbaserad försäljningsskatt på nya personbilar samt om sänkt fordonsskatt för tunga bussar.

Jämför avvikande meningarna 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer under *avsnitt 7.2.5.18 Ökad koldioxidrelatering i fordonsskatten* att koldioxidbeloppet i den koldioxidbaserade fordonsskatten bör höjas från 15 till 20 kr per gram koldioxid som bilen släpper ut per kilometer. Utsläppsnivån för när koldioxidbeloppet börjar tas ut bör samtidigt höjas från 100 till 120 gram koldioxid per kilometer. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Regeringen bedömer under *avsnitt 7.2.5.19 Skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper* att personbilar med bättre miljöegenskaper bör befrias från fordonsskatt under fem år från det att bilen togs i bruk för första gången. Samma krav som ställdes på en bil för att ägaren ska vara berättigad till miljöbilspremie bör tills vidare gälla även för att en bil ska befrias från fordonsskatt. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2010 och tillämpas för bilar som tas i bruk fr.o.m. den 1 juli 2009. Från den 1 januari 2011 bör dock bilen uppfylla strängare avgaskkrav för att omfattas av skattebefrielsen.

Regeringen bedömer under *avsnitt 7.2.5.20 Justeringar för dieseldrivna personbilar i det koldioxidrelaterade skatteuttaget* att miljöfaktorn för dieseldrivna personbilar bör göras om till ett fast miljö tillägg. Beräkningen av storleken på bränslefaktorn bör ändras så att den bestäms med utgångspunkt i skillnaden i drivmedelsskatt för bensin och dieselolja för en genomsnittlig dieseldriven personbil som kör en genomsnittlig årlig körsträcka. Med anledning av omkalibreringen av bränslefaktorn och med hänsyn till aviserade höjningar av skatten på dieselolja kan faktorn sänkas till 2,55 den 1 januari 2011 och till 2,4 den 1 januari 2013.

Regeringen bedömer under *avsnitt 7.2.5.21 Följdändringar i den viktbaserade fordonsskatten* att fordonsskatten för de bilar som beskattas efter vikt bör höjas för bensindrivna personbilar med ca 3 % och sänkas för dieseldrivna personbilar med 4 % den 1 januari 2011. Fordonsskatten för tunga bussar och tunga lastbilar bör samtidigt sänkas till EU:s minimiskattenivåer för tunga lastbilar. Den 1 januari 2013 bör fordonsskatten för dieseldrivna personbilar sänkas ytterligare med ca 4 %.

Regeringen bedömer under *avsnitt 7.2.5.22 Koldioxidbaserad fordonsskatt för lätta lastbilar och bussar* att lätta lastbilar, lätta bussar och husbilar som tas i bruk för första gången efter 2010 bör inordnas i den koldioxidbaserade fordonsskatten. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2011.

Regeringen bedömer slutligen under *avsnitt 7.2.5.23 Sänkt fordonsskatt för tunga elhybridbussar* att fordonsskatten för tunga elhybridbussar bör sänkas till samma skattenivå som gäller för bensindrivna tunga bussar. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010.

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 32 av Lars Ohly m.fl. när det gäller den koldioxidbaserade fordonsskatten att den fiskala basskatten på 360 kr avskaffas och att koldioxidbeloppet höjs från 15 till 24 kr per gram koldioxid.

Enligt motionen bör vidare en miljöbaserad försäljningsskatt på nya personbilar införas (yrkande 33). Slutligen föreslås att fordonsskatten för tunga bussar sänks till 2000 års nivå för att stimulera kollektivtrafiken (yrkande 30).

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att utsläppsnivån när koldioxidbeloppet i den koldioxidbaserade fordonsskatten börjar tas ut inte ska höjas.

I samma motion avvisas regeringens bedömning om skattebefrielse för personbilar med bättre miljöegenskaper. Motionärerna föreslår i stället att ett system med nybilsskatt respektive nybilbonus vid nyinköp av nya bilar införs (yrkande 18 delvis).

Motionärerna godtar regeringens bedömning om sänkt fordonsskatt för tunga fordon utom vad gäller tunga lastbilar (yrkande 18 delvis).

Enligt motionen bör slutligen en kilometerskatt för lastbilar ska utredas och införas senast den 1 januari 2012 (yrkande 18 delvis).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen i samband med behandlingen av regeringens klimatproposition ställt sig bakom regeringens bedömningar i de aktuella avsnitten, (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, yttr. 2008/09:SkU9y, rskr. 2008/09:300).

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Förslaget om sänkt fordonsskatt för elhybridbussar fanns inte med i klimatpropositionen. Utskottet ser hybridisering med el som en angelägen utveckling för att minska energianvändningen och utsläppen av koldioxid från tunga bussar. Sänkt fordonsskatt kan gynna försäljningen av sådana bussar.

Utskottet delar regeringens bedömning i denna del.

Regeringen redovisade i klimatpropositionen att effekterna av en kilometerskatt hade utretts och att förslaget remitterats. Regeringens slutsats i propositionen var bl.a. att styrningen mot minskade utsläpp sker effektivare inom drivmedelsbeskattningen än genom ett kilometerskatteuttag. Regeringen bedömde bl.a. mot den bakgrunden att det för närvarande inte var aktuellt att införa kilometerskatt. Riksdagen avtog i det sammanhanget motionsförslag om att införa en kilometerskatt för tunga transporter i Sverige.

Riksdagen har nyligen avslagit motionsförslag om att utreda möjligheterna att införa en försäljnings- eller registreringskatt för nya bilar (bet. 2008/09:FiU1, yttr. 2008/09:SkU1y). Genom arbetet på EU-nivå är frågan om registreringskatt ändå aktuell.

Utskottet tillstyrker sammanfattningsvis regeringens bedömningar och avstyrker samtliga motioner i motsvarande delar.

Slopad skatt på gödselmedel

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att skatten på gödselmedel bör slopas.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att skatten på gödselmedel ska behållas och höjas.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att skatten på gödselmedel bör slopas. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010.

Motionerna

Socialdemokraterna anser i motion Fi260 yrkande 22 av Mona Sahlin m.fl. att förslaget bör avvisas. Motionärerna framhåller att jordbruket är den största källan till kväveutsläpp i havet och att det behövs ökade incitament till minskade utsläpp.

Vänsterpartiet anser i motion Fi299 yrkande 24 av Lars Ohly m.fl. att förslaget bör avvisas. I motionen föreslås vidare att skatten på handelsgödsel och bekämpningsmedel höjs med 20 % (yrkande 38).

Miljöpartiet anser i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att förslaget bör avvisas. Skatten bör på sikt höjas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att gödselmedelsskatten bör slopas eftersom den försämrar de svenska lantbrukarnas konkurrensvillkor utan att ha någon större effekt på användandet av gödselmedel.

Utskottet avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Privatinförsel av cigaretter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att beskattningen av privatinförsel av cigaretter från Lettland bör upphöra.

Budgetpropositionen

Lettland har fr.o.m. den 1 januari 2009 uppnått den fastställda minimibeskattningen av cigaretter inom EU. Regeringen bedömer att beskattningen av privatinförsel av cigaretter från Lettland bör upphöra. Det kommande förslaget bör träda i kraft den 1 januari 2010 men tillämpas retroaktivt från och med den 1 januari 2009.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning.

Reklamskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet noterar regeringens bedömning att ytterligare steg i reklamskattens avskaffande för närvarande inte kan tas. Utskottet förutsätter att reklamskatten avskaffas i kommande förslag från regeringen.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer att förutsättningar för finansiering av ytterligare steg i avskaffandet av reklamskatten för närvarande inte föreligger.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar regeringens bedömning att ytterligare steg i reklamskattens avskaffande för närvarande inte kan tas. Utskottet förutsätter dock att reklamskatten avskaffas i kommande förslag från regeringen.

Effektskatt på kärnkraft och fastighetsskatt på vattenkraftanläggningar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om höjning av fastighetsskatten på vattenkraftanläggningar och effektskatten på kärnkraft. Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i motion Fi260 yrkande 23 av Mona Sahlin m.fl. att fastighetsskatten på vattenkraftanläggningar och effektskatten på kärnkraft höjs med 20 %. Enligt motionen har kraftbolagen gjort stora vinster på att sälja el med låga kostnader från vattenkraft. Även effektskatten kan höjas utan direkt effekt på elpriset.

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 40 av Lars Ohly m.fl. att fastighetsskatten på vattenkraftanläggningar och effektskatten på kärnkraft höjs med 10 % 2010 och höjs ytterligare 2011.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att fastighetsskatten på vattenkraftanläggningar och effektskatten på kärnkraft höjs.

Utskottets ställningstagande

Av skäl som anförs i motionerna höjdes fr.o.m. den 1 januari 2008 skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer med 24 % till 12 648 kr per megawatt och månad. Fastighetsskatten för vattenkraftverk höjdes samtidigt från 1,2 % till 1,7 %. Tillsammans med den tillfälliga höjningen av skatten med 0,5 % under taxeringsåren 2007–2011 uppgår fastighetsskatten för vattenkraftverk till 2,2 %.

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att skatterna ska höjas på nytt.

Skatt på fluorerade växthusgaser

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att skatt på fluorerade gaser införs.

Jämför avvikande mening 1 (s) och 3 (mp).

Motionerna

Socialdemokraterna föreslår i motion Fi260 yrkande 25 av Mona Sahlin m.fl. att skatt på fluorerade gaser införs i enlighet med Klimatberedningens förslag. Enligt motionen stimulerar skatten utbyte av kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium från fluorerade gaser.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att skatt på fluorerade gaser införs på samma nivå som gäller för industrin som inte omfattas av utsläppshandeln.

Utskottets ställningstagande

Utredningen om skatt på fluorerade växthusgaser (Fi 2008:11) har nyligen avlämnat betänkandet SOU 2009:62 Skatt på fluorerade växthusgaser. Förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Utskottet anser att regeringens arbete inte ska föregripas och avstyrker motionerna i motsvarande delar.

Trängselskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att trängselskatten ska användas till förbättringar av kollektivtrafiken, att Essingeleden ska beläggas med trängselskatt och att skatten ska räknas upp med inflationen.

Jämför avvikande mening 3 (mp).

Motionen

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att intäkterna från trängselskatten i Stockholm ska användas för förbättringar av kollektivtrafiken. Essingeleden bör beläggas med trängselskatt. Slutligen föreslås att skatten årligen ska räknas upp med inflationen.

Utskottets ställningstagande

Trängselskatt i Stockholm infördes under 2007. Överskottet ska användas till väginvesteringar i Stockholmsregionen. Under 2010 beräknas det överskott som kan användas för investeringar uppgå till 410 miljoner kronor.

Riksdagen avlog senast under förra riksmötet motioner om att trängselskatten i Stockholm ska användas för förbättringar av kollektivtrafiken och att Essingeleden bör beläggas med trängselskatt (bet. 2008/09:FiU1, yttr. 2008/09:SkU1y).

Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande och avstyrker motionen i motsvarande del. Utskottet avstyrker även förslaget om att inflationsskydda trängselskatten.

Lotteriskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om höjd lotteriskatt.

Jämför avvikande mening 2 (v).

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 41 av Lars Ohly m.fl. att lotteriskatten höjs. Enligt motionen var den sänkning av skatten som gjordes 2008 inte befogad och *Vänsterpartiet* gjorde en annan bedömning än regeringen beträffande ATG:s utveckling.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen avslagit motsvarande yrkande från *Vänsterpartiet* (bet. 2008/09:FiU1, yttr. 2008/09:SkU1y). Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Från den 1 januari 2008 sänktes lotteriskatten från 36 % till 35 % av den behållning som återstår sedan de sammanlagda vinster som betalats ut till vinnarna i lotteriet räknats av från de sammanlagda inkomsterna. Detta skedde mot bakgrund av att intäkterna från trav- och galoppsporten under senare tid minskat. Genom ändringen återställdes lotteriskatten till den nivå som den hade före den 1 juli 1997 (prop. 2007/08:11, bet. 2007/08:SkU17, rskr. 2007/08:89).

Utskottet avstyrker motionen i motsvarande del.

Flygskatt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om att införa flygskatt och om att frågan ska utredas.

Jämför avvikande meningarna 2 (v) och 3 (mp).

Motionerna

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 35 av Lars Ohly m.fl. att en klimatskatt införs på inrikesflyg. Skatten införs som en schabloniserad start- och landningsavgift.

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att en koldioxidskatt på flyget utreds. I avvaktan på förslag föreslås en tillfällig skatt per passagerare som ger motsvarande effekt för konsumenten. Skatten bör vara 300 kr för enkel inrikes resa och resa i Europa och 600 kr för enkel resa utanför Europa.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har även i denna fråga nyligen avslagit motsvarande motionsförslag från Miljöpartiet och Vänsterpartiet (bet. 2008/09:FiU1, ytr. 2008/09:SkU1y). Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

Inom EU pågår ett arbete med att fr.o.m. 2012 inkludera flyget i gemenskapens utsläppshandelssystem. Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte finns anledning att initiera en utredning om utformningen av en koldioxidskatt på flygbränsle eller att införa en klimatskatt eller tillfällig skatt per passagerare på inrikesflyg.

Utskottet avstyrker motionsförslagen i motsvarande delar.

Skatt på alkohol

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om en tilläggsskatt på alkohol. Jämför avvikande mening 3 (mp).

Motionen

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att en tilläggsskatt införs på alkohol med 20 kr per liter konsumtionsfärdig dryck.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har nyligen avslagit motsvarande motionsförslag från Miljöpartiet (bet. 2008/09:FiU1, ytr. 2008/09:SkU1y). Utskottet anser att riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande.

I budgetpropositionen för 2006 anförde den dåvarande regeringen att den delade Alkoholinförslutredningens (S 2004:1) uppfattning att det bör införas en skatt på alkoholhaltiga blanddrycker och vissa andra alkoholdrycker som vänder sig främst till ungdomar, i syfte att minska konsumtionen av sådana drycker. En departementspromemoria om tilläggsskatt på vissa alkoholdrycker färdigställdes i juni månad 2006. Promemorian har remissbehandlats. Avsikten var att regeringen under våren 2006 skulle återkomma till riksdagen med ett lagförslag. Frågan om hur de beskattningsbara dryckerna ska definieras och avgränsas visade sig dock vara mer komplicerad än vad som tidigare bedömdes varför något förslag inte lades fram för riksdagen.

Utskottet vet att frågan om skatt på alkohol är uppmärksammat i Regeringskansliet. Utskottet avstyrker motionens förslag om ett tillkännagivande.

Skatt på fritidsbåtar och på alkylatbensin

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslagen om skatt på fritidsbåtar och sänkt skatt på alkylatbensin.

Jämför avvikande mening 2 (v).

Motionen

Vänsterpartiet föreslår i motion Fi299 yrkande 36 av Lars Ohly m.fl. en skattesänkning på alkylatbensin och att en skatt på fritidsbåtar införs som ska finansiera fritidsbåtarnas infrastrukturkostnader.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen avsåg senast under förra riksmötet motsvarande förslag (bet. 2008/09:FiU1, ytr. 2008/09:SkU1y). Riksdagen bör vidhålla sitt ställningstagande. Utskottet konstaterade i sitt av riksdagen godkända yttrande att frågor om båtaregister och båtskatt inte är aktuella. Utskottet konstaterade också att alkylatbensin redan beskattas lägre än annan bensin.

Utskottet avstyrker motionen i motsvarande del.

Registreringskatt på båtmotorer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att utreda ett system med registreringsavgift baserad på koldioxidutsläpp för nya båtmotorer till fritidsbåtar.

Jämför avvikande mening 3 (mp).

Motionen

Miljöpartiet föreslår i motion Fi262 yrkande 18 (delvis) av Maria Wetterstrand m.fl. att ett system med registreringsavgift baserad på koldioxidutsläpp för nya båtmotorer till fritidsbåtar utreds och införs fr.o.m. 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motionsförslaget om att utreda ett system med registreringsavgift baserat på koldioxidutsläpp för nya båtmotorer till fritidsbåtar.

Sjöfartsverket har på regeringens uppdrag utarbetat en strategi för båtmotorer i syfte att påverka konsumenternas attityder och beteende till ett mer miljöanpassat båtliv.

Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens bedömning att nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för tjänster, återbetalning till utländska företagare och periodisk sammanställning bör införas.

Budgetpropositionen

Regeringen bedömer (*avsnitt 7.2.7.2 Nya mervärdesskatteregler om omsättningsland, m.m.*) att nya mervärdesskatteregler om omsättningsland för tjänster, återbetalning till utländska företagare och periodisk sammanställning bör införas. De kommande förslagen bör i flertalet fall träda i kraft den 1 januari 2010 och i övrigt den 1 januari 2011, den 1 januari 2012 respektive den 1 januari 2013. Regeringen anför att förslaget i sin helhet innebär stora förenklingar och effektiviseringar för företagen. De nya omsättningslandsreglerna för tjänster medför även vissa likviditetsfördelar. Det nya elektroniska återbetalningsförfarandet för ingående skatt medför också effektiviseringar, minskad administrativ börda och vissa likviditetsfördelar. Förfarandet är vidare förenat med olika åtgärder som stärker förutsebarhe-

ten och rättssäkerheten. Dessa positiva effekter väger enligt vad som anförs tveklöst tyngre än de negativa effekterna i form av fullgörandekostnader, vilka i huvudsak är av engångskaraktär.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning. Den aviserade propositionen har numera överlämnats till riksdagen (prop. 2009/10:15).

Utgifter som krediteras på skattekonto

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker motionsförslag om att avskaffa den s.k. jämställdhetsbonusen samt yrkanden om att ett antal nya stödformer ska krediteras på skattekonto.

Jämför avvikande mening 2 (v).

Bakgrund

Vissa krediteringar som ges på skattekonto utgör stöd som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. För att öka möjligheten att kontrollera statsutgifternas utveckling redovisas dessa utgifter under en egen inkomsttyp. Det stora flertalet skattekrediteringar har upphört eller flyttats till statsbudgetens utgiftssida, vilket innebär att krediteringarna minskat från knappt 8 miljarder kronor 2007 till ca 2 miljarder kronor 2008. Från och med 2009 ingår endast en kreditering för jämställdhetsbonus, och skattekontokrediteringarna bedöms uppgå till 0,1 miljarder kronor.

Motion

I *Vänsterpartiets* motion Fi299 yrkande 42 och 43 av Lars Ohly m.fl. (v) vidhåller motionärerna sin tidigare uppfattning att jämställdhetsbonusen aldrig bort införas. Enligt motionärerna befäster jämställdhetsbonusen idén om föräldraskapet som obligatoriskt för kvinnor och ett frivilligt erbjudande för män – som kan locka en och annan om villkoren är tillräckligt förmånliga. I stället bör en individualiserad föräldraförsäkring genomföras. Motionärerna förespråkar vidare att det införs riktade arbetsmarknadspolitiska stöd till grupper som står långt bort från arbetsmarknaden och att dessa stöd lämnas genom kreditering på skattekonto. Det handlar om förstärkt anställningsstöd, anställningsstöd för nyanlända, anställningsstöd för långtidssjukskrivna, förstajobbdrag, omsorgslyft, anställningsstöd för vikarier, anställningsstöd för gröna jobb och anställningsstöd för plusjobb.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser till skillnad från motionärerna att jämställdhetsbonusen, som tillkommit för att förbättra familjernas ekonomiska möjligheter att fördela föräldraledigheten mer jämlikt, ska finnas kvar.

Utskottet har i det föregående ställt sig bakom den inriktning av skattepolitiken som regeringen föreslår och ser därför inget skäl att tillstyrka motionärernas förslag om att införa en rad olika stödåtgärder.

Motion Fi299 yrkande 42 och 43 av Lars Ohly m.fl. (v) avstyrks.

Beräkning av statsbudgetens inkomster

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner regeringens inkomstberäkning och avstyrker motionsyrkanden om godkännande av Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets inkomstberäkning.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Budgetpropositionen

Regeringen föreslår (punkt 4) att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2010 (avsnitt 7.3.1 och bilaga 1 avsnitt 2).

Motionerna

I motionerna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslås att riksdagen godkänner den inkomstberäkning som redovisas i respektive motion. Sådana yrkanden framställs i motionerna Fi260 yrkande 4 av Mona Sahlin m.fl. (s), Fi261 yrkande 4 av Lars Ohly m.fl. (v) och Fi262 yrkande 3 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har i de föregående avsnitten tillstyrkt att regeringens förslag bifalls och godtagit de bedömningar och övriga ställningstaganden som regeringen redovisat. Utskottet föreslår att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster för 2010 godkänns. De aktuella motionsyrkandena avstyrks.

Stockholm den 20 oktober 2009

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Jörgen Johansson (c), Raimo Pärssinen (s), Gunnar Andréén (fp), Christin Hagberg (s), Lena Asplund (m), Lennart Sacrédeus (kd), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Karin Nilsson (c), Helena Leander (mp), Gustav Nilsson (m) och Hans Olsson (s).

Avvikande meningar

1. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2010 (s)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Britta Rådström (s) och Hans Olsson (s) anför:

Vår utgångspunkt är att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre, men alla ska få del av välfärden oavsett inkomst. Detta skapar både solidarisk omfördelning och trygghet.

Vi har höga ambitioner för Sverige. För att klara jobben, välfärden och de offentliga finanserna behöver Sverige en ny färdväg. Lösningen på Sveriges problem är inte att låna till skattesänkningar. De borgerliga partierna gick till val 2006 på att skapa fler jobb. Medlet för att nå detta mål påstods vara skattesänkningar. Detta har visat sig vara helt ineffektivt för att skapa jobb. Hade resurserna använts för effektiva insatser hade sysselsättningen varit högre och arbetslösheten lägre.

Skattesystemet har under de senaste åren blivit orättvisare. Förmögenhetsskatten har avskaffats och fastighetsskatten har sänkts kraftigt för exklusiva villor. Pensionärer, arbetslösa och sjuka får i dag betala mer i skatt än löntagare. Detta skadar skattesystemets legitimitet. Vi vill i stället göra skatterna rättvisare. Därför föreslår vi att en förmögenhetsskatt införs, att fastighetsskatten görs rättvisare och att de som tjänar mer än 1 miljon kronor om året inte får något förvärvsavdrag. Vi minskar också klyftan mellan den skatt som en löntagare och en pensionär betalar. Vi accepterar inte att en pensionär ska betala en högre skatt än en löntagare vid samma inkomst.

Den borgerliga skattepolitiken har genom särlösningar och snåriga regler gjort det svenska skattesystemet mindre effektivt. Till exempel betalar löntagare och pensionärer vid samma inkomst olika mycket i skatt, och företag betalar olika mycket i socialavgifter beroende på åldern på deras anställda. Kombinationen av särregler och undantag gör skattesystemet oöverskådligt och mindre effektivt. Det skadar skattesystemets legitimitet och på sikt viljan att vara med och bidra, och innebär att skattesystemet i sin helhet borde genomgå en större översyn. I avvaktan på detta föreslår vi i denna budgetmotion ett antal förändringar som gör skattesystemet rättvisare och effektivare.

Vi avslår regeringens förslag om ett *utvidgat förvärvsavdrag*. Resurserna behövs för att investera i jobb och välfärd. Inom ramen för det *nuvarande förvärvsavdraget* för den som inte fyllt 65 år inför vi en skatte-reduktion för avgiften till arbetslöshetsförsäkringen. Många löntagare har fått sina avgifter till *a-kassan* höjda med hundratals kronor i månaden. Samtidigt har ersättningen försämrats. Konsekvensen är att 500 000 löntagare har lämnat arbetslöshetsförsäkringen och nu står utan försäkring mitt i en

allvarlig jobbkris. Detta har skadat den svenska modellen. Vi satsar på en kraftfull skattereduktion motsvarande upp till 75 % av avgiften. Det betyder att den löntagare som i dag betalar 400 kr i stället får en skattereduktion om 300 kr. Detta förslag är av sådan karaktär att det kan verkställas omedelbart. Förändringen finansieras genom att förvärvsavdraget skalas ned. Vi tar bort förvärvsavdraget steg för steg så att det är helt borta vid inkomster på höga miljoninkomster. För den som tjänar 70 000 kr i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på ca 500 kr i månaden. För en inkomst på ca 115 000 eller mer utgår inget förvärvsavdrag vilket betyder en skattehöjning på ca 1 500 kr per månad. Avtrappningen görs med 1 % från ca 45 000 och ytterligare ca 1 % från 50 000. Denna skatteförändring ger närmare 1 miljard kronor. Det kombinerade förslaget gör att medlemmar i a-kassan med låga inkomster och höga a-kasseavgifter tjänar mest på förslaget. Att införa stimulanser som håller kvar personer över 65 år på arbetsmarknaden är rimligt. Vi anser därför att regeringens *förvärvsavdrag för pensionärer som jobbar* är positivt. Vi avser att under nästa mandatperiod gå vidare med ytterligare förändringar i skattesystemet som stimulerar äldre att stanna kvar på arbetsmarknaden.

Pensionärer betalar i dag mer i skatt än personer som arbetar, vid lika inkomster. Trots en mindre justering i budgetpropositionen innebär regeringens förslag att klyftan mellan löntagare och pensionärer vidgas. Vi socialdemokrater accepterar inte skillnaden i beskattning mellan pensionärer och löntagare. Vi föreslår att ett första steg tas mot att återupprätta rättvisan i skattesystemet och sänker skatten för breda pensionärsgrupper. Skatten för pensionärer sänks genom att grundavdraget höjs, mest för pensionärerna med en normalinkomst. Totalt kostar förslaget drygt 3 miljarder kronor utöver regeringens förslag. Alla pensionärer med en inkomst upp till ca 30 000 kr i månaden får en större skattesänkning med Socialdemokraternas förslag än med regeringens förslag.

Vi väljer att i årets budget gå fram med ett förslag om höjd koldioxid-skatt om sex öre. För att fullt ut kompensera dem som måste använda bilen vid resor till och från jobbet höjer vi reseavdraget. Det höjda *reseavdraget* kostar ca 100 miljoner kronor.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har presenterat ett gemensamt förslag om ett *rödgrönt ROT-avdrag* för upprustade bostäder och 15 000 nya jobb. Ett utvidgat ROT-avdrag är en av de viktigaste åtgärderna för fler jobb på kort sikt, och det leder också till förbättrade bostäder och effektiviserad energianvändning. Stora delar av miljonprogrammets bestånd står under omfattande renoveringsbehov och behöver moderniseras och utvecklas. Det gäller inte bara husen och dess bostäder utan områdena i sin helhet. Det är även en strategisk möjlighet till utveckling, förnyelse och ökad sysselsättning. Sverige behöver fler attraktiva bostadsområden. Det befintliga ROT-avdraget kompletteras med en särskild klimatbonus, och det införs ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus.

Med ett stöd skulle 40 000–50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram – hyreshus och bostadsrättsföreningar, kunna totalrenoveras per år. Vi föreslår därför att det införs en möjlighet till stöd för alla flerfamiljshus som genomför en totalrenovering som leder till minst 30 % minskad energianvändning. Två miljarder kronor satsas per år. Stödet bör utgå till 50 % av arbetskostnaden upp till ett tak om 100 000 kr per lägenhet (dvs. 50 000 kr i stöd per lägenhet).

Beskedet till landets radhus-, villa- och bostadsrättsägare är att vi behåller det gällande ROT-avdragets grundläggande konstruktion. Taket fortsätter därmed att vara 100 000 kr, skattereduktionen är fortsatt 50 % av arbetskostnaderna och fortsätter att vara knuten till individen och de ROT-arbeten som idag omfattas kommer även att omfattas med vår modell. För att främja ROT-arbete med en klimatprofil föreslår vi att det existerande ROT-avdraget utvidgas med en extra klimatbonus för radhus, villor, ägarlägenheter och bostadsrättsföreningar som genomför energieffektiviseringar. Klimatbonusen bör kopplas till den enskilda fastigheten, vara på 10 % utöver ROT-avdraget och ge upp till 10 000 kr i avdrag per småhus/antal lägenheter i en bostadsrättsförening. Bonusen bör kopplas till åtgärder som rekommenderas i fastighetens energideklaration.

Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. Det är en satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land. Vårt ROT-avdrag är tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunkturstabiliserande effekt. ROT-avdraget behålls så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna föreslår vidare att det införs en *skol-ROT* för renovering av skolor under perioden 2010–2012. Avdraget ger skolorna maximalt 50 % av arbetskostnaderna tillbaka. För att få ta del av avdraget krävs att renoveringarna minskar energianvändningen med 30 %. Det motsvarar samma regelverk som omfattar totalrenoveringar av flerfamiljshus. Alla skolor ska kunna få del av stödet.

Vi föreslår vidare att en *kultur-ROT* införs mellan den 1 januari och 31 december 2010. På samma sätt som ROT-avdraget för småhusägare ger kultur-ROT ett skatteavdrag som motsvarar 50 % av arbetskraftskostnaderna. Kultur-ROT kan utnyttjas av såväl enskilda personer som kommuner, bolag och stiftelser – dock ej av statliga fastighetsägare. Ett villkor för att få kultur-ROT:en är att länsstyrelserna godkänner byggnaden i fråga som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Ett annat villkor är att man inte beviljas kulturmiljöbidrag för samma projekt. Kultur-ROT:en beräknas vid en försiktig bedömning skapa ca 1 500 jobb.

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen att avskaffa *fastighetsskatten*. Det har inte skett. Ägare till lyxvillor har fått en kraftigt sänkt skatt, men vanliga småhusägare har i stället bara fått se sin fastighetsskatt byta namn till fastighetsavgift. De förändringar som regeringen har gjort har

bidragit till att öka klyftorna i Sverige samtidigt som bostadsmarknadens funktionssätt har försämrats. Regeringen har infört en räntebeläggning på uppskov. Räntebeläggningsen, som är att betrakta som en skatt, gäller inte bara nya uppskov utan även tidigare gjorda uppskov.

Regeringens hantering av fastighetsskatten har orsakat stor oro bland husägare. Vi anser att det är viktigt att husägare får långsiktiga besked som gör att de kan planera sin ekonomi på ett bra sätt, och samtidigt är det tydligt att rättvisan, neutraliteten och rörligheten måste förbättras.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar.

Det förslag som vi redovisar i våra motioner innebär att ägare av de dyraste villorna med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner kronor (dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner kronor eller mer) kommer att få höjd skatt med vårt förslag. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Samtidigt vill vi sänka fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar. Vi vill fortsätta att utreda neutraliteten mellan olika boendeformer utreds och senare återkomma med kompletterande åtgärder. Vi vill successivt ta bort räntebeläggningsen av uppskovsbelopp och den beloppsmässiga begränsningen för uppskoven, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg vill vi ta bort skatten på uppskov upp till 200 000 kr. Därmed har nästan hälften av den statsfinansiella kostnaden för att avskaffa uppskovet uppnåtts. Vi kommer även att tillsätta en utredning som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställa att uppskoven betalas in. Som en del av finansieringen av våra förslag förordar vi att beskattningen av vinster vid bostadsförsäljning höjs från 22 % till 23 %.

I dag har ett antal småhusägare kommit i kläm genom regeringens oansvariga hantering av fastighetsskatten. Det rör sig bl.a. om småhusägare med lågt taxerade hus som har fått högre skatt än grannar med exklusiva fastigheter. Vi delar regeringens bedömning att dessa fastigheter ska omfattas av det vanliga systemet för fastighetsskatt (s.k. fastighetsavgift). Vi avvisar dock regeringens finansieringsmodell som bygger på att uppskovsmöjligheterna försämrats. Finansieringen bör i stället göras inom ramen för den samlade beskattningen av kapital och fastigheter. Att underlätta rörlighet är särskilt viktigt nu med den osäkerhet som finns på bostadsmarknaden.

Vi föreslår att en *förmögenhetsskatt* införs igen. Skattesatsen ska vara 1 %. Golvet är 2 miljoner kronor för ensamstående och 4 miljoner kronor för sammanboende. Ett tak för skatten ska införas så att ingen ensamstå-

ende kommer att behöva betala mer än 5 miljoner kronor i förmögenhetsskatt och inget tvåpersonshushåll mer än 10 miljoner kronor i förmögenhetsskatt.

De lättnadsregler och de undantag som fanns i det tidigare systemet med förmögenhetsskatt ska kvarstå. Vi kommer att återinföra skatteregeln att ingen ska betala mer än 60 % av sin inkomst i skatt. Det kommer även att finnas en begränsning av hur mycket som man behöver betala i förmögenhetsskatt på den del som har en fastighet som bas. Problematiken med överlikviditet i bolag ska undvikas genom regler om att arbetande kapital i ett företag ska vara fritt från förmögenhetsskatt. Vi är beredda att tillsammans med näringslivet diskutera förändringar i förmögenhetsskattens utformning eller möjliga skatteförändringar som har en liknande fördelningspolitisk profil.

Vi vill införa ett *riskkapitalavdrag* för den som investerar i ett nytt nystartat företag. Avdraget innebär att den som investerar i ett nystartat företag kan få dra av 20 % av det investerade beloppet, dock max 100 000 kr. Beloppet dras mot skatt på inkomst av tjänst, fastighetsskatt och förmögenhetsskatt. Denna modell har utretts och förespråkas av t.ex. Svenskt Näringsliv. Inredningens modell finns konkreta förslag för utformningen som säkerställer att avdraget inte missbrukas. Om det finns andra modeller som är mer effektiva till sin utformning är vi villiga att överväga dem. Totalt avsätter vi 500 miljoner kronor för ett temporärt stöd under 2010. Om avdraget visar sig vara lyckosamt är vi beredda att införa avdraget permanent.

Alla EU:s sjöfartsländer har infört *tonnageskatt* för att skapa likvärdiga konkurrensförhållanden för handelsfartygen. Eftersom Sverige har avstått från denna möjlighet utflaggas nu befintliga och nybeställda fartyg av svenska rederier till andra länder i Europa. Sverige förlorar både arbetstillfällena och skatteinkomster. Den borgerliga regeringens passivitet att inte ta fram ett förslag för en tonnageskatt, som även hanterar frågan om latent skatteskulder, minskar våra förutsättningar att vara en viktig sjöfartsnation. Vi socialdemokrater anser att ett förslag om tonnageskatt snarast ska tas fram samtidigt som frågan om den latent skatteskulden för rederinäringen måste lösas.

En utgångspunkt för oss socialdemokrater är att de skatteförändringar vi föreslår på *miljöområdet* ska göra det mer lönsamt att göra rätt miljöval. På kort och medellång sikt innebär våra förslag en ökad nettointäkt som bidrar till att finansiera de klimatinvesteringar i bl.a. energieffektivisering och infrastruktur som vi föreslår. På längre sikt syftar förslagen till att öka effektiviteten i användandet av ändliga resurser.

Koldioxidskatten är ett brett verkande och effektivt styrmedel. Vi socialdemokrater menar att *koldioxidskatten* ska vara på en sådan nivå att skatten behåller sin styrande funktion med beaktande av fördelningspolitiska och regionalpolitiska konsekvenser. Vi vill höja koldioxidskatten med sex öre, jämfört med regeringen. Detta motsvarar ett höjt bensinpris i kon-

sumentled om cirka 15 öre. För att kompensera för dem som behöver bilen för att ta sig till och från arbetet, och de som använder bilen i arbetet, höjer vi reseavdraget med 50 öre till 19 kr milen.

Vi accepterar förslaget om att *nedsättningen av koldioxidskatten för jordbruket* ska minska men vi anser att de som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp ska kunna få en återföring av dieselskatten i samma omfattning som tidigare. Vi inför ett stöd om 50 miljoner kronor per år.

Socialdemokraterna anser att *skatten på handelsgödsel* ska behållas. Jordbruket är i dag den största källan till kväveutsläpp till havet. Det finns behov av att ha en beskattning som ger incitament till minskade utsläpp.

För att styra energiförbrukningen i rätt riktning krävs det förändringar på bred front. Kraftbolagen har under en lång tidsperiod fått stora vinster genom att sälja el med låga kostnader från svensk vattenkraft för ett pris som kraftigt överstiger produktionskostnaderna. Vi föreslår att *fastighets-skatten på vattenkraft* och *skatten på termisk effekt i kärnkraftverk* höjs med 20 %. Totalt ger dessa förslag ca 1 miljard kronor. Vi kommer att säkerställa att den elintensiva industrin inte kommer påverkas negativt av dessa förändringar. De intäkter som dessa förändringar ger är viktiga delar i finansieringen av de investeringar som vi gör för att skynda på utvecklingen till ett hållbart samhälle. Bland annat kan vi genom dessa skatteförändringar finansiera ungefär halva den storsatsning som vi gör på att rusta upp och klimatrenovera miljonprogramsområdena.

Vi vill att regeringen återkommer med förslag till ett långsiktigt kompletterande stöd till *havsbaserad vindkraft*. I avvaktan på att en ny långsiktigt stödform ses över vill vi behålla det stöd som finns.

Ett av klimatberedningens förslag var att införa en *miljöskatt för fluorerade gaser* som stimulerar utbyte av stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium. Vi föreslår att skatten införs. Förslaget ger ca 100 miljoner kronor.

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Att bekämpa skattefusket handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar av eller hela intäkten från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag följer.

Vi menar att regeringen agerar passivt i frågor kring skattefusk och allvarlig ekonomisk brottslighet. Ett flertal åtgärder behöver genomföras för att komma till rätta med skattebortfallet, och vi har tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet tagit fram ett nytt offensivt *program mot skattefusk och ekobrott*. För att snabbt och effektivt komma igång med programmet vill vi permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor.

Med det anförda föreslår vi att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Socialdemokraternas förslag. Vi tillstyrker motionerna Fi260 yrkandena 4, 5, 8, 10–14, 18–25, 27, 28, 30 och 32 av Mona Sahlin m.fl. (s) och Ub557 yrkande 22 av Marie Granlund m.fl. (s).

Vi står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi260.

2. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2010 (v)

Marie Engström (v) anför:

Målsättningen för Vänsterpartiets skattepolitik är att få fler människor i arbete, trygga välfärden och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling. En hög sysselsättning är en förutsättning för att få resurser till den offentligt finansierade välfärden som vi menar ska finansieras via skatterna. Vi vill utveckla den generella välfärden och samtidigt ta hänsyn till hur kvinnors och mäns olika förutsättningar kan ta sig olika ekonomiska uttryck. Kvinnors lägre inkomst av arbete får betydelse för nivån på såväl sjukförsäkring som a-kassa och pensioner. Skillnaden i inkomststrukturer mellan kvinnor och män minskar när skattepliktiga ersättningar (transfereringar), familjestöd och skatt beaktas. En viktig slutsats blir att kvinnor som kollektivt är mer beroende av skatte- och transfereringssystemen och därmed mer känsliga för förändringar.

Skattesystemet måste vara utformat så att det är enkelt att förstå och tillämpa för den enskilda skattebetalaren. Vänsterpartiet vill därför betona vikten av att eftersträva ett system som är enhetligt och likformigt och som har få undantag.

Skatter är ett viktigt styrmedel i klimat- och miljöömställningen. Den rödgröna oppositionens gemensamma mål är att utsläppen i Sverige bör minska med 45 % till 2020 i förhållande till 1990 års nivå. Målet avser de sektorer som inte ingår i EU:s system för utsläppshandel, dvs. transporter, bostäder, avfallsanläggningar, jord- och skogsbruk och vattenbruk samt delar av industrin. Klimatmålet ska genomföras i Sverige och ska inte omfatta åtgärder i andra länder. Till 2050 ska utsläppen av växthusgaser i Sverige reduceras med 90 % i förhållande till 1990 års nivå.

Vänsterpartiet avvisar regeringens förslag om ett fjärde steg i *jobbskatteavdraget* fr.o.m. år 2010. Vi menar att jobbskatteavdraget innebär att inkomstklyftorna ökar och att den ojämlika fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män inte på något sätt förbättras, tvärtom. Det är också en kraftig överdrift att säga att nivån på skatteuttaget påtagligt skulle påverka människors vilja att studera och arbeta i Sverige. Det är naturligtvis inte bara skatter utan också lönenivåer som har betydelse. Många människor värdesätter också ett väl utbyggt trygghetssystem. Att inte drabbas av stora inkomstbortfall vid sjukdom och arbetslöshet är viktiga hörnstenar i Vänsterpartiets politik.

Vi tycker att regeringen på ett orättfärdigt sätt skiljer på olika inkomster i skattehänseende. Det innebär att pensionärer och människor som t.ex. har sjuk- och arbetslöshetsersättning betalar en högre skatt jämfört med en person som har inkomst av anställning på samma nivå. Uppenbarligen har regeringen tagit till sig av kritiken eftersom man nu föreslår en höjning av grundavdraget för pensionärer. Vänsterpartiet står bakom regeringens förslag till höjningen av *grundavdraget för pensionärer* men vill att grundavdragshöjningen vidgas ytterligare.

Viljan att betala skatt är god om det finns en koppling till satsningar på t.ex. vård och äldreomsorg, en bra skola osv. En majoritet av svenska folket har också klart och tydligt sagt ifrån att man är emot att låna pengar till skattesänkningar, som regeringen gjort. Skatteuttaget måste upplevas som rättvist för att få acceptans. Vänsterpartiet menar att det krävs en viss *progressivitet* i systemet och föreslår därför höjd skatt vid framför allt högre inkomster. Eftersom Vänsterpartiet anser det viktigt att alla inkomster (löneinkomster, a-kassa, sjukersättning och pensioner) beskattas lika genomför vi förändringar i grundavdraget. Vi utgår ifrån att alla inkomster upp till en månadslön på 20 000 kr (årsinkomst 240 000 kr) ska beskattas till samma nivå som gällde för löntagare 2009 (efter införande av jobbskatteavdrag 1, 2 och 3). Därefter görs en avtrappning. Därtill läggs effekten av att Vänsterpartiet säger nej till steg 4 i jobbskatteavdraget. Det innebär att människor med månadslön under 20 000 kr får en begränsad skattehöjning. I vårt förslag begränsas också möjligheten att göra grundavdrag vid högre inkomster. Uppräkningen av *skiktgränserna* för uttag av statlig inkomstskatt begränsas till konsumentprisindex med tillägg av 1 procentenhet.

Sedan 2001 finns regler om skattelättnader för utländska experter, forskare och andra s.k. *nyckelpersoner*, vid tillfälligt arbete i Sverige. Vänsterpartiet anser att skattelättnader för vissa grupper inte ska få förekomma. Dessutom har Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS) i en utvärdering konstaterat att den s.k. expertskatten har haft försumbar betydelse för rekrytering av kvalificerade personer. I och med det är hela syftet med expertskatten borta. Vi föreslår därför att reglerna om skattelättnader för utländska nyckelpersoner tas bort fr.o.m. år 2010.

Regeringen utökade möjligheten att göra avdrag för *dubbel bosättning* fr.o.m. 2008. Eftersom Vänsterpartiet motionerat i dessa frågor under flera år välkomnade vi den förändringen, men det är inte tillräckligt. För att underlätta rörligheten på arbetsmarknaden, men också för att ge människor möjlighet att i större utsträckning bo kvar i utflyttningsbygder, är det nödvändigt att de tidsgränser som finns i dag tas bort helt. Förändringen bör ske med början 2010.

Förmån av *cykel* skattebefrias i de fall där arbetsgivare köper en cykel till den anställde för maximalt 5 000 kronor. Detta i syfte att få arbetsgivare att stimulera sin personal att i stället för bil ta cykel till arbetsplatsen.

Vänsterpartiet föreslår att möjligheten att få skattereduktion för avgifter till *fackförening och arbetslöshetskassa* återinförs. Sammantaget med regeringens andra förslag, bl.a. om ökad avgiftsfinansiering av arbetslöshetsförsäkringen, har den slopade skattereduktion inneburit ökade avgifter för medlemskap i a-kassa och fackförening. Följden har blivit att många människor i dag står utanför a-kassan. Det är mycket allvarligt, inte minst i ett läge där bl.a. regeringen prognostiserar en kraftigt höjd arbetslöshet.

Möjligheten att få skattereduktion för *hushållstjänster* infördes den 1 juli 2007. Vänsterpartiet avvisade förslaget. Vi menar att det inte finns belägg för att detta påtagligt skulle ha ökat antalet jobb, inte heller i någon större omfattning minskat skatteundragandet. Det är dessutom ett rejält bakslag i strävandena att skapa jämställdhet mellan kvinnor och män. Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet föreslår vi att skattereduktionen för hushållstjänster ersätts med *ett rödgrönt ROT-avdrag* för upprustade bostäder och 15 000 jobb. Vårt förslag innebär att det nuvarande ROT-avdraget kvarstår i sin nuvarande konstruktion och att det kompletteras med en särskild klimatbonus. Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus införs och uppgår till 2 miljarder kronor per år. Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. En satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land. Vårt förslag till ROT-avdrag är tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunkturstabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla ROT-avdraget så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen. Totalt föreslår vi att det tillförs 6 miljarder kronor per år för ett brett ROT-program som både rymmer en vidgning av det ROT-avdraget regeringen infört och en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogrammen. Sammanlagt bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna föreslår att det införs en *skol-ROT* för renovering av skolor under perioden 2010–2012. Avdraget ger skolorna maximalt 50 % av arbetskostnaderna tillbaka. För att få ta del av avdraget krävs att renoveringarna minskar energianvändningen med 30 %. Det motsvarar samma regelverk som omfattar totalrenoveringar av flerfamiljshus. Alla skolor ska kunna få del av stödet.

Vänsterpartiet avvisar regeringens tidigare förslag om nedsättning av *särskild löneskatt för äldre*. Syftet var enligt regeringen att göra det mer attraktivt för arbetsgivare att behålla och anställa äldre arbetskraft. Denna möjlighet kommer dock inte alla till del. Människor med låga löner och förslitande arbetsuppgifter orkar sällan arbeta fram till dagens pensionsålder, varför förslaget i stället bidrar till orättvisa mellan olika grupper av äldre.

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen att avskaffa *fastighetsskatten*. Det har inte skett. Ägare till lyxvillor har fått en kraftigt sänkt skatt. Men vanliga småhusägare har i stället bara fått se sin fastighetsskatt byta

namn till fastighetsavgift. De förändringar som regeringen har gjort har bidragit till att öka klyftorna i Sverige samtidigt som bostadsmarknadens funktionssätt har försämrats. Regeringen har infört en räntebeläggning på uppskov. Räntebeläggningsen, som är att betrakta som en skatt, gäller inte bara nya uppskov utan även tidigare gjorda uppskov.

Regeringens hantering av fastighetsskatten har orsakat stor oro bland husägare. Vi anser att det är viktigt att husägare får långsiktiga besked som gör att man kan planera sin ekonomi på ett bra sätt. Samtidigt är det tydligt att rättvisan, neutraliteten och rörligheten måste förbättras.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar:

Det förslag som vi redovisar i våra motioner innebär att ägare av de dyraste villorna med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner kronor (dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner kronor eller mer) kommer att få höjd skatt med vårt förslag. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Samtidigt vill vi sänka fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar. Vi vill fortsätta att utreda neutraliteten mellan olika boendeformer och senare återkomma med kompletterande åtgärder. Vi vill successivt ta bort räntebeläggning av uppskovsbelopp och den beloppsmässiga begränsningen för uppskoven, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg vill vi ta bort skatten på uppskov upp till 200 000 kr. Därmed har nästan hälften av den statsfinansiella kostnaden för att avskaffa uppskoven uppnåtts. Vi kommer även att tillsätta en utredning som ser över systemet med uppskov och hur det kan säkerställa att uppskoven betalas in. Som en del av finansieringen av våra förslag förordar vi att beskattningen av vinster vid bostadsförsäljning höjs från 22 % till 23 %.

Vänsterpartiet tycker att det är bra att regeringen vill utvidga det nuvarande systemet med kommunal fastighetsavgift till att omfatta även fastigheter med småhus som saknar byggnadsvärde och tomtmark för småhus som är bebyggda med småhus på ofri grund, eftersom hittills rådande system uppfattats som orättvist och obegripligt av många fastighetsägare.

Förmögenhetsskatten är borttagen. Syftet var, enligt regeringen, att skapa fler jobb. Det bygger på en föreställning om att ett borttagande av förmögenhetsskatten skulle innebära en kraftig ökning av riskvilligt kapital. Även om det kan finnas ett samband, tror vi att det är starkt överdrivet.

Vänsterpartiet föreslår att förmögenhetsskatten återinförs. Vi kan också konstatera att de som tidigare betalade förmögenhetsskatt tillhörde de övre inkomstskikten. Vänsterpartiet menar att i en översyn kan andra metoder prövas för en stabilare skattebas och för att förmögenhetsskatten ska upple-

vas som mer rättvis. Vi föreslår att skattesatsen sätts till 1,5 % men att tillgångar i form av fastigheter tas upp till 0,75 %. Fribeloppen bör vara 1,5 miljoner kronor respektive 3 miljoner kronor för ensamstående respektive sammanboende.

Det är inte minst inom *företagsbeskattningen* viktigt att ha ett enhetligt likformigt regelsystem med få undantag som är enkelt att förstå och tillämpa för den enskilde företagaren. Ett likformigt skattesystem förhindrar också inlåsnings effekter och en snedvriden konkurrens. I olika motioner lägger Vänsterpartiet fram förslag som gynnar mindre företag. Det handlar om att små företag inte ska behöva betala sjuklönekostnader, att arbetsgivaravgifter ska reduceras och att trygghet och rättstrygghet ska upprätthållas. Vänsterpartiet vidhåller dock tidigare förslag om att bolagsskatten ska uppgå till 28 %. Vi vill också stimulera forskning och utveckling i mindre företag. Det är avgörande för framtida satsningar inom bl.a. miljö- och energiteknik. Därför är en uppmuntran nödvändig. Anslaget till Forska och väx bör kompletteras med möjlighet till skattereduktion för forskningssatsningar. Stödet ska avse högst 35 % av företagets kostnader upp till ett tak på 2,8 miljoner kronor. Alla företag med upp till 250 anställda ska omfattas. Den här typen av system är vanligt i andra länder. Vårt grannland Norge har ett sådant system sedan några år tillbaka.

Vänsterpartiet välkomnar höjd *koldioxidskatt* men anser att *avfallsförbränningsskatten* ska vara kvar i avvaktan på en förutsättningslös och grundlig analys av mål- och medelseffektiviteten för avfallspolitiken.

Vänsterpartiet vill se att utsläppen verkligen minskar innan koldioxidskatten slopas för bränslen som förbrukas i industrianläggningar som omfattas av *EU:s handelssystem*. Vi vill heller inte ta bort energiskatteavdraget för *havsbaserad vindkraft*. Vi vill behålla skatten på *handelsgodsel*. Skatten har visat sig vara ett effektivt styrmedel för att minska övergödningen.

Vänsterpartiet menar att ökad koldioxidrelatering av fordonsskatten genom att *koldioxidkomponenten* höjs från 15 kr/g CO₂ till 20 kr/g CO₂ är ett steg i rätt riktning, men vi vill ha en skarpare förändring och att koldioxidbeloppet höjs till 24 kr/g CO₂.

Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet de gröna presenterar vi i våra respektive budgetmotioner ett gemensamt *miljöfordonspaket*. Vi menar att beskattningen av fordon behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt, men föreslår just nu inga ändringar i regeringens förslag.

I avvaktan på skarpa förslag från regeringen om koldioxidrelaterad fordonsskatt för *lätta lastbilar, lätta bussar och husbilar* samt justeringar i fordonsskatten för *dieseldrivna personbilar* avvaktar vi med att ta ställning till förslagen.

Vänsterpartiet vill fullfölja sin plan i samband med budgeten för 2008 att höja *bensin och dieselskatten* med 75 öre under tre år, dvs. 25 öre per år. Vi föreslår därför en höjning av koldioxidskatten med 19 öre för 2010,

utöver de 2 öre regeringen förslagit, och med 25 öre 2011. Vi föreslår en höjning av dieselskatten med 17 öre för 2010, utöver de 3 öre regeringen föreslår.

En höjning av drivmedelsskatter ger bra klimateffekter och innebär ökade effekter för personer med låga inkomster och för boende i glesare bygder. Vi föreslår *sänkt fordonsskatt i landsbygd*.

Vänsterpartiet vill också avsevärt *öka utbudet av kollektivtrafik* i landsbygd. Vi avsätter därför 2,5 miljarder kronor under en treårsperiod för ändamålet. Vi föreslår att Rikstrafiken ges i uppdrag att utreda hur ett lämpligt system för kreditering av medel från stat till trafikhuvudmännen via kommuner och landsting kan se ut. Eftersom vi anser att förslaget bör utredas mer tror vi inte att det är möjligt att införa systemet förrän den 1 juli 2010.

Vänsterpartiet anser att *busstrafiken* inte ska belastas med ökade drivmedelskostnader till följd av ökade energi- och koldioxidskatter. Den senaste statliga höjningen av dieselskatten år 2008 betydde att busstrafiken fick ökade drivmedelskostnader motsvarande 100 miljoner kronor. Vi föreslår därför ett restitutionsförfarande för att ersätta dessa kostnader. På samma sätt vill vi kompensera busstrafiken med 40 miljoner kronor för den dieselskatt höjning vi själva föreslår från år 2010.

År 2000 höjdes fordonsskatten för bussar från 1 500 kr till 20 000 kr. Det är inte rimligt att bussar ska påföras så hög fordonsskatt med tanke på att tåg och flyg är skattebefriade. Kollektivtrafiken måste stimuleras och vi vill därför sänka fordonsskatten för *tunga bussar* till 2000 års nivå.

Regeringens beslut att lägga *skatt på trafikförsäkringspremier* innebär även att busstrafiken påförs ökade kostnader. Bussar har t.ex. fått en ökad premieskatt med ca 8 000 kr per buss. Vi vill avskaffa skatten på trafikförsäkringspremier för bussar, vilket betyder ca 100 miljoner kronor mer till busstrafiken.

Vänsterpartiet tycker att *fordonsskatten* kan vara ännu mer miljöinriktad och föreslår att den fiskala basskatten på 360 kr avskaffas och att koldioxidkomponenten i stället höjs från 15 kr/g CO₂ till 24 kr/g CO₂. Det innebär att bilar med låga utsläpp av koldioxid gynnas medan mer bränsleslukande bilar får en höjd skatt.

Vi föreslår att en *miljöbaserad försäljningsskatt* på nya personbilar införs. Syftet är att tydliggöra livscykelkostnaden, samtidigt som den uppmuntrar till köp av mer miljövänliga alternativ.

Vänsterpartiet föreslår en *klimateffekt skatt på inrikesflyg*. Utgångspunkten är att nivån på koldioxid- och energiskatten på flygfotogen ska motsvara den nivå som gäller för bensin för bilar. Skatten införs i form av en schabloniserad start- och landningsavgift om 11 000 kr per start och landning. En sådan konstruktion skulle öka incitamentet att fylla planen med resenärer och därmed minska påverkan på miljön. Vårt förslag är inte en lika träffsä-

ker konstruktion som en bränsleskatt, men i väntan på ändrade internationella regelverk är det ändå ett tydligt ekonomiskt styrmedel mot en minskad miljöpåverkan.

Vänsterpartiet anser att *fritidsbåtar* bör betala för den kostnad som de medför vad gäller sjöräddning, haverier, miljöpåverkan osv. Vi anser därför att det ska införas en båtskatt för fritidsbåtar. En sådan skatt kan finansiera dels fritidsbåtarnas andel av infrastrukturkostnaderna, dels en sänkning av skatten på alkylatbensin med 1 kr per liter.

När det gäller *återbetalningen av koldioxidskatt* till jordbruket anser vi att de som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp ska kunna få stöd motsvarande den minskade återföringen av koldioxidskatten.

Skatten på *handelsgodset och bekämpningsmedel* bör höjas med 20 %.

Vi vill genomföra en femårig utfasning av koldioxidskattebefrielsen för *torv*. Torvbrytningen står i konflikt med klimatmål och naturvårdsmål och bidrar endast med 0,5 % av landets energiförsörjning.

Vänsterpartiet anser att en höjning av *skatten på kärnkraft och vattenkraft* är motiverad mot bakgrund av de höga vinster som i dag görs på elkraft från vatten- och kärnkraft. Vi föreslår att fastighetsskatten på vattenkraft och skatten på termisk effekt i kärnkraftverk höjs med 10 % 2010. Inför år 2011 höjer vi ambitionsnivån ytterligare

Vänsterpartiet anser slutligen att sänkningen 2008 av *lotteriskatten* inte var motiverad. Skatten bör återställas.

I budgetpropositionen för 2008 föreslog regeringen ett införande av en *jämställdhetsbonus för föräldradediga*. Reformen innebär att en arbetande förälder ska få en bonus via kreditering av skattekonto på maximalt 3 000 kr i månaden, under förutsättning att föräldrarna delar på uttaget av föräldrapenning. Hur stor bonusen blir för den enskilde styrs dels av förvärvsinkomsten, dels av i vilken utsträckning föräldrarna delar på föräldrapenningen. Vänsterpartiet är kritiskt till denna konstruktion och vill att jämställdhetsbonusen slopas. Vi menar att en jämställdhetsbonus befäster idén om föräldraskapet som obligatoriskt för kvinnor och ett frivilligt erbjudande för män – som kan locka en och annan om villkoren är tillräckligt förmånliga. Vi föreslår i stället att en reform om individualiserad föräldraförsäkring ska genomföras och har preciserat detta förslag i vår motion 2009/10:Sf318 Individualiserad föräldraförsäkring m.m.

Den nuvarande regeringen har slopat de flesta *anställningsstöden* och satsat på sänkta sociala avgifter, även för icke arbetslösa. Systemet med sänkta sociala avgifter för unga är mycket dyrt och har dålig träffsäkerhet. Vi avskaffar därför den subventionen. Vi vill i stället rikta anställningsstöd till långtidsarbetslösa unga som bäst behöver det. Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet de gröna vill vi satsa på ett förstajobbetavdrag som riktar sig till långtidsarbetslösa unga. Vi föreslår ett förstajobbetavdrag som ger 4 000 platser 2010–2011, samt 2 000 platser 2012. Vi avvisar även nystartsjobben eftersom de inte har gett den utdelning i form av varaktiga jobb som riktade anställningsstöd med högre subventionsgrad

ger. Vi satsar i stället på riktade anställningsstöd som kräver anvisning från Arbetsförmedlingen. Vi avsätter utrymme för 7 500 platser i plusjobb för långtidsarbetslösa, varav 2 500 ska vara vikta för personer över 60 år. Utöver detta vill vi ha 5 000 platser i förstärkt anställningsstöd. Vi återin- för också 1 000 platser i programmet gröna jobb för långtidsarbetslösa. Vidare vill vi ha 2 000 platser med anställningsstöd för långtidssjuka och 4 000 platser med anställningsstöd för nyanlända. För att kompensera kom- munerna för vår utbildningsatsning inom äldre- och handikappomsorgen avsätter vi utrymme för sammanlagt 3 000 vikarieplatser 2009. Stöden läm- nas som krediteringar med skatteanknytning för vissa arbetsmarknadspoli- tiska åtgärder.

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i ute- blivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skatte- fusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar eller hela intäk- ten från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag följer. Vi lägger tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpar- tiet de gröna fram ett nytt offensivt program mot *skattefusk och ekobrott*. För att snabbt och effektivt komma igång med programmet vill vi också permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor.

Med det anförda föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Vänsterpartiets förslag. Följ- aktligen tillstyrks motionerna Fi261 yrkandena 4–6, 10, 12, 16 och 17 av Lars Ohly m.fl. (v), Fi299 yrkandena 1–9, 11, 17–27 och 29–44 av Lars Ohly m.fl. (v), Sk412 yrkande 4 av Marie Engström m.fl. (v) och A394 yrkande 3 av Josefin Brink m.fl. (v).

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi261.

3. Skattefrågor i budgetpropositionen för 2010 (mp)

Helena Leander (mp) anför:

Miljöpartiet menar att det behövs en skattepolitik som syftar till att ge män- niskor ökad frihet, större rättvisa och drivkraft att medverka till ett hållbart samhälle. Skattepolitiken måste i större utsträckning än i dag anpassas efter de utmaningar som samhället står inför. Den mycket snäva syn på skattepolitiken som regeringen stått för, där det överordnade målet tycks vara att sänka skattekvoten, avvisar vi.

Miljöpartiet menar att skattepolitiken i större utsträckning behöver använ- das för att klara klimat- och miljömålen. Offensiva miljöskatter är beprö- vade och har visat goda resultat. Skatteväxlingen som genomfördes i Sverige under förra mandatperioden lyfts fram internationellt som ett före- dörme. Højningen av miljöskatterna som då beslutades av riksdagen omfat- tade 30 miljarder kronor för de kommande tio åren.

Miljöpartiet föreslår nu klimat- och energirelaterade skattehöjningar under budgetperioden på drygt 20 miljarder kronor. Pengarna som genereras behövs för satsningar på ny energiteknik, utbyggnad av klimatvänlig infrastruktur såsom järnväg och kollektivtrafik, forskning och utveckling och klimatanpassning av bostäder – investeringar som gör att vi klarar klimatmålen samtidigt som ekonomin kan utvecklas och nya jobb skapas.

Miljöpartiets förslag om kraftigt höjda klimat- och energiskatter innebär samtidigt att vi inte anser att kraftigt höjda inkomstskatter vare sig är nödvändiga, möjliga eller önskvärda. Vår ambition är att låg- och medelinkomsttagare inte bör få någon inkomstskattehöjning. Samtidigt är skatter ett viktigt sätt att omfördela resurser i samhället. Med våra förslag ökar rättvisan i skattesystemet påtagligt jämfört med den politik som regeringen för.

Miljöpartiet säger nej till ett fjärde steg i *jobbskatteavdraget*. Vi menar att det är orimligt och smaklöst att nu fortsätta sänka skatten för dem som jobbar samtidigt som allt fler i vårt samhälle drabbas av arbetslöshet. Reformen är också ett dyrt sätt att skapa jobb. Enligt regeringens beräkningar är kostnaden ca 3,3 miljoner kronor per jobb på kort sikt och 1 miljon kronor per jobb på lång sikt. I dagsläget finns betydligt mer kostnadseffektiva sätt att skapa jobb. Till exempel beräknar regeringen själva att pengarna till kommuner och landsting är ett betydligt billigare sätt att upprätthålla sysselsättningen.

Miljöpartiet föreslår att det *nuvarande jobbskatteavdraget* trappas av. Detta för att öka progressiviteten i skattesystemet och finansiera angelägna reformer. Avtrappningen föreslås börja vid ca 43 000 kr i månaden. För den som tjänar 70 000 kr i månaden betyder avtrappningen en skattehöjning på ca 500 kr i månaden. Avtrappningen görs med en procent från ca 43 000 och ytterligare ca en procent från 50 000. Denna skatteförändring ger ca 1,1 miljard kronor i ökade skatteintäkter.

Införandet av *jobbskatteavdraget* har inneburit en skillnad mellan beskattningen av lön och andra ersättningar. Motivet är att det ska bli lönsamare att arbeta, men det slår orättvist mot pensionärer som har arbetslivet bakom sig. Miljöpartiet hade aldrig själva utformat en skattesänkning på det sättet som nu är gjort. Vi har tidigare sänkt inkomstskatten på ett sätt som kommit alla till del.

Regeringen föreslår i årets budgetproposition en ytterligare grundavdragshöjning för *pensionärerna* vilket gör att skatten på pension minskar. Samtidigt föreslår man också ytterligare ett steg i förvärsavdraget, vilket innebär en större skattesänkning för de som jobbar. Sammantaget innebär det här att klyftan mellan skatt på pension och skatt på förvärsinkomster ökar.

Miljöpartiet anser att klyftan mellan skatt på pension och skatt på arbete bör minska. Vi säger nej till det fjärde steget i *jobbskatteavdraget* och föreslår samtidigt att skatten för pensionärer sänks med ytterligare 1 miljard

kronor jämfört med regeringens förslag. Genom dessa två förändringar tar vi ett första steg för att minska skatteskillnaden mellan skatt på pension och skatt på arbete.

Miljöpartiet anser inte att det är rimligt att det ska finnas stora skillnader i vilken skatt man betalar när man är föräldraledig och när man jobbar och föreslår därför att en skattereduktion, *föräldraavdraget*, införs för föräldralediga. Skattereduktionen ska vara utformad så att den i huvudsak ger samma skattelättnad som jobbskatteavdragets första tre steg. Genom att införa ett föräldraavdrag försvinner den omotiverade skatteskillnaden som i dag uppstår när man går från arbete till att vara föräldraledig. Skattereduktionen blir vid en föräldrapenning på 16 700 kr före skatt ca 800 kr per månad.

Miljöpartiet föreslår att ett helt nytt system för *förmånsbilar* införs i linje med det förslag som presenterades av klimatberedningen. Systemet innebär att beskattningen av förmånsbilar utgår från bilens koldioxidutsläpp och att kraven skärps successivt (liknande system har införts i Storbritannien med stor framgång). Dagens nedsättning av förmånsskatten med 20 % för etanolbilar och 40 % för biogasbilar ligger kvar. Tekniskt innebär förslaget att förmånsvärdet beräknas i procent av bilens nybilspris. Hur många procent av bilens nybilspris som utgör förmånsvärdet bestäms av bilens koldioxidutsläpp. För dieslbilar tillkommer 3 procentenheter som kompensation för högre utsläpp av kväveoxider och partiklar.

Enklare slag av motion och annan friskvård ingår i sådana *personalvårdsförmåner* som är skattefria för den anställde. Detta system medför att arbetsgivaren skattefritt kan erbjuda ett gymkort som ger den anställde möjlighet att cykla på motionscykel. Om arbetsgivaren i stället tillhandahåller den anställde en vanlig cykel – som rent av kan vara billigare än ett gymkort på vissa orter – är förmånen skattepliktig. Det är inte bara principiellt olyckligt utan försvårar också för arbetsgivare som vill ta ett aktivt miljöansvar och uppmuntra sina anställda att ta sig till och från jobbet med cykel. En bättre ordning vore att införa en beloppsgräns för vilka motionsaktiviteter som är skattefria, och sedan kan arbetsgivare och arbetstagare själva välja mellan motionscykel och *cykel*.

Regeringen har infört en skattereduktion för *hushållsnära tjänster*. Miljöpartiet är kritiskt till detta förslag som vi tror främst kommer att utnyttjas av personer med goda inkomster som bör ha råd att betala för dessa tjänster själva. Subventioner av hushållsnära tjänster ger dåliga fördelnings-effekter, riskerar att ersätta en form av skattefusk med en annan och bidrar inte till ökad jämställdhet. Skattereduktionen är 50 % av arbetskostnaderna inklusive moms. Maximal skattereduktion är 50 000 kr per år vilket är en mycket hög subvention. Miljöpartiet är fortsatt principiellt motståndare till en permanent skattereduktion för hushållsnära tjänster. Likaså menar vi att ROT-avdragen inte heller bör vara permanenta. I detta konjunkturläge

måste man dock vara ytterst varsam med reformer som påverkar efterfrågan på arbetskraft och vi menar därför att avskaffandet av avdraget för hushållsnära tjänster bör skjutas på framtiden.

I Sverige och i världen föreligger en enorm potential till energieffektiviseringar i bostadssektorn. Samtidigt har bygginvesteringarna fallit dramatiskt under det senaste året. Resursutnyttjandet i byggsektorn är lågt. Genom att stimulera energieffektiviseringar i bostads- och lokalbeståndet finns därför en bra möjlighet att kombinera en effektiv konjunkturstabiliserande politik som skapar jobb med samhällsekonomiskt och företagsekonomiskt lönsamma energieffektiviseringsåtgärder.

Tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet föreslår vi att skattereduktionen för hushållstjänster *ett rödgrönt ROT-avdrag* för upprustade bostäder och 15 000 jobb. Vårt förslag innebär att det nuvarande ROT-avdraget kvarstår i sin nuvarande konstruktion och att det kompletteras med en särskild klimatbonus. Ett nytt ROT-stöd med klimatprofil för renovering av flerfamiljshus införs och uppgår till 2 miljarder kronor per år. Det rödgröna ROT-avdraget leder till förbättrade boendemiljöer och till att fler är beredda att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. En satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad framtidstro i vårt land. Vårt förslag till ROT-avdrag är tidsbegränsat eftersom man då uppnår störst konjunktur-stabiliserande effekt. Vi kommer dock att behålla ROT-avdraget så länge det behövs för att bekämpa jobbkrisen. Totalt föreslår vi att det tillförs 6 miljarder kronor per år för ett brett ROT-program som både rymmer en vidgning av det ROT-avdraget regeringen infört och en stor satsning på att totalrenovera flerfamiljshus i miljonprogrammen. Sammanlagt bedöms detta skapa omkring 15 000 fler jobb.

Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna föreslår vidare att det införs en *skol-ROT* för renovering av skolor under perioden 2010–2012. Avdraget ger skolorna maximalt 50 % av arbetskostnaderna tillbaka. För att få ta del av avdraget krävs att renoveringarna minskar energianvändningen med 30 %. Det motsvarar samma regelverk som omfattar totalrenoveringar av flerfamiljshus. Alla skolor ska kunna få del av stödet.

De borgerliga partierna lovade i valrörelsen att avskaffa *fastighetsskatten*. Det har inte skett. Ägare till lyxvillor har fått en kraftigt sänkt skatt. Men vanliga småhusägare har i stället bara fått se sin fastighetsskatt byta namn till fastighetsavgift. De förändringar som regeringen har gjort har bidragit till att öka klyftorna i Sverige samtidigt som bostadsmarknadens funktionssätt har försämrats. Regeringen har infört en räntebeläggning på uppskov. Räntebeläggningen, som är att betrakta som en skatt, gäller inte bara nya uppskov utan även tidigare gjorda uppskov.

Regeringens hantering av fastighetsskatten har orsakat stor oro bland husägare. Vi anser att det är viktigt att husägare får långsiktiga besked som gör att man kan planera sin ekonomi på ett bra sätt. Samtidigt är det tydligt att rättvisan, neutraliteten och rörligheten måste förbättras.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet är överens om att utforma den samlade beskattningen på fastigheter på ett sätt som bidrar till att skapa ett bättre fördelningspolitiskt skattesystem. Vårt gemensamma besked är att det nuvarande systemet för fastighetsskatt kvarstår med tre tydliga förbättringar:

Det förslag som vi redovisar i våra motioner innebär att ägare av de dyraste villorna med ett marknadsvärde över ca 6 miljoner kronor (dvs. ett taxeringsvärde om 4,5 miljoner kronor eller mer) kommer att få höjd skatt med vårt förslag. Samtidigt utvidgas den nuvarande begränsningsregeln så att fler med små inkomster får sänkt fastighetsskatt. Samtidigt vill vi sänka fastighetsskatten för hyresfastigheter och bostadsrättsföreningar. Vi vill fortsätta att utreda neutraliteten mellan olika boendeformer och senare återkomma med kompletterande åtgärder. Vi vill successivt ta bort räntebeläggning av uppskovsbelopp och den beloppsmässiga begränsningen för uppskoven, givet att det statsfinansiella läget så tillåter och att det finansieras på ett fördelningspolitiskt acceptabelt sätt. På så sätt ökar rörligheten på bostadsmarknaden. I ett första steg vill vi ta bort skatten på uppskov upp till 200 000 kr. Därmed har nästan hälften av den statsfinansiella kostnaden av att avskaffa uppskovet uppnåtts. Vi kommer även att tillsätta en utredning som ser över systemet med uppskov och hur man kan säkerställa att uppskoven betalas in. Som en del av finansieringen av våra förslag förordar vi att beskattningen av vinster vid bostadsförsäljning höjs från 22 % till 23 %.

Regeringen aviserar i årets budgetproposition en fortsatt minskning av möjligheterna att få uppskov. Förändringen föreslås för att finansiera vissa förändringar inom fastighetsskatten som innebär att fler fastighetsägare kommer att få betala den lägre fastighetsavgiften i stället för att betala fastighetsskatt enligt det gamla taxeringssystemet. Miljöpartiet ställer sig bakom förändringarna som innebär att fler betalar fastighetsavgift. Där emot anser vi inte att det är rimligt att finansiera detta genom ytterligare begränsningar av möjligheterna att göra uppskov.

Miljöpartiet anser att vindkraftverk som ägs av kooperativa föreningar bör undantas från reglerna om *uttagsbeskattning*. Det skulle göra det lättare att få den kooperativa vindkraften att fortsätta växa i stället för att utplånas. Miljöpartiet säger tydligt nej till uttagsskatten på kooperativ vindkraft och avsåtter därför de 10 miljoner kronor skatten beräknats inbringa per år och begär att regeringen återkommer med lagförslag som innebär att skatten slopas.

Miljöpartiet anser att *klimat- och miljöskatter* är effektiva styrmedel för att minska utsläpp av till exempel koldioxid och miljöförstörande ämnen. Det procentuella uttaget av miljö och klimatskatter har minskat under senare år vilket innebär att skatternas styrande effekt minskat. Det finns en stor risk att skatterna urholkas om de inte växer i samma takt som BNP-utvecklingen. Till följd av den ekonomiska nedgången 2008–2009 faller

konsumentprisindex (KPI) under samma period. Detta får till följd att skatten på bensin och diesel minskar eftersom skatterna är kopplade till utvecklingen av KPI.

För att hålla omvandlingstrycket uppe i samhället och för att ge tydliga signaler om att fortsatt klimatomställning är prioriterat föreslår vi att *koldioxidskatten* höjs med 12 öre 2010, 43 öre 2011 samt 5 öre 2012. En höjning med 12 öre innebär att bensinpriset ökar med ungefär 36 öre. Höjd koldioxidskatt slår bl.a. igenom på priset på bensin, diesel och eldningsolja. *Avfallsförbränningskatten* bör tills vidare vara kvar i avvaktan på en förutsättningslös och grundlig analys av mål- och medelseffektivitet för avfallspolitiken.

Miljöpartiet anser att *indexuppräknings* av miljö- och klimatskatterna behöver förändras och att uppräkningsen bör kopplas till BNP-utvecklingen och tydligare relateras till klimatmålen.

Flygfotoget är befriad från både energi- och koldioxidskatt. I och med att flyget inte betalar energiskatt eller koldioxidskatt är det i dag kraftigt subventionerat jämfört med andra transportslag. Vi föreslår att frågan om en *koldioxidskatt på flygbränsle* fortsätter att utredas. I avvaktan på detta föreslår vi att en tillfällig skatt per passagerare införs som ger motsvarande priset för konsumenten. Vårt förslag innebär 300 kr i flygskatt för enkel resa inrikes och i Europa och 600 kr för enkel resa utanför Europa.

Miljöpartiet anser att regeringen bör utreda och återkomma med lagförslag om en *kilometerskatt för lastbilar* senast den 1 januari 2012. Syftet med skatten är att i större utsträckning internalisera externa effekter såsom buller och slitage från lastbilstrafiken. I snitt ska skatten vara 2 kr per mil men den bör differentieras eller återföras på ett sådant sätt att konkurrensen inte snedvrids för företag i norra Sverige.

Handeln med utsläppsrätter pressar upp priset på el, vilket skapar stora vinster för producenter av elkraft som inte behöver några utsläppsrätter (kärnkraft och vattenkraft) och vars kostnader inte stiger. Av den här anledningen föreslår vi en höjning av *effektskatten på kärnkraft* och *fastighetskatten på vattenkraft*.

Miljöpartiet föreslår att en miljöskatt för *fluorerade växthusgaser* införs. Skattesatsen bör sättas på samma nivå som koldioxidskatten för den industri som inte omfattas av EU:s handelssystem.

Vi vill införa en *registreringsavgift vid nyförsäljning båtmotorer* till fritidsbåtar. Avgiften baseras på motorns koldioxidutsläpp. Avgiften bör differentieras utifrån motorns koldioxidutsläpp och uppgå till mellan 1 000 och 15 000 kr. Intäkterna från avgiften beräknas bli runt 60 miljoner kronor årligen. Systemet behöver utredas och kan därför införas först från och med den 1 januari 2011.

Miljöpartiet föreslår att undantaget från *koldioxidskatt på torv* slopas, vilket innebär att torvbrytning snabbt kommer att bli olönsamt och fasas ut som bränsle.

Miljöpartiet anser att intäkterna från *trängselskatten* i Stockholm ska användas för förbättringar i kollektivtrafiken. Vi anser också att Essingeleden bör beläggas med trängselskatt. Vi föreslår att nivåerna på trängselskatten med lämplig avrundning räknas upp årligen med inflationen.

Miljöpartiet avvisar regeringens förslag om skattebefrielse för *personbilar med bättre miljöegenskaper*. Sverige har Europas tyngsta och mest bränsleslukande bilpark. Miljöpartiet vill införa ett nytt system med *nybils-skatt* respektive *nybilsbonus* vid nyinköp av bilar. Effektiva och miljövänliga fordon får en bonus medan bränsleslukande bilar med stora utsläpp får en avgift. Vi återkomma med förslag om hur systemet ska utformas.

Miljöpartiet säger ja till sänkningen av *återbetalning av koldioxidskatt till jordbruket* men vi anser att de som lever upp till tydliga krav på minskade utsläpp ska kunna få stöd motsvarande den minskade återföringen av koldioxidskatten.

Miljöpartiet anser att en för snabb upptrappning av CO₂ -skatten på *gasol och naturgas* som används som drivmedel hotar utbyggnaden av biogasproduktionen. Vi föreslår därför att upptrappningen av skatten senareläggs med två år och att första höjningen i stället sker 2013 och att full skatt utgår först 2017.

Miljöpartiet menar att ett särskilt stöd, som kompletterar elcertifikaten, behövs till den *havsbaserade vindkraften*, som än så länge har högre kostnader än den *landbaserade*. För närvarande utgår ett energiskatteavdrag med 12 öre per kWh. Vi föreslår att stödet ska vara kvar i avvaktan på en ny långsiktig stödform.

När det gäller den *koldioxidbaserade fordonsskatten* anser Miljöpartiet att CO₂-komponenten ska höjas men att gränsen för när CO₂-komponenten slår till inte ska höjas. Det här gör att miljöstyrningen av fordonsskatten ökar jämfört med regeringens förslag.

Miljöpartiet accepterar förändringarna i den *viktbaserade fordonsskattningen* för bilar och bussar men inte när det gäller tunga lastbilar.

Vi anser att *gödselskatten* bör behållas och på sikt höjas. Medlen ska också i fortsättningen återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder.

Under de senaste tio åren har Systembolagets försäljning av *alkoläsk* ökat med 46 %. För att dämpa denna utveckling föreslår vi en ny skatt på *alkoläsk*. Tilläggsskatten ska inledningsvis vara 20 kr per liter konsumtionsfärdig dryck. Skattens effekt ska därefter utvärderas.

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusk står för den största delen. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar eller hela intäkten från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag följer. Vi lägger tillsammans med Socialdemokraterna och Vänster-

partiet de gröna fram ett nytt offensivt program mot *skattefusk och ekobrott*. För att programmet snabbt och effektivt ska komma igång vill vi också permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor.

Med det anförda föreslår jag att riksdagen fattar beslut om en inriktning av skattepolitiken som överensstämmer med Miljöpartiets förslag. Följaktligen tillstyrks motion Fi262 yrkandena 3, 4, 6, 8, 9, 11, 13, 15 och 18 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp).

Jag står bakom den inkomstberäkning som redovisas i motion Fi262.

Särskilt yttrande

Skattefrågor i budgetpropositionen för 2010 (s, v, mp)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Helena Leander (mp) och Hans Olsson (s) anför:

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har under den senaste tiden presenterat flera gemensamma förslag. Inför nästa års val driver vi en gemensam linje där ambitionerna att rädda jobben måste gå före skattesänkningar. Sverige behöver en kraftfull politik för att möta arbetslösheten, klimatförändringarna och de växande klyftorna.

Efter att regeringen har lämnat sin budgetproposition till riksdagen lämnar de partier som är i opposition traditionsenligt var sitt alternativt budgetförslag. Inom ramen för vårt samarbete kommer vi att presentera gemensamma förslag med lösningar på hur de ska finansieras. De gemensamma förslag inom skatteområdet som vi redan nu kan redovisa framgår av utskottets yttrande och i våra avvikande meningar.

Ett av våra gemensamma förslag gäller ett utvidgat ROT-avdrag för upp- rustade bostäder och 15 000 jobb. Med detta rödgröna initiativ vill vi uppnå förbättrade boendemiljöer och få fler att renovera, bygga om och effektivisera sin energianvändning. En satsning där alla är vinnare och som innebär tusentals nya jobb, minskad klimatpåverkan och en ökad fram- tidstro i vårt land. Totalt föreslår vi att det tillförs 6 miljarder kronor per år för ett brett ROT-program som rymmer en vidgning av det ROT-avdrag regeringen infört och dessutom en stor satsning på att totalrenovera flerfa- miljshus i miljonprogrammen. Vi föreslår även en skol-ROT för renove- ring av skolor under perioden 2010–2012 som vi avsätter 400 miljoner till för åren 2010–2012.

Ett annat av våra gemensamma förslag är att införa en ny rättvis röd- grönen fastighetsskatt. Vårt förslag utgår från dagens system men vi vill göra ändringar som förbättrar neutraliteten mellan de olika boendefor- merna och som är fördelningspolitiskt mer rättvisa och inte skapar inlås- ningseffekter vid byte av bostad. Som framgår av ett separat yttrande till finansutskottet (yttr. 2009/10:SkU2y) över utgiftsramarna för utgiftsområde 3 har vi också ett omfattande gemensamt program för att bekämpa skatte- fusk och ekonomisk brottslighet.

Ett annat initiativ som delvis berör skatteområdet är vårt gemensamma förslag för att minska bilismens miljöpåverkan och bidra till att vi når våra klimatmål samtidigt som svensk fordonsindustris konkurrenskraft förstärks. Vi anser att beskattningen av fordon behöver utformas på ett sätt som har större miljöstyrande effekt än regeringens förslag. Vår gemensamma upp-

fattning är att fordon med låga utsläpp ska gynnas och bilar med höga utsläpp ska betala mer, t.ex. genom en ökad koldioxidrelatering av förmånsbeskattningen och fordonsbeskattningen.

Den borgerliga regeringen har hitintills tagit få egna initiativ kring skattefusket. I princip har de förvalt de socialdemokratiska initiativen. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har utarbetat ett gemensamt program mot skattefusk och ekonomisk brottslighet och går tillsammans fram med förslag om att Skatteverkets resurser permanent ska öka med 50 miljoner kronor för att arbetet med programmet ska komma igång snabbt och effektivt. Denna satsning ger utrymme för att t.ex. anställa uppemot 100 nya specialister. Programmet redovisas i vårt yttrande i SkU1y Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution.

Vårt samarbete fördjupas nu inom ramen för arbetsgrupper som ska arbeta fram vår gemensamma politik. På webbsidan rodgron.se presenterar vi en sammanställning av våra politiska överenskommelser "En rödgrön politik växer fram".

BILAGA 6

Skatteutskottets yttrande 2009/10:SkU2y

Ramen för utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 och de motioner som behandlas i ärendet, allt i de delar som berör skatteutskottets beredningsområde.

Utskottet behandlar i detta yttrande ramen för utgiftsområde 3. Övriga skattefrågor i budgetpropositionen för 2010 behandlar utskottet i yttrande SkU1y Skattefrågor i budgetpropositionen för 2010.

Sammanfattning

Skatteutskottet tillstyrker att ramen för utgiftsområde 3 fastställs till den nivå som regeringen föreslår för budgetåret 2010. Utskottet tillstyrker också att riksdagen godkänner de preliminära ramar som regeringen föreslår för 2011 och 2012 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Motionsförslagen avstyrks.

Utskottets ledamöter från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet föreslår i avvikande meningar och ett gemensamt särskilt yttrande att ramen för utgiftsområde 3 budgetåret 2010 och de preliminära ramarna för 2011 och 2012 bestäms till en högre nivå.

Utskottets överväganden

Ramen för utgiftsområde 3 Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om utgiftsram för budgetåret 2010 och preliminära utgiftsramar för 2011 och 2012 och avstyrker motionsförslagen om större ramar.

Jämför avvikande meningarna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp) samt särskilt yttrande (s, v, mp).

Budgetpropositionen*Utgiftsramar och anslag*

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 3 fastställs till 9 733 974 000 kr för budgetåret 2010 (punkt 5 delvis) och att riksdagen godkänner preliminära ramar på 9 872 miljoner kronor för 2011 och 9 960 miljoner kronor för 2012 som riktlinje för regeringens budgetarbete (punkt 8 delvis).

Skatteverkets anslag ökas varaktigt med 15 miljoner kronor för arbetet med hushållstjänster. Vidare ökas anslaget engångsvis 2010 med 33 miljoner kronor och fr.o.m. 2011 varaktigt med 40 miljoner kronor för arbetet med sänkta egenavgifter. Anslaget minskas med 46 miljoner kronor på grund av tidigare års engångsvisa eller tidsbegränsade tillskott, dels tidigare utvecklingsmedel för portalen Skatta.se (25 miljoner kronor), dels investeringar för ID-kort (21 miljoner kronor). Anslaget minskas också med 24 000 kr med anledning av arbetet med databasen FRIDA, Företagsregister och individdatabas, som i stället beräknas på anslag 1:9 Statistiska centralbyrån, som finns uppfört under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Vidare minskas anslaget med 300 000 kr, varav 200 000 kr varaktigt för arbetet med att följa upp verksamhet som bedrivs enligt lagen (2004:543) om samjänst vid medborgarkontor. Medlen ska i stället beräknas på anslag 1:2 Kammarkollegiet under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Tullverket har under ett antal år betalat 10 % av Sveriges avgift till Europol. Resterande del har Polisen betalat. Från och med 2010 kommer finansieringen av Europol att ske på annat sätt än via de avgifter som betalats av myndigheterna. Som en följd av detta minskas Tullverkets anslag med 1 360 000 kr.

För att minska risken med företagande och därmed främja ett ökat entreprenörskap avser regeringen att föreslå två förändringar i skuldsaneringslagen. För det första ska skuldernas ålder inte vara avgörande för om skuldsanering beviljas för personer med skulder huvudsakligen från näringsverksamhet. För det andra ska aktiva näringsidkare kunna få skuldsanering. Genom dessa förändringar kan fler personer väntas ansöka om och beviljas skuldsanering. Kronofogdemyndighetens anslag tillförs till följd av detta 50 miljoner kronor varaktigt fr.o.m. 2010. Regeringen avser att under våren 2010 lämna en proposition till riksdagen. Vidare ökas anslaget med 15 miljoner kronor årligen under 2010, 2011 och 2012 för att hantera det ökade ärendeflödet till följd av rådande lågkonjunktur. Samtidigt minskas anslaget med 9 miljoner kronor när tidigare stöd för Kronofogdemyndighetens omlokalisering upphör.

Övergripande mål och verksamhetsinriktning

Målet för utgiftsområde 3 är att säkerställa finansieringen av den offentliga sektorn och bidra till ett väl fungerande samhälle för medborgare och näringsliv samt motverka brottslighet.

Skatteverket uppnår målet genom att eftersträva skatte- och avgiftsinträktur säkerställs rättssäkert och på ett för samhället ekonomiskt effektivt sätt samt på ett sätt som är kostnadseffektivt och enkelt för medborgare och företag, genom att brottslighet inom skatteområdet förebyggs och bekämpas och genom att medborgare och företag har förtroende för Skatteverkets verksamhet.

Regeringen konstaterar att myndigheten kontinuerligt genomfört förbättringar som resulterat i en positiv resultatutveckling och i effektiviseringar. Regeringens bedömning är att myndigheten bedriver ett strategiskt arbete med att ständigt bli bättre. Det innebär en fortsatt omfördelning av arbetsuppgifter och material för att säkerställa en hög effektivitet och service-nivå, enhetliga rättsliga bedömningar och en effektiv kontroll. Regeringen kommer även i fortsättningen att följa utvecklingen noga. En ökad samverkan mellan myndigheter ska leda till att allmänhet och företag inte behöver lämna fler uppgifter än nödvändigt. Regeringen gör bedömningen att Skatteverket bedriver ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Det är av stor betydelse att detta arbete fortgår. Regeringen anser vidare att inriktningen att underlätta för de som vill göra rätt för sig ska kvarstå. Riktad och behovsanpassad information ska lämnas till de medborgare och företag som behöver det. Detta kan bl.a. ske genom förenklade blanketter och Internetlösningar. Regeringen anför att det är viktigt att resurserna i kontrollverksamheten koncentreras till områden med hög risk för skattefel.

En väl fungerande ledning samt intern styrning och uppföljning är, enligt vad regeringen anför, grunden för en effektiv verksamhet. En förutsättning för detta är att arbetet med riskanalyser samt urvals- och uppföljningssystem fortsätter att utvecklas. För att allmänhet och företag ska känna stort förtroende för myndighetens verksamhet är det väsentligt att

t.ex. handläggningstider, rättstillämpning och kontrollnivåer är enhetliga. Även om Skatteverket har gjort en del på området och skillnaderna har minskat, anser regeringen att det finns förutsättningar för att ytterligare öka enhetligheten. På e-förvaltningens område ligger Skatteverket i framkant vid en jämförelse med andra svenska myndigheter. Regeringen anser att det är viktigt att Skatteverkets utveckling av nya e-tjänster fortgår.

Syftet med kontroll och sanktioner är att stärka och upprätthålla normer. Kontrollen ska i huvudsak riktas mot avsiktliga fel och träffsäkerheten måste därför vara hög. För att öka de allmänpreventiva effekterna ska sådana områden prioriteras där det finns allvarliga fel och där fusket är särskilt förtroendeskadligt. För att öka den individualpreventiva effekten ska kontrollen vara tidig och följas upp genom återkommande kontroller.

Regeringen anför att de öppna gränserna och en alltmer globaliserad ekonomi gör att hoten mot skattebasen ökar. Det internationella området kräver att Skatteverket intensifierar sin samverkan med andra myndigheter, såväl svenska som utländska. Det är viktigt att myndigheten fortsätter att förbättra de möjligheter till informationsutbyte som finns. Det internationella arbetet kräver en särskild struktur och kompetens. Det är därför viktigt att Skatteverket höjer sin kompetens avseende både personal och teknik för att klara av det internationella arbetet.

Tullverket uppnår målet för utgiftsområdet genom att eftersträva tull-, skatte- och avgiftsintäkter, liksom efterlevnaden av in- och utförelsestruktionserna, säkerställs rättssäkert och på ett för samhället ekonomiskt effektivt sätt samt på ett sätt som är kostnadseffektivt och enkelt för medborgare och företag, genom att brottslighet inom tullområdet förebyggs och bekämpas och genom att medborgare och företag har förtroende för Tullverkets verksamhet.

Regeringens bedömning är att Tullverket aktivt arbetar för att förbättra servicen till företag och allmänhet. Regeringen anser att Tullverkets brottsbekämpande verksamhet utgör ett betydande hinder för storskalig smuggling. Tullverkets ingripanden mot kriminella och beslag av varor har försvårat för illegala varor att nå den svenska marknaden. Regeringen anser att ett effektivt IT-stöd för huvudprocesserna Brottsbekämpning och Effektiv handel är nödvändigt för att Tullverket ska kunna utveckla en kostnadseffektiv verksamhet. Arbetet med att utveckla IT-stöd för ytterligare effektivisering måste därför fortsätta. Regeringens bedömning är att Tullverket på ett strukturerat sätt arbetar med frågan med hjälp av information och ekonomiska incitament för medborgare och företag.

Tullverket ska bedriva en synlig informationsverksamhet i syfte att tydliggöra myndighetens roll och uppgifter i samhället för medborgarna och företagen. Samarbetet, både nationellt och internationellt, med andra myndigheter inom brottsbekämpningen fungerar bra men måste fortsätta att utvecklas. Myndigheten måste fortsätta att arbeta med metodutveckling för att mäta effektiviteten i smugglingsbekämpningen. En ständig förbättring

av arbetsmetoderna med bl.a. en nationellt styrd, riskbaserad och uppdragsstyrd kontrollverksamhet är viktig för att ytterligare öka träffsäkerheten inom alla kontrollområden.

Regeringen anser att det är viktigt att förenklings- och certifieringsarbetet fortsätter och att kunskap, metoder och resultat återanvänds i processen så att det resulterar i att fler företag gör rätt från början. Tullverket måste prioritera arbetet med att höja kvaliteten på avlämnade tulldeklarationer för att säkerställa en korrekt uppbörd liksom att minska skattefelet.

Regeringen bedömer att myndigheten bedriver ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Det är av stor betydelse att detta arbete fortgår.

Regeringen anför att Tullverket ska fortsätta att förbättra och effektivisera uppbördshanteringen och servicen till företag. Det är lika viktigt att myndigheten fortsätter att förbättra den brottsbekämpande verksamheten genom en målmedveten prioritering, styrning, modernisering och effektivisering av denna verksamhet. Det brottsförebyggande arbetet är viktigt. Att hindra att narkotika kommer in i Sverige ska även fortsättningsvis vara den högst prioriterade uppgiften för Tullverkets brottsbekämpande verksamhet. Tullverket ska även prioritera arbetet mot organiserad brottslighet och storskalig brottslighet samt ekonomisk brottslighet. Myndigheten ska också prioritera den storskaliga och frekventa illegala införseln av alkohol och tobak.

En viktig del är att se till att olika verksamheter inom myndigheten samverkar nationellt så att höjd effektivitet och kvalitet säkerställs inom både uppbörds- och brottsbekämpningsverksamheten. Den fördel som det innebär att kompetens från huvudprocesserna Effektiv handel och Brottsbekämpning finns inom samma myndighet måste utnyttjas i utvecklingen av verksamheten.

De olika delarna av förändringsarbetet ska stödja varandra i utvecklandet av en modern, enhetlig, effektiv och ändamålsenlig verksamhet som når uppsatta mål. Myndighetens arbete med förenklingar av regler och tullprocedurer samt utveckling av riskanalyser och kontrollmetoder ska fortgå.

Kronofogdemyndigheten uppnår målet genom att upprätthålla en god betalningsvilja i samhället, motverka företeelser som kan leda till överskuld-sättning samt underlätta för medborgare och företag att göra rätt för sig och genom att medborgare och företag har förtroende för Kronofogdemyndighetens verksamhet.

Den 1 januari 2008 blev Kronofogdemyndigheten en helt fristående myndighet. Detta efter att sedan den 1 juli 2006 ha varit en operativt självständig myndighet med en administrativ koppling till Skatteverket. Omställningsarbetet har fortsatt och uppbyggnaden av ett nytt huvudkontor har påbörjats. Samtidigt har verksamheten bl.a. påverkats av den nya lagstiftningen om förenklat utmätningförfarande, som började gälla den 1 januari 2008. Detta resulterade bl.a. i ett kraftigt inflöde av fastighets- och bostadsrättsförsäljningsärenden. Det ökade inflödet ledde till att handläggningstiderna försämrades kraftigt. Det lagstadgade kravet om att ett första

försäljningsförsök bör ske inom fyra månader uppnåddes enbart i mindre än hälften av ärendena. Under senare delen av 2008 ökade även ärendeinflödet med anledning av konjunkturen. Inflödet till framför allt den summariska processen och kundcenter ökade kraftigt. 2008 var också ett år med en ansträngd ekonomi för myndigheten. Anslagskrediten utnyttjades med knappt 4 %. Mot bakgrund av myndighetens situation bedömer regeringen att målpuppfyllnelsen överlag är godtagbar. Enhetligheten har ökat samtidigt som produktiviteten och kostnadseffektiviteten överlag har ökat. Kronofogdemyndigheten har under 2008 vidtagit flera insatser i syfte att göra sitt regelverk mer enkelt och tidsenligt. Myndigheten har bl.a. arbetat med att förenkla för företagen när de lämnar uppgifter i samband med en tillgångsundersökning och när de ska efterfölja Kronofogdemyndighetens beslut.

Regeringen konstaterar att myndighetens omställningsarbete resulterat i en positiv resultatutveckling. Inom vissa områden är det dock viktigt att ytterligare förbättringar görs. Handläggningstiderna för fastighets- och bostadsrättsförsäljningsärenden bör kortas. Myndighetens ekonomistyrning måste stärkas. Det finns dessutom fortfarande regionala skillnader. Regeringen anser att myndigheten måste vidta åtgärder för att förbättra detta. De omotiverade skillnaderna över landet har minskat, så trenden är positiv. Vidare måste åtgärder vidtas för att förbättra produktiviteten inom konkurs-tillsynen.

Kronofogdemyndigheten ska utnyttja de möjligheter som det innebär att vara en myndighet i största möjliga omfattning för att få en ändamålsenlig styrning av verksamheten. Detta innebär en fortsatt omfördelning av arbetsuppgifter för att säkerställa en hög effektivitet och servicenivå samt enhetliga rättsliga bedömningar. Regeringen kommer även fortsättningsvis att följa utvecklingen noga.

Det internationella området kräver att Kronofogdemyndigheten intensifierar sin samverkan med andra myndigheter, såväl svenska som utländska. Det är viktigt att myndigheten fortsätter att förbättra de möjligheter till informations- och erfarenhetsutbyte som finns. Regeringen anser att det är av stor betydelse att myndigheten bedriver ett strategiskt arbete med sin kompetensförsörjning. Detta arbete måste fortgå och intensifieras.

Regeringen anser att effektivitets-, utvecklings- och enhetlighetsarbetet inom Kronofogdemyndigheten måste fortgå. Myndigheten ska på ett effektivt, partsneutralt och förtroendeingivande sätt verkställa beslut och driva in skulder. Vidare är det förebyggande arbetet av stor vikt för myndigheten. En god betalningsvilja ska upprätthållas. Arbetet med förslag till förenklingar av regler och utveckling av arbetsmetoder ska fortgå.

Motionerna

I *Socialdemokraternas*, *Vänsterpartiets* och *Miljöpartiets* motioner lägger motionärerna gemensamt fram ett 10-punktsprogram mot skattefusk och ekobrott. De anför att Skatteverkets anslag bör höjas med 50 miljoner kronor för att Skatteverket snabbt ska komma igång med detta program.

I *Socialdemokraternas* motion Fi260 (yrkande 5 delvis och 8 delvis) höjs utgiftsramen med 35 miljoner kronor 2010, 2011 och 2012. Skatteverket tillförs 50 miljoner kronor för arbetet med programmet mot skattefusk och ekobrott. Vidare sänks anslaget med 15 miljoner kronor eftersom Skatteverket inte bör tillföras de ytterligare resurser som regeringen föreslår för administration av skattereduktionen för husarbete. Motionärerna avskaffar avdraget för hushållsnära tjänster men behåller en begränsad tid och av konjunkturskäl skattereduktionen för reparation samt om- och tillbyggnad (ROT) av bostäder.

Också i *Vänsterpartiets* motion Fi261 (yrkande 5 delvis och yrkande 6 delvis) höjs Skatteverkets anslag med 50 miljoner kronor årligen för att arbetet med det gemensamma programmet mot skattefusk och ekobrott ska komma igång snabbt och effektivt. Vidare anføres att 20 av de 33 miljoner kronor som regeringen tillför för arbetet med sänkta egenavgifter 2010 i stället bör användas för att säkra myndighetens kompetens och möjliggöra en generationsväxling. Antalet medarbetare inom Skatteverket minskar nämligen i snabbare takt än planerat, och myndighetens ekonomiska förutsättningar begränsar möjligheterna till återrekrytering. Samtidigt kommer en stor andel av Skatteverkets personal att gå i pension de kommande åren.

Även i *Miljöpartiets* motion Fi262 (yrkande 4 delvis och 6 delvis) ökas Skatteverkets anslag med 50 miljoner kronor årligen för att Skatteverket snabbt och effektivt ska komma igång med det program mot skattefusk och ekobrott som läggs fram av motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområde 3 och de förändringar som föreslås av andra partier framgår av följande tabell.

Ramar för utgiftsområde 3

Miljoner kronor

År	Prop.	(s)	(v)	(mp)
2010	9 734	+35	+50	+50
2011	9 872	+35	+50	+50
2012	9 960	+35	+50	+50

Utskottet kan konstatera att Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten på ett positivt sätt bidrar till att i hög grad uppfylla målet för utgiftsområdet. När det gäller inriktningen på myndigheternas verksamhet

ansluter sig utskottet till vad regeringen anfört i propositionen avseende såväl övergripande mål som varje myndighets verksamhetsinriktning och uppgifter.

I jämförelse med anvisade medel för 2009 föreslår regeringen en ökad ram för utgiftsområdet med 274 miljoner kronor för 2010. Skatteverkets anslag ökas varaktigt med 15 miljoner kronor för arbetet med hushållstjänster. Vidare ökas anslaget engångsvis 2010 med 33 miljoner kronor och fr.o.m. 2011 varaktigt med 40 miljoner kronor för arbetet med sänkta egenavgifter. Anslaget minskas med 46 miljoner kronor på grund av tidigare års engångsvisa eller tidsbegränsade tillskott som avser dels tidigare utvecklingsmedel för portalen Skatta.se (25 miljoner kronor), dels investeringar för ID-kort (21 miljoner kronor). Tullverket har under ett antal år betalat 10 % av Sveriges avgift till Europol. Resterande del har Polisen betalat. Från och med 2010 kommer finansieringen av Europol att ske på annat sätt än via de avgifter som betalats av myndigheterna. Som en följd av detta minskas Tullverkets anslag med 1 360 000 kr. För att minska risken med företagande och därmed främja ett ökat entreprenörskap avser regeringen att föreslå två förändringar i skuldsaneringslagen. För det första ska skuldernas ålder inte vara avgörande för om skuldsanering beviljas för personer med skulder huvudsakligen från näringsverksamhet. För det andra ska aktiva näringsidkare kunna få skuldsanering. Genom dessa förändringar kan fler personer väntas ansöka om och beviljas skuldsanering. Kronofogdemyndighetens anslag tillförs till följd av detta 50 miljoner kronor varaktigt fr.o.m. 2010. Vidare ökas anslaget med 15 miljoner kronor årligen under 2010, 2011 och 2012 för att hantera det ökade ärendeflödet till följd av rådande lågkonjunktur. Samtidigt minskas anslaget med 9 miljoner kronor när tidigare stöd för Kronofogdemyndighetens omlokalisering upphör. Utöver dessa anslagsförändringar föreslås för Skatteverket vissa överföringar av medel till anslag inom utgiftsområde 2.

Utskottet anser att utgiftsramen för utgiftsområde 3 är väl avvägd och har inget att invända mot de överväganden som ligger till grund för förslaget. Detsamma gäller regeringens förslag till preliminär utgiftsram för 2010 och 2011. Med hänvisning till detta avstyrker utskottet de förslag till utökade utgiftsramar som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet framställer.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionerna.

Stockholm den 20 oktober 2009

På skatteutskottets vägnar

Lennart Hedquist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Lennart Hedquist (m), Lars Johansson (s), Annicka Engblom (m), Laila Bjurling (s), Ulf Berg (m), Jörgen Johansson (c), Raimo Pärssinen (s), Gunnar Andrén (fp), Christin Hagberg (s), Lena Asplund (m), Lennart Sacrédeus (kd), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Karin Nilsson (c), Helena Leander (mp), Gustav Nilsson (m) och Hans Olsson (s).

Avvikande meningar

1. Ramen för utgiftsområde 3 Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten (s)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Britta Rådström (s) och Hans Olsson (s) anför:

Skatteverket är enligt socialdemokratisk uppfattning en viktig myndighet för ordning och reda samt för kampen mot den organiserade brottsligheten och den svarta ekonomin. Med ordning och reda menar vi att medborgarnas inkomster och förmögenheter registreras och beskattas på ett rättvist sätt liksom företagens intäkter och tillgångar. Alltmer av både europeiskt och internationellt samarbete behövs också för att bekämpa en internationaliserad brottslighet och skatteflykt till olika skatteparadis. Skatteverkets personella och ekonomiska situation är inte tillfredsställande. Personalstyrkan reduceras under detta år och kommer också att minska 2010. Konsekvenserna för just skattebrotts- och skatteflyktsbekämpningen är uppenbara.

Skatteverket beräknar att staten förlorar ca 130 miljarder kronor i uteblivna skatteintäkter varje år. Det är ett resultat av både medvetet skattefusk och oavsiktliga misstag, men fusket står för den största delen. Att bekämpa skattefusk handlar om att stärka välfärden men också om att skapa rättvisa villkor för företagen. Rättvisa konkurrensvillkor kräver att kraftfulla åtgärder vidtas mot dem som undanhåller delar eller hela intäkten från beskattning eller bryter mot andra bestämmelser som hederliga företag följer.

Ekobrottsmyndigheten har konstaterat att kopplingen mellan den grova organiserade brottsligheten och ekonomisk brottslighet växer. Den svarta sektorn i Sverige har tydliga inslag av grov organiserad brottslighet som också ingår i europeiska och internationella nätverk. Skatteplanering syftande till skattefusk sker ofta med hjälp av s.k. skatteparadis.

Den borgerliga regeringen har hitintills tagit få egna initiativ kring skattefusk. I princip har de förvalt de socialdemokratiska initiativen, men Skatteverket förlorade de extraresurser de hade fått för att bekämpa skattefusk. Skatteverket måste förstärkas.

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har tagit fram ett nytt offensivt program mot skattefusk och ekobrott. Programmet redovisas i ett särskilt yttrande i detta ärende. För att Skatteverket snabbt och effektivt ska komma igång med programmet vill vi permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor. Denna satsning ger utrymme för att t.ex. anställa uppemot 100 nya specialister.

Vi motsätter oss också att regeringen tillför Skatteverket 15 miljoner kronor för administration av hushållsnära tjänster. Avdraget för hushållsnära tjänster ska avskaffas. Människor ska givetvis kunna köpa hushållstjänster, men de ska inte kunna få skatteavdrag för detta. Däremot vill vi för en

tidsbegränsad tid och av konjunkturskäl ha kvar den del av HUS-avdraget som handlar om reparation samt om- och tillbyggnad (ROT) av bostäder. I vår budgetmotion för 2010 återges hur Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill ha ROT-avdraget utformat.

2. Ramen för utgiftsområde 3 Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten (v)

Marie Engström (v) anför:

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen har hittills under mandatperioden varit väldigt aktiv inom skatteområdet och genomfört en lång rad förslag. Åtgärderna resulterar inte bara i en orättvis fördelningsprofil utan medför också fler undantag och gränsdragningar. För Skatteverket har det inneburit många nytillkomna arbetsuppgifter och en ökad arbetsbelastning.

Regeringen tillför i budgetpropositionen Skatteverket 33 miljoner kronor i ett engångsbelopp för år 2010 för arbetet med sänkta egenavgifter. Vänsterpartiet menar att 20 av de 33 miljonerna i stället bör användas för att säkra myndighetens kompetens och möjliggöra en generationsväxling. Antalet medarbetare inom Skatteverket minskar nämligen i snabbare takt än planerat, och myndighetens ekonomiska förutsättningar begränsar möjligheterna till återrekrytering. Samtidigt kommer en stor andel av Skatteverkets personal att gå i pension de kommande åren.

Vi menar att det krävs ökade resurser för att kunna bekämpa det skattefusk som kommer av ekonomisk brottslighet eller finns på det internationella området och som utgör en betydande del av skattefelet på ca 133 miljarder kronor. Den här typen av fusk sker ofta genom invecklade transaktioner och komplicerade juridiska upplägg. Skatteverkets utredningar blir därför omfattande och tidskrävande.

Vänsterpartiet har tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet de gröna tagit fram ett nytt offensivt program mot skattefusk och ekobrott. För att snabbt och effektivt komma igång med programmet vill vi stärka Skatteverkets resurser och föreslår därför att anslaget till Skatteverket ökas med 50 miljoner kronor årligen under 2010–2012 utöver regeringens förslag i budgetpropositionen.

3. Ramen för utgiftsområde 3 Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten (mp)

Helena Leander (mp) anför:

Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har tagit fram ett nytt offensivt program mot skattefusk och ekobrott. Programmet redovisas i ett gemensamt yttrande. För att snabbt och effektivt komma igång med programmet vill vi permanent stärka Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor.

Särskilt yttrande

Ramen för utgiftsområde 3 Skatteverket, Tullverket och Kronofogdemyndigheten (s, v, mp)

Lars Johansson (s), Laila Bjurling (s), Raimo Pärssinen (s), Christin Hagberg (s), Marie Engström (v), Britta Rådström (s), Helena Leander (mp) och Hans Olsson (s) anför:

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet har gemensamt tagit fram ett nytt offensivt program mot skattefusk och ekobrott. För att programmet snabbt och effektivt ska komma igång föreslår vi i våra respektive budgetalternativ en permanent förstärkning av Skatteverkets resurser med 50 miljoner kronor. Denna satsning ger utrymme för att t.ex. anställa uppemot 100 nya specialister.

1. Skatteparadis och skatteflykt

Vi vill att Sverige ska prioritera kampen mot ekobrott och skattefusk i Europa. Genom att Sverige agerar direkt som stat eller som medlem i EU i olika samarbetskonstellationer kan vi se till att skatteparadisen tvingas till skatteavtal. Skattemyndigheter måste få kunna lämna vidare information om misstänkt penningtvätt, försäkringsbedrägeri etc. till finanspolisen. Skattemyndigheter måste kunna ta del av informationen när åklagare via internationell rättshjälp hittar misstankar om skattebrott. Vi menar också att lagen om skatteflykt inte har varit effektiv och därför måste ses över.

2. Bekämpa penningtvätt

Penningtvätt och skattebrott hänger samman. I detta förenas grov organiserad brottslighet med ekonomisk brottslighet. Finansinspektionen har uppdraget att samordna penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv. Här krävs dock större insatser. Vi menar att det behöver utredas om penningtvätt ska betraktas som ett separat brott. Sekretesslagsformuleringar som hindrar Skatteverket att rapportera misstänkt penningtvätt måste ändras. Misstänkta penningtransaktioner ska kunna frysas under begränsad tid. Kontrollen över växlings- och factoringbolagen måste skärpas eftersom dessa i dag används både när svarta pengar tvättas vita och då vita pengar görs om till svarta.

3. Fullständigare informationsutbyte inom EU och Europa

Sparandedirektivet innebär att privatpersoners ränteinkomster ska beskattas i de länder där personen är bosatt och inte där pengarna är placerade. I dag omfattas dock inte alla länder i EU av informationsutbytet, och inte heller juridiska personer. Vi vill att Sverige ska driva att europeiska stater

med nära förbindelser till EU, t.ex. Schweiz och de olika europeiska ministaterna, också ska tas med i initiativet och därmed förbinda sig till informationsutbyte. Vi vill också driva att juridiska personer ska omfattas.

4. Bekämpa momsfusket

I dag sker en rapportering av varuutbyten mellan EU-länder. Genom dagens rapportering bekämpas momsfusket mellan EU-medlemmarna. Detta utbyte kommer från den 1 januari 2010 att utökas. Vi vill att Sverige inom EU och OECD ska verka för att integrera även övriga europeiska stater utanför EU/EES, främst de europeiska skatteparadisen, i rapporteringen.

5. Personalliggare och oannonserade kontrollbesök

Skatteverket har och har haft en rad olika branschprojekt mot skattefusk. Personalliggare kombinerat med oannonserade kontrollbesök inom frisörs- och restaurangbranscherna har visat sig vara ett verksamt instrument. Vi vill utvidga detta system så att alla relevanta branscher och företag omfattas. Vi vill i första hand gå vidare med bygg- och tvätteribranscherna samt med branscher som i hög utsträckning använder sig av underentreprenörer, t.ex. städ- och flyttbranscherna. Vi vill framhålla det initiativ som t.ex. byggbranschen själv har tagit mot oseriösa företag.

6. Individuell skatteinbetalning

Månadsredovisning av anställdas skatter och arbetsgivaravgifter ska ske individuellt och inte, som i dag, med en totalsumma. Det skulle göra det lättare för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt. En inbetalning på 50 000 kr kan som det är i dag gälla för fyra anställda likaväl som för 40. Genom individuell skattedeklaration försvåras redovisning av oriktiga siffror och det skapas möjlighet att bedöma realiteten i inbetalningen. Den anställde ska också själv kunna kontrollera att skatter och avgifter är inbetalda för honom eller henne.

7. Se över möjligheterna till ett entreprenadavdrag

Ett entreprenadavdrag är en lösning där en viss del av betalningen till en underentreprenör hålls inne för att säkra inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter. Syftet är att minska möjligheten till fusk och säkra betalningar av skatter och arbetsgivaravgifter. Vi vill se över de eventuella möjligheterna att införa ett entreprenadavdrag i ett första steg i bygg- och anläggningsbranschen.

8. Prövning och återkallande av F-skattsedel

Effekterna av det nya systemet för F-skattsedlar ses över inte bara ur ett arbetsmarknadsperspektiv utan också ur ett skatteuppbördsperspektiv. Möjligheten att få F-skattsedel då sökanden har varit inblandad i skattefusk

eller annan verksamhet ska begränsas. F-skattsedel ska återkallas då en innehavare dömts för skattefusk eller annan ekonomisk brottslighet. Förnyad prövning av F-skattsedel kan ske först efter det att grunderna för indragningen har undanröjts och en karenstid har utgått. Beroende på översynens resultat är vi beredda att pröva Skatteverkets förslag om exempelvis tidsbegränsad F-skattsedel.

9. Redovisningscentraler för taxibranschen

För att framgångsrikt slutföra arbetet mot skattefusk i taxibranschen behövs redovisningscentraler till vilka köruppdragen och ersätningarna rapporteras. Dagens beställningscentraler kan sköta denna funktion. Krav på anslutning till redovisningscentral skrivs in som villkor för taxitillstånd. Precis som i fråga om certifierade kassaregister ska en övergångsperiod förbereda införandet.

10. Gör det lättare att utbyta information om brottsmisstänkta

Det måste bli lättare för myndigheter att delge varandra information som motverkar skattebrott och grov organiserad brottslighet. Sekretesslagstiftningen och dess tillämpning måste anpassas till detta behov. Både Skatteverkets fiskala avdelning och skattebrottsenheten hindras i dag av regeltolkningar. Då brottsmisstanken hos en myndighet vid fällande dom kan ge fängelsestraff ska sekretess inte längre gälla mellan myndigheter eller, som i Skatteverkets fall, inom myndigheten.

BILAGA 7

Justitiekottets protokollsutdrag 2009/10:3

PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:3

DATUM Tisdagen den 13 oktober 2009

- - -

§ 2 Ramen för utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Utskottet behandlar fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 Förslag till statsbudget för 2010, finansplan och skattefrågor m.m. punkterna 5 och 8 samt motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt 2008/09:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6.

Utskottet beslutar om följande yttrande.

Utskottet tillstyrker de i proposition 2009/10:1 framlagda förslagen om utgiftsram för år 2010 och beräknad utgiftsram för åren 2011 och 2012, allt såvitt avser utgiftsområde 4. Därmed avstyrker utskottet bifall till motionerna 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt 2009/10:Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6, allt såvitt avser utgiftsområde 4.

Mot beslutet anføres avvikande meningar av

- dels Thomas Bodström, Margareta Persson, Kerstin Haglö och Maryam Yazdanfar (alla s) som i stället tillstyrker bifall till motion 2009/10:Fi260 (s) yrkandena 5 och 8 såvitt avser utgiftsområde 4,
- dels Lena Olsson (v) som i stället tillstyrker bifall till motion 2009/10:Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 såvitt avser utgiftsområde 4,
- dels Mehmet Kaplan (mp) som i stället tillstyrker bifall till motion 2009/10:Fi262 (v) yrkandena 4 och 6 såvitt avser utgiftsområde 4.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

§ 3 Tilläggsbudget

Utskottet behandlar fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:2 Höstilläggsbudget för 2009 punkt 15 såvitt avser utgiftsområde 4.

Utskottet konstaterar att inga motioner väckts såvitt gäller utgiftsområde 4 varefter utskottet beslutar om följande yttrande.

Utskottet tillstyrker de i proposition 2009/10:2 framlagda förslagen
vad gäller Hösttilläggsbudget för 2009 såvitt avser utgiftsområde 4.

Finansutskottet meddelas härom genom protokollsutdrag.

VID PROTOKOLLET

Virpi Torkkola

JUSTERAT

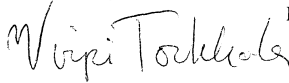
Den 20 oktober 2009

Thomas Bodström

Rätt utdraget intygar

Expedierat 2009-10-20

FiU

Virpi Torkkola

BILAGA 8

Civilutskottets yttrande 2009/10:CU1y

Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 vad avser bl.a. utgifter-
nas fördelning på utgiftsområden och aktuella motioner.

Civilutskottet behandlar i detta yttrande förslagen i budgetpropositionen och motstående motioner vad avser ramen för utgiftsområde 18 Samhälls-
planering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik.

Sammanfattning

Civilutskottet tillstyrker att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2010 fastställs till den nivå som regeringen föreslagit. Utskottet anser att riksdagen även bör godkänna förslaget om preliminär ram för 2011 respek-
tive 2012 som riktlinje för regeringens budgetarbete. Motstående motions-
förslag i dessa delar avstyrks.

Avvikande meningar, från s, v respektive mp, har avgivits till förmån
för förslagen till medelstillelse avseende utgiftsområde 18 i respektive
partimotion.

Utskottets överväganden

Propositionen

Regeringen föreslår att ramen för utgiftsområde 18 för år 2010 ska fastställas till 1 545 695 000 kr. Riksdagen föreslås vidare godkänna en preliminär fördelning av utgifter på utgiftsområden för åren 2011 och 2012 som riktlinje för regeringens budgetarbete. För utgiftsområde 18 innebär förslagen en ram om 1 262 miljoner kronor för år 2011 och 1 110 miljoner kronor för år 2012.

Motionerna

Förslag om andra nivåer för ramen för utgiftsområde 18 läggs fram i partimotioner från s, v respektive mp.

Socialdemokraterna föreslår i sin motion 2009/10:Fi260 att ramen för utgiftsområde 18 för budgetåret 2010 ska fastställas till ett belopp som är 414 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. För budgetåren 2011 och 2012 föreslås att ramen utökas med 414 respektive 404 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget. Förslagen utgår från att nya anslag inrättas för investeringsstöd till hyresrätter och studentlägenheter, investeringar i miljonprogrammets bostadsområden och en ungdomsbostadsamordnare. Vidare utgår ramförslagen från att anslaget till Konsumentverket ökar och används för att informera ungdomar om privatekonomi.

I Vänsterpartiets partimotion 2009/10:Fi261 föreslås att ramen för budgetåret 2010 fastställs till ett belopp som är 807 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Ramen för budgetåren 2011 och 2012 föreslås bli utökad med 1 607 respektive 2 607 miljoner kronor. Förslagen utgår från att det införs ett nytt investeringsstöd för bostadsbyggande med ett anslag på 500, 1 300 respektive 2 300 miljoner kronor under de tre aktuella åren. Vidare förutsätts en höjning av anslagen till Statens bostadskreditnämnd för åtgärder som underlättar byggande i glesbygd och till Boverket för stöd till marksanering i tätorter, information till byggherrar samt för en nationell samordnare för kooperativa hyresrätter. Förslaget utgår också från att det inrättas ett nytt anslag för klimatsmarta hus. Slutligen förutsätts att Konsumentverket får ett ökat anslag för stöd till kommunal konsumentvägledning.

Miljöpartiet föreslår i sin partimotion 2009/10:Fi262 att ramen för utgiftsområde 18 i förhållande till regeringsförslaget utökas med 230, 328 respektive 426 miljoner kronor för åren 2010–2012. Ramförslagen utgår från höjda anslag till Boverket för ett kunskapsutvecklingsprogram för fysisk planering, ett kompetenscentrum för bullerfrågor, ett hissbidrag, stöd till fukt- och mögelåtgärder samt en uppföljning av det s.k. BETSI-projektet. Vidare föreslås att anslaget för radonsanering höjs.

De ovan beskrivna förslagen i budgetpropositionen och i partimotionerna om ramar för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik under 2010–2012 kan sammanfattas i följande tabell.

Tabell: Förslag om ram för utgiftsområde 18

Förslagen i partimotionerna redovisas som avvikelser från regeringens förslag.

Beloppen anges avrundade till miljoner kronor.

	2010	2011	2012
Regeringen	1 546	1 262	1 110
s	+414	+414	+404
v	+807	+1 607	+2 607
mp	+230	+338	+426

Utskottets ställningstagande

Under den innevarande mandatperioden har ett konsekvent arbete bedrivits i syfte att normalisera bostadssektorn och förbättra bostadsmarknadens funktionssätt. Utgångspunkten för detta arbete är att hushållens behov och önskemål ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Inriktningen är att skapa långsiktigt stabila villkor för byggande, ägande och nyttjande av bostäder med alla typer av upplåtelseformer, samtidigt som ett långsiktigt hållbart samhällsbyggande är en grundläggande förutsättning.

Betydande steg har tagits i detta omställningsarbete, men fortfarande återstår flera steg att ta. Olika former av konkurrenspåverkande produktionsstöd har avvecklats. Den statliga överprövningen av kommunernas beslut om försäljning ur sitt eget bostadsbestånd har undanröjts. Bostadskonsumternas valfrihet har ökat genom att en ny upplåtelseform, ägarlägenheter, har införts på bostadsmarknaden. Ett arbete pågår med att förbättra hyresbostadsmarknadens funktion och modernisera plan- och bygglagstiftningen. Av stor betydelse för bostadsmarknadens utveckling är också att byggsektorn själv medverkar till en effektivisering som kan leda till lägre bygg- och boendekostnader.

Under det senaste året har bygg- och bostadssektorn starkt påverkats av finanskrisen och konjunkturedgången. Detta har inneburit att bostadsbyggandet nu ligger på en nivå som av sektorns egna aktörer inte anses vara långsiktigt hållbar. Det finns emellertid tecken som tyder på att bostadsmarknaden åter stärks. Enligt flera prognoser ökar bostadsbyggandet något nästa år.

På det konsumentpolitiska området fortsätter arbetet med att stärka konsumenternas makt och möjlighet att göra aktiva val. Konsumentmyndigheterna har i enlighet härmed utökat sina insatser inom de prioriterade områdena konsumentskydd och information. Även det gränsöverskridande arbetet inom EU är betydelsefullt när det gäller att uppnå en välfungerande marknadskontroll och ett effektivt konsumentskydd. Mot bakgrund

av finanskrisen, som för många hushåll innebär ekonomiska påfrestningar, förstärks Konsumentverkets utbildningskapacitet för budget- och skuldrådgivare under 2010.

Den av regeringen föreslagna ramen för utgiftsområde 18 innebär i huvudsak att anslagen inom utgiftsområdet anpassas enligt redan fattade beslut och till följd av sedvanlig pris- och löneomräkning m.m. De reformer som avser frågor som hanteras inom utgiftsområdet, och som ovan mycket kortfattat har omnämnts, medför primärt inte behov av ökade statsutgifter. Däremot kan de få stor ekonomisk betydelse för bostadssektorn och för de enskilda hushållen. När det gäller hushållen har även flera förändringar inom skatteområdet medverkat till en förstärkt boendeekonomi och ett ökat konsumtionsutrymme. Civilutskottet gör mot denna bakgrund bedömningen att den av regeringen föreslagna ramen ger tillräckligt utrymme för den anslagsfördelning inom utgiftsområdet som utskottet senare i höst ska ta ställning till.

När det gäller förslagen om ramar i de tre partimotionerna kan utskottet konstatera att de i huvudsak utgår från förslag som riksdagen redan föregående år behandlat och avslagit. Det kan vidare konstateras att partiernas ramförslag fortfarande påtagligt skiljer sig från varandra både vad gäller omfattning och innehåll. Särskilt v-motionen utgår från en kraftig årlig ökning av utgifterna inom utgiftsområde 18. När det gäller förslagen i två av motionerna – s respektive v – förutsätts en utökad ram för utgiftsområdet i huvudsak användas för ett nytt produktionsstöd. Civilutskottet och riksdagen har flera gånger tagit ställning mot förslag om nyinförda bostadsbyggnadssubventioner. Inte heller de förslag som i övrigt ligger till grund för ramförslagen i motionerna ger utskottet anledning att föreslå någon utökning av ramen för utgiftsområde 18 i förhållande till regeringsförslaget.

Sammanfattningsvis förordar civilutskottet att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 18 under budgetåret 2010 till den nivå som regeringen föreslagit och godkänner regeringens ramförslag för budgetåren 2011–2012 samt avslår motstående motionsförslag.

Stockholm den 20 oktober 2009

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s), Ewa Thalén Finné (m), Eva Bengtson Skogsberg (m), Lennart Pettersson (c), Hillevi Larsson (s), Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s), Yvonne Andersson (kd), Anti Aysan (m), Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp), Katarina Brännström (m), Kristina Zakrisson (s), Fredrik Lundh (s), Lise-Lotte Olsson (v) och Maria Lundqvist-Brömster (fp).

Avvikande meningar

1. **Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsför-sörjning, byggande samt konsumentpolitik (s)**

Carina Moberg (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Kristina Zakrisson (s) och Fredrik Lundh (s) anför:

Under det borgerliga regeringsinnehavet har förhållandena på bostadsmarknaden successivt försämrats. Orsakerna står till stor del att finna i en avvecklad bostadspolitik och ett uteblivet statligt ansvarstagande. Enligt vår mening är bostadspolitik en central del i den generella välfärdspolitiken och av stor betydelse för en väl fungerande arbetsmarknad. De bostadspolitiska insatserna bör därför utformas som en viktig del i samhällsbyggandet för en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling.

Ett påtagligt tecken på den havererade bostadspolitikens utvecklingen av bostadsbyggandet. Trots att bostadsbristen tilltar och särskilt ungdomar och studerande på många orter inte kan finna en egen bostad sjunker bostadsbyggandet drastiskt. Enligt SCB påbörjades 6 650 lägenheter under det första halvåret 2009. Det är en minskning med 45 % jämfört med första halvåret 2008 och en minskning med över 10 000 bostäder jämfört med samma period 2006.

Det är nu dags för ett förnyat statligt ansvarstagande för bostadspolitik. Vårt ramförslag ger utrymme för ett statligt investeringsstöd för hyresrätter och studentlägenheter. Under åren 2010–2012 föreslår vi att riksdagen sammanlagt anvisar 1,2 miljarder kronor för detta ändamål. Inriktningen på stödet är att stimulera byggandet av miljövänliga hyresbostäder med låga hyror. För att särskilt uppmärksamma svårigheterna för ungdomar att skaffa ett eget boende föreslår vi också att en särskild ungdomsbostadssamordnare tillsätts med uppgift att bl.a. kartlägga och sprida kunskap om åtgärder som kan underlätta ungdomars inträde på bostadsmarknaden.

Regeringens ointresse för bostadspolitiska initiativ som kan minska problemen på bostadsmarknaden gäller emellertid inte bara nyproduktionen. Det finns ett stort upprustnings- och renoveringsbehov i det befintliga bostadsbeståndet. Det gäller inte minst det bestånd av flerbostadshus som byggdes inom ramen för det s.k. miljonprogrammet. I dessa bostadsområden finns det dessutom ett omfattande behov av andra insatser som kan förbättra boendemiljön och utbudet av samhällelig service. Det behövs bl.a. investeringar riktade mot skolorna och de ungas fritid. Inom utgiftsområde 18 tar vi nu genom förslag om ett anslag till ett Handslag med byggsektorn ett första steg i detta arbete genom stöd till pilotprojekt, erfarenhetsutbyte och forskning om metoder och olika modeller för att renovera, rusta och utveckla miljonprogrammets bostadsområden. Under 2010 och 2011 vill vi årligen anslå 10 miljoner kronor till detta ändamål.

Vårt förslag om medelstilldelningen till utgiftsområde 18 vad gäller bostadspolitiska insatser ska även ses mot bakgrund av flera för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gemensamma förslag som visserligen inte hanteras inom civilutskottets utgiftsområde, men som ändå i hög grad kommer att påverka de ekonomiska förutsättningarna inom bygg- och bostadssektorn. Det gäller främst våra förslag om att införa ett ROT-avdrag för upprustning av flerbostadshus och om en rättvisare fastighets-skatt. Förslaget om ROT-avdrag ger möjlighet till upprustning av bl.a. miljonprogrammets bostadsområden och en bred satsning på energieffektivering inom bostadssektorn. Förslaget om fastighetsskatt innebär ett rättvisare skatteuttag och ett steg på vägen mot ökad neutralitet mellan de olika upplåtelseformerna på bostadsmarknaden.

På det konsumentpolitiska området finns det anledning att ägna stor uppmärksamhet åt bl.a. de problem med överskuldssättning som drabbar allt fler. Speciellt utsatta är de unga. Statistik från Kronofogdemyndigheten visar att ungdomar är överrepresenterade när det gäller andelen obetalda sms-lån. Vi anser att det är nödvändigt att öka ungdomars kunskap och förståelse för privatekonomiska frågor. Det gäller inte minst förståelsen för hur lån och krediter fungerar och möjligheten att kunna bilda sig en uppfattning om olika avtalsvillkor och dess konsekvenser för den egna ekonomin. För detta ändamål föreslår vi att anslaget till Konsumentverket för 2010–2012 höjs med 3 miljoner kronor per år.

Ett tydligt tecken på att den nuvarande regeringen saknar ambitioner och initiativförmåga inom såväl bostadspolitiken som konsumentpolitiken är den redovisning av de olika utgiftsområdena som finns i budgetpropositionen under rubriken Nya föreslagna och aviserade reformer för perioden 2010–2012. För ett av statsbudgetens 27 utgiftsområden – utgiftsområde 18 – saknas uppenbarligen helt tankar på politiska initiativ under de aktuella åren, eftersom utgiftsområdet inte alls omnämns i redovisningen. Vi anser däremot att utgiftsområde 18 omfattar centrala verksamheter och samhällsfrågor där reformbehovet är stort.

Förslaget i motion 2009/10:Fi260 (s) för utgiftsområde 18 innebär att ramen för åren 2010–2012 i förhållande till regeringsförslaget utvidgas med 414, 414 respektive 404 miljoner kronor. Vi anser att riksdagen bör bifalla detta förslag och avslå regeringsförslaget samt övriga motionsförslag om ramen för utgiftsområde 18.

2. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik (v)

LiseLotte Olsson (v) anför:

Det råder i dag bostadsbrist i över hälften av landets kommuner. Ungdomar, studenter, nyanlända invandrare och många andra har mycket svårt att finna en egen bostad. Ändå har bostadsbyggandet fallit kraftigt under flera år, och då särskilt byggandet av hyresrätter.

Det finns ett omfattande renoveringsbehov i stora delar av landets flerbostadsbestånd, särskilt i de s.k. miljonprogramsområdena. En upprustning med inriktning på miljö- och energieffektiviseringar skulle ge stora samhällseliga vinster. Ändå inriktar regeringen sina åtgärder bara på stöd till villaägarna.

Boendekostnaderna ökar i hyreslägenheterna samtidigt som övriga upplåtelseformer gynnas skattemässigt och på andra sätt. Hyresrätten behövs som ett spekulationsfritt alternativ på bostadsmarknaden och för att erbjuda en hög grad av flexibilitet som är viktig både för arbetsmarknaden och för studerande. Ändå görs inget för att återställa neutraliteten mellan upplåtelseformerna.

Den borgerliga regeringens avveckling av alla bostadspolitiska instrument har fått omfattande konsekvenser på bostadsmarknaden. Omläggningen av bostadspolitiken har inneburit att marknadskrafterna har fått ta över och samhällsansvaret fått stå tillbaka. Vänsterpartiet anser att rätten till en god bostad för alla måste garanteras genom ett återupprättat statligt ansvar för bostadspolitiken. Det innebär bl.a. att de ekonomiska insatser som finansieras inom utgiftsområde 18 måste tillåtas öka.

Förslaget i Vänsterpartiets partimotion om ramen för utgiftsområde 18 innebär bl.a. att det kan införas ett investeringsstöd som ger förutsättningar för att bygga 40 000 bostäder per år. Minst hälften av dessa ska vara hyresrätter, och krav ska ställas på framförhandlade hyror och ett miljöriktigt utförande. Anslaget föreslås under 2010 uppgå till 500 miljoner kronor för att sedan stiga till 1 300 miljoner kronor 2011 och 2 300 miljoner kronor 2012. Vi vill också inrätta ett nytt anslag om 50 miljoner kronor per år för information till byggbranschen om byggande av klimatsmarta hus. Den mark i våra tätorter som är lämplig för bostadsbyggande är inte sällan gammal industrimark och därmed ofta förorenad. Vi vill därför anslå 150 miljoner kronor årligen via Boverket för stöd till marksanering i tätorter inför byggande av flerbostadshus med hyresrätt. Bostadsbyggande i glesbygd innebär särskilda problem. Vi anser därför att anslaget till Statens bostadskreditnämnd ska räknas upp med 50 miljoner kronor för att underlätta finansieringen av bostadsbyggande även utanför landets tätorter. Vi anser vidare att 10 miljoner kronor per år bör avsättas för information till byggherrar som ett led i arbetet med att kvalitetssäkra byggprocessen vad gäller bl.a. ekonomiska redovisningar och arbetsrättsliga frågor. En av upplåtelseformerna på den svenska bostadsmarknaden, den kooperativa hyresrätten, har av olika skäl inte fått det genomslag den förtjänar. Vi vill anslå 2 miljoner kronor per år till en nationell samordnare för kooperativa hyresrätter.

Vårt förslag om medelstilldelningen till utgiftsområde 18 vad gäller bostadspolitiska insatser ska även ses mot bakgrund av flera för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gemensamma förslag som visserligen inte hanteras inom civilutskottets utgiftsområde, men som ändå i hög grad kommer att påverka de ekonomiska förutsättningarna inom bygg-

och bostadssektorn. Det gäller främst våra förslag om att införa ett ROT-avdrag för upprustning av flerbostadshus och om en rättvisare fastighets-skatt. Förslaget om ROT-avdrag ger möjlighet till upprustning av bl.a. miljonprogrammets bostadsområden och en bred satsning på energieffektivi-sering inom bostadssektorn. Förslaget om fastighetsskatt innebär ett rätt-visare skatteuttag och ett steg på vägen mot ökad neutralitet mellan de olika upplåtelseformerna på bostadsmarknaden.

På det konsumentpolitiska området föreslår vi en satsning på kommu-nala konsumentvägledare med 45 miljoner kronor per år via anslaget till Konsumentverket. Konsumentvägledarnas arbete kan tillsammans med en kommunal budget- och skuldrådgivning förebygga att människor hamnar i livslånga skuldfällor.

Sammanfattningsvis föreslår jag att riksdagen ställer sig bakom försla-gen i Vänsterpartiets partimotion 2009/10:Fi261 om ram för utgiftsområde 18 under perioden 2010–2012. Det innebär att ramen för dessa år bestäms till ett belopp som är 807, 1 607 respektive 2 607 miljoner kronor högre än vad regeringen föreslagit. Motstående förslag i budgetpropositionen samt övriga partimotioner bör avslås.

3. Ramen för utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsför-sörjning, byggande samt konsumentpolitik (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Regeringens förslag i budgetpropositionen om utgiftsområde 18 bekräftar den hittillsvarande bilden av en regering helt utan bostadspolitiska ambition-er. Det tidigare gällande bostadspolitiska målet, med en ekologisk, ekono-misk och social inriktning, avvecklades redan för två år sedan. Flertalet ekonomiska stödformer inom utgiftsområdet har också avvecklats. Särskilt allvarligt är att regeringen tycks sakna en verklig ambition att medverka till en nödvändig omställning av bygg- och bostadssektorn i en energi- och klimatvänlig riktning och till åtgärder för att förbättra bostadsbeståndets inomhusmiljö. Förslaget i Miljöpartiets partimotion om ramen för utgifts-område 18 har däremot denna inriktning. Vi föreslår att ramen i förhål-lande till regeringsförslaget höjs med 230 miljoner kronor för 2010, 328 miljoner kronor för 2011 och 426 miljoner kronor för 2012. Det ger utrymme för anslag till ett flertal angelägna satsningar.

Miljöpartiet föreslår att anslaget till Boverket höjs för att medge en årlig satsning om 200 miljoner kronor på ett miljömålsanknutet kunskaps-utvecklingsprogram för fysisk planering. Programmet syftar bl.a. till att öka kunskapen om kopplingen mellan miljö- och planeringsfrågor hos poli-tiker och handläggare samt till att uppnå ett ökat medborgarengagemang i de lokala miljöfrågorna. Genom en anslagsökning till Boverket vill vi vidare finansiera ett kompetenscentrum för bullerfrågor (10 miljoner kro-nor årligen), en fortsatt satsning på åtgärder i hus som drabbats av fukt- och mögelskador (10 miljoner kronor årligen), ett återinfört hissbidrag

(100 miljoner kronor 2011 och 200 miljoner kronor 2012) och en uppföljning av det s.k. BETSI-projektet. Vi vill även öka anslaget för åtgärder mot radon i bostäder med 5 miljoner kronor.

Vårt förslag om medelstillelningen till utgiftsområde 18 vad gäller bostadspolitiska insatser ska även ses mot bakgrund av flera för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet gemensamma förslag som visserligen inte hanteras inom civilutskottets utgiftsområde, men som ändå i hög grad kommer att påverka de ekonomiska förutsättningarna inom bygg- och bostadssektorn. Det gäller främst våra förslag om att införa ett ROT-avdrag för upprustning av flerbostadshus och om en rättvisare fastighets-skatt. Förslaget om ROT-avdrag ger möjlighet till upprustning av bl.a. miljonprogrammets bostadsområden och en bred satsning på energieffektivisering inom bostadssektorn. Förslaget om fastighetsskatt innebär ett rättvisare skatteuttag och ett steg på vägen mot ökad neutralitet mellan de olika upplåtelseformerna på bostadsmarknaden.

Jag anser att förslaget i Miljöpartiets partimotion 2009/10:Fi262 om ramen för utgiftsområde 18 bör vinna riksdagens bifall. Regeringsförslaget samt förslagen i övriga partimotioner bör således avslås.

BILAGA 9

Socialförsäkringsutskottets yttrande 2009/10:SfU1y

Ramar för utgiftsområdena 8 och 10–12

Till finansutskottet

Finansutskottet har beslutat att bereda socialförsäkringsutskottet tillfälle att avge yttrande över de delar av budgetpropositionen för 2010 (volym 1) jämte motioner som berör socialförsäkringsutskottets ansvarsområde. Med anledning härav yttrar sig socialförsäkringsutskottet över regeringens förslag till fördelning av utgifterna på utgiftsområdena 8 och 10–12, beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten och statsbudgetens inkomster såvitt avser socialavgifter m.m. jämte motioner i motsvarande delar.

Utskottet yttrar sig över följande motioner:

Fi260 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkandena 4–5, 8 och 17

Fi261 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 4–6 och 8

Fi299 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 10, 14–16, 34 och 45

Fi262 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp) yrkandena 3–4, 6 och 18

Sk412 av Marie Engström m.fl. (v) yrkandena 1–3.

Utskottet yttrar sig vidare över regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1920) om allmän löneavgift, lagförslag 3.1 och förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980), lagförslag 3.2.

Utskottet avger följande yttrande.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 8 Migration

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2010	5 751	+5	+174	+65
2011	5 580	+5	-316	-60
2012	5 325	0	-316	-60

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2010, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2011 och 2012. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi260 yrkandena 5 och 8, Fi261 yrkandena 5 och 6 samt Fi262 yrkandena 4 och 6.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2010	101 719	+3 030	+5 316	+2 503
2011	94 745	+3 230	+7 239	+2 703
2012	90 541	+3 380	+8 126	+2 803

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2010, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2011 och 2012. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi260 yrkandena 5 och 8, Fi261 yrkandena 5 och 6 samt Fi262 yrkandena 4 och 6.

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2010	41 503	0	+1 500	0
2011	40 352	0	+1 700	+150
2012	39 465	0	+1 700	+300

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2010, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2011 och 2012. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi261 yrkandena 5 och 6 och Fi262 yrkandena 4 och 6.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2010	69 913	+410	+3 000	+20
2011	71 461	+510	+3 300	+3 220
2012	72 786	+560	+3 400	+5 720

Utskottet har inga invändningar mot regeringens bedömning av utgifternas storlek och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker dels den föreslagna ramen för utgiftsområdet för 2010, dels förslaget till preliminär fördelning av utgifterna för 2011 och 2012. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna Fi260 yrkandena 5 och 8, Fi261 yrkandena 5 och 6 samt Fi262 yrkandena 4 och 6.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Beloppen anges i miljoner kronor

År	Regeringen	s	v	mp
2010	233 501	–	+1 900	0

Utskottet har inga invändningar mot regeringens förslag till beräkning av utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2010 och föreslår därför att finansutskottet tillstyrker förslaget samt avstyrker motion Fi261 yrkande 8.

Statsbudgetens inkomster

Allmänt

Socialavgifter utgörs enligt socialavgiftslagen (2000:980) av arbetsgivaravgifter och egenavgifter och tas ut för att finansiera systemen för social trygghet. Dessutom tas allmän pensionsavgift och statlig ålderspensionsavgift ut för att finansiera den inkomstgrundade ålderspensionen.

Arbetsgivaravgifter betalas av arbetsgivare och andra personer på ersättning främst i form av löner, arvoden och andra skattepliktiga förmåner. Avgiftsunderlaget består av summan av de avgiftspliktiga ersättningar som har lämnats under en kalendermånad. Arbetsgivaravgifterna uppgår, efter en sänkning med 1 procentenhet fr.o.m. den 1 januari 2009, till 23,93 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 6,71 %, arbetsmarknadsavgiften 2,43 % och ålderspensionsavgiften 10,21 %.

Egenavgifter betalas av fysiska personer i första hand på överskott av näringsverksamhet i vilken den som har inkomsten har arbetat i inte oväsentlig omfattning. Egenavgifterna uppgår, efter en sänkning med 1 procentenhet fr.o.m. den 1 januari 2009, till 22,22 % av avgiftsunderlaget, varvid sjukförsäkringsavgiften utgör 6,93 %, arbetsmarknadsavgiften 0,50 % och ålderspensionsavgiften 10,21 %.

Arbetsgivare och egenföretagare ska också enligt lagen (1994:1920) om allmän löneavgift betala allmän löneavgift med 7,49 % av avgiftsunderlaget.

Såvitt gäller personer som vid årets ingång fyllt 65 år ska endast arbetsgivar- och egenavgifter i form av ålderspensionsavgift betalas. Däremot tas inte någon allmän löneavgift ut på ersättningar till denna grupp. Inte heller tas avgifter ut på inkomster till personer som är födda 1937 eller tidigare.

För företagandet i stödområde A finns en regional stimulans, som är utformad så att den ryms inom ramen för det s.k. försumbara stödet enligt EG-regler. Företag inom bl.a. sektorerna fiske, jordbruk och transport är därmed uteslutna. Stimulansen lämnas genom avdrag på 10 % vid beräkningen av arbetsgivaravgifter och egenavgifter. Avdraget avseende arbetsgivaravgifter är maximerat till 7 100 kr per månad och avseende egenavgifter till 18 000 kr per år.

Den 1 juli 2007 sänktes det samlade uttaget av arbetsgivar- och egenavgifter liksom den allmänna löneavgiften för personer som fyllt 18 men inte 25 år. Nedsättningen innebar att avgifterna, med undantag för ålderspensionsavgiften, halverades. Den 1 januari 2009 utvidgades åldersgruppen till att omfatta alla som vid årets ingång inte fyllt 26 år samtidigt som avgifterna sänktes ytterligare. De nya lägre avgifterna omfattar numera hela ålderspensionsavgiften men endast en fjärdedel av övriga avgifter.

Allmän pensionsavgift utgör 7 % av avgiftsunderlaget och betalas av den som har inkomst av anställning eller annat förvärvsarbete (betalas dock inte av den som är född 1937 eller tidigare). Avgiften finansierar inkomstpension och tilläggspension och är avdragsgill vid taxeringen.

Vid beräkning av arbetsgivaravgifterna och egenavgifterna fick före 2007 ett generellt avdrag med 5 % av underlaget göras för varje månad. Inkomståret 2006 uppgick avdraget för arbetsgivare till högst 3 090 kr per månad. För egenföretagare var avdraget maximerat till 9 000 kr per år. Från och med 2008 har det generella avdraget helt upphört att gälla.

Enligt lagen (2006:294) om särskild beräkning av vissa avgifter för enmansföretag under åren 2006 och 2007 kunde ett enmansföretag få sänkta arbetsgivaravgifter på ersättning som utgavs till den som först anställdes i företaget. Reglerna innebär att endast ålderspensionsavgiften behövs betalas i dessa fall. Lagen avskaffades vid utgången av 2006.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen godkänner beräkningen av statsbudgetens inkomster för 2010. Inkomsten till statsbudgeten av socialavgifter och löneskatter men efter avdrag för bl.a. nedsättningar av socialavgifter beräknas uppgå till 388 miljarder kronor.

Som en följd av att utgiftsnivåerna har ändrats föreslår regeringen att sjukförsäkringsavgiften för arbetsgivare sänks till 5,95 % av avgiftsunderlaget och för egenföretagare till 6,78 %. Eftersom sysselsättningen minskar samtidigt som de utgifter som arbetsmarknadsavgiften ska finansiera ökar föreslår regeringen att arbetsmarknadsavgiften för arbetsgivare höjs till 4,65 % av avgiftsunderlaget och för egenföretagare till 2,11 %. Då justeringen av de båda avgifterna ska göras inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag föreslår regeringen en sänkning av den allmänna löneavgiften till 6,03 %. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

I propositionen aviseras en nedsättning av egenavgifterna för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag med 5 procentenheter från den 1 juli 2010. Nedsättningen är dock avsedd att tillämpas på inkomster som uppbärs fr.o.m. den 1 januari 2010. Enligt regeringen utgör egenavgifterna en stor kostnad för många näringsidkare. En nedsättning av egenavgifterna kan därför göra det mer attraktivt att driva ett eget företag och samtidigt sänka tröskeln för den som överväger att starta ett företag. Mot bakgrund av den nedsättning som redan gäller för unga bör den aviserade nedsättningen omfatta näringsidkare i åldern 26–64 år. Nedsättningen bör vidare uppgå till högst 10 000 kr per år vilket innebär att marginaleffekten minskar för inkomster upp till 200 000 kr. Det ska dock krävas att överskottet i näringsverksamheten uppgår till minst 40 000 kr. Ett stöd i form av nedsatta egenavgifter riskerar enligt regeringen att påverka konkurrensen och kan därför komma att anses utgöra statsstöd enligt EG:s regler om statligt stöd till näringslivet. Nedsättningen bör därför vara förenlig med kommissionens regelverk för stöd av mindre betydelse och hanteras som en del av deklareringsförfarandet. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag senare under riksmötet.

I propositionen aviseras vidare sänkta egenavgifter till följd av förlängd karenstid för enskilda näringsidkare. För försäkrade med inkomster av annat förvärvsarbete bör det införas en karenstid om sju dagar i stället för en dag. Enligt regeringen kan sjukförsäkringsavgiften därmed sänkas med 0,74 procentenheter från den 1 juli 2010. Vidare anser regeringen att det

för denna grupp bör införas en möjlighet att välja mellan 7, 14, 30, 60 eller 90 dagars karenstid. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag senare under riksmötet.

Motionerna

Socialdemokraterna

Mona Sahlin m.fl. (s) begär i motion Fi260 yrkandena 4 och 17 att riksdagen godkänner Socialdemokraternas beräkning av statsbudgetens inkomster för 2010. Motionärerna anser att nedsättningen av socialavgifter för unga ska avskaffas och förordar i stället att arbetsgivaravgifterna tillfälligt sänks med 15 procentenheter för enmansföretagare som gör sin första anställning. Denna nedsättning ska enligt motionärerna gälla under 2010 och 2011.

Vänsterpartiet

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Fi261 yrkande 4 att riksdagen beslutar om förändrade inkomster för 2010 enligt uppställning i motionen. Motionärerna anser att nedsättningen av socialavgifter för unga ska avskaffas och att socialavgifterna ska höjas generellt med 1 procentenhet. Motionärerna vill i stället att socialavgifterna för småföretag sätts ner, att avdrag på arbetsgivaravgifterna medges för cykel samt att arbetsgivaravgifterna sätts ned för den först anställde. Vidare förordar de att sjuklöneperioden för mindre företag slopas, vilket medför en kostnad för staten. I samma motion yrkande 8 begärs beslut om ökade utbetalningar till ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Motionärerna anser att ATP-pensionerna ska räknas upp med 6 %, vilket minskar inkomsterna till statsbudgeten.

Lars Ohly m.fl. (v) begär i motion Fi299 yrkandena 10 och 14 förslag om att avskaffa såväl nedsättningen av socialavgifter för unga som den generella sänkningen av socialavgifterna med 1 procentenhet. I samma motion yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att arbetsgivaravgifterna ska sänkas med 5 procentenheter på lönesummor upp till 800 000 kr och att egenavgifterna ska sänkas för alla åldersgrupper med 7,5 procentenheter, dock högst 15 000 kr per år. I yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om sänkta socialavgifter i soloföretag. Motionärerna anser att avgifterna ska sänkas till 10,21 % för den först anställde. I yrkande 34 begärs ett tillkännagivande om slopad arbetsgivaravgift och förmånsskatt vid inköp av cykel. Arbetsgivaravgifter ska enligt motionärerna slopas för cykel om arbetsgivaren köper en cykel till den anställde för högst 5 000 kr. I yrkande 45 begärs beslut om ökade utbetalningar till ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten.

Marie Engström m.fl. (v) begär i motion Sk412 yrkandena 1–3 tillkännagivanden om sänkta arbetsgivar- och egenavgifter och sänkta arbetsgivaravgifter för soloföretag.

Miljöpartiet de gröna

Maria Wetterstrand m.fl. (mp) begär i motion Fi262 yrkandena 3 och 18 att riksdagen godkänner Miljöpartiets beräkning av statsbudgetens inkomster för 2010. Motionärerna anser att arbetsgivaravgifterna generellt ska sättas ned med 10 procentenheter på lönesummor upp till 740 000 kr, att nedsättningen av arbetsgivaravgifter för unga i åldern 18–25 år ska avskaffas samt att soloföretagare endast ska betala ålderspensionsavgiften för den först anställde under det första året.

Utskottets bedömning

Utskottet har vid åtskilliga tillfällen framhållit vikten av att det finns ett samband mellan socialförsäkringsförmåner och socialavgifter liksom att avgifter i möjligaste mån bör betalas för eller av den som omfattas av socialförsäkringssystemet.

Eftersom regeringens förslag om förändrade avgiftsnivåer inom ramen för ett oförändrat uttag ligger i linje med detta principiella ställningstagande tillstyrker utskottet förslaget.

Utskottet är dock berett att frångå sin principiella inställning om att det bör föreligga ett samband mellan avgifter och förmåner när det gäller den aviserade nedsättningen av egenavgifterna för enskilda näringsidkare med 5 procentenheter, dock högst 10 000 kr per år. Vidare är det aviserade förslaget om sänkta egenavgifter till följd av förlängd karenstid helt i linje med principen om samband mellan förmåner och avgifter.

Däremot kan utskottet inte ställa sig bakom motionsförslag om ändrat avgiftsuttag i olika avseenden och för olika grupper, t.ex. för den först anställde i ett enmansföretag eller för cykel. När det gäller ung arbetskraft sänktes avgiftsuttaget så sent som den 1 januari 2009 för att underlätta för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Samtidigt infördes den generella nedsättningen med 1 procentenhet. Utskottet kan inte heller ställa sig bakom ett slopande av sjuklöneperioden.

Utskottet har tidigare konstaterat att pensionärerna från och med 2002 kompenserats för besparingarna på basbeloppet genom en skattelättnad. Denna bestod i att den särskilda skattereduktion som löntagare och andra med pensionsgrundande inkomster medgetts som kompensation för den allmänna pensionsavgiften utvidgades till att omfatta pensionsinkomster och därmed även pensionärerna. Den särskilda skattereduktionen ersattes med ett högre allmänt grundavdrag från och med 2003. Mot bakgrund härav saknas skäl för utskottet att ställa sig bakom en uppräknig av de tidigare ATP-pensionärernas pensioner.

Med det anförda anser utskottet att regeringens beräkning av statsbudgetens inkomster såvitt avser socialavgifterna för 2010 bör tillstyrkas. Finansutskottet bör därmed i berörda delar avstyrka motionerna Fi260 yrkandena 4 och 17, Fi261 yrkandena 4 och 8, Fi299 yrkandena 10, 14–16, 34 och 45, Sk412 yrkandena 1–3 och Fi262 yrkandena 3 och 18.

Stockholm den 20 oktober 2009

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Gunnar Axén

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Axén (m), Veronica Palm (s), Helena Rivière (m), Ronny Olander (s), Solveig Zander (c), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Mats G Nilsson (m), Göte Wahlström (s), Lars Gustafsson (kd), Kalle Larsson (v), Fredrick Federley (c), Gunvor G Ericson (mp), Marianne Watz (m), Jasenko Omanovic (s), Finn Bengtsson (m) och Emma Carlsson Löfdahl (fp).

Avvikande meningar

1. Socialdemokraterna (s)

Veronica Palm (s), Ronny Olander (s), Siw Wittgren-Ahl (s), Kurt Kvarnström (s), Göte Wahlström (s) och Jasenko Omanovic (s) anför:

Utgiftsområdena 8, 10 och 12

Enligt vår mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Socialdemokraterna redovisar för 2010–2012. Vi föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi260 yrkandena 5 och 8.

Statsbudgetens inkomster

Vi anser att den nedsättning av socialavgifterna för unga som infördes den 1 januari 2009 ska avskaffas. I stället vill vi att arbetsgivaravgifterna tillfälligt sänks med 15 procentenheter för enmansföretagare som gör sin första anställning. Denna nedsättning, som bör gälla under 2010 och 2011, kommer att stimulera entreprenörer att anställa. Mot bakgrund härav föreslår vi att finansutskottet tillstyrker motion Fi260 yrkandena 4 och 17.

2. Vänsterpartiet (v)

Kalle Larsson (v) anför:

Utgiftsområdena 8 och 10–12

Enligt min mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Vänsterpartiet redovisar för 2010–2012. Jag föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi261 yrkandena 5 och 6.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten

Jag föreslår att utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten för 2010 tas upp med 1 900 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit. Utgiftsökningen är en följd av vårt förslag om att vissa ATP-pensioner ska räknas upp med 6 procentenheter. Därmed bör finansutskottet tillstyrka motion F261 yrkande 8.

Statsbudgetens inkomster

Enligt min mening bör den nedsättning av socialavgifterna för unga som infördes den 1 januari 2009 avskaffas liksom den generella nedsättning av socialavgifterna med 1 procentenhet som infördes vid samma tidpunkt. Jag förordar i stället en kraftfull satsning som får betydelse i första hand för

mindre företag. Den innebär att arbetsgivaravgifterna sänks med 5 procentenheter på lönesummor upp till 800 000 kr och att egenavgifterna sänks med 7,5 procentenheter, dock högst 15 000 kr per år. För att öka viljan att anställa bör arbetsgivaravgifterna sänkas till 10,21 % för den först anställde. Vidare bör avdrag på arbetsgivaravgifterna medges för cykel om arbetsgivaren köper en cykel till den anställde för högst 5 000 kr. Dessutom anser jag att sjuklöneperioden för mindre företag ska slopas, vilket medför en kostnad för staten, samt räknar med minskade inkomster till statsbudgeten till följd av Vänsterpartiets förslag om att vissa ATP-pensioner ska räknas upp med 6 %. Mot bakgrund härav föreslår jag att finansutskottet tillstyrker motionerna Fi261 yrkandena 4 och 8, Fi299 yrkandena 10, 14–16, 34 och 45 och Sk412 yrkandena 1–3.

3. Miljöpartiet de gröna (mp)

Gunvor G Ericson (mp) anför:

Utgiftsområdena 8 och 10–12

Enligt min mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Miljöpartiet de gröna redovisar för 2010–2012. Jag föreslår därför att finansutskottet tillstyrker motion Fi262 yrkandena 4 och 6.

Statsbudgetens inkomster

För att underlätta för små företag att växa och utvecklas bör arbetsgivaravgifterna generellt sättas ned med 10 procentenheter på lönesummor upp till 740 000 kr. Vidare bör soloföretagare endast betala ålderspensionsavgiften för den först anställde under det första året. Den nedsättning av arbetsgivaravgifterna för unga som infördes den 1 januari 2009 bör däremot avskaffas. Mot bakgrund härav föreslår jag att finansutskottet tillstyrker motion Fi262 yrkandena 3 och 18.

BILAGA 10

Socialutskottets yttrande
2009/10:SoU1y

Ramen för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 24 september 2009 beslutat att bereda bl.a. socialutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2009/10:1 Budgetpropositionen för 2010 – Förslag till statsbudget för 2010, finansplan och skattefrågor m.m. samt de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar de berör respektive utskotts beredningsområde.

Socialutskottet begränsar sitt yttrande till förslagen rörande utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg i propositionen jämte motionerna Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6, såvitt motionerna rör detta utgiftsområde.

I propositionen lämnar regeringen sitt förslag till statsbudget för 2010 och föreslår att riksdagen beräknar inkomster och beslutar om utgifter för staten i enlighet med de specifikationer som fogats till förslaget. Vidare presenteras förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till budgetpolitiska mål och förslag till hur utgifterna 2010 ska fördelas på utgiftsområden.

Regeringen lämnar också förslag och bedömningar avseende skatteområdet.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Propositionen

Utgiftsområdet omfattar underindelningarna Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Handikappolitik, Stöd till personer med funktionsnedsättning, Äldrepolitik, Socialtjänstpolitik, Barnrättspolitik och vissa anslag rörande forskning som ingår i utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Ramen för utgiftsområdet föreslås uppgå till 58 707 837 000 kr 2010.

I budgetpropositionens volym 1, avsnitt 8.2.1 Nya föreslagna och aviserade reformer för perioden 2010–2012, anføres följande när det gäller utgiftsområde 9 (s. 232 f).

Regeringen föreslår i denna proposition en särskild satsning på äldreomsorg. Mot bakgrund av detta föreslås att anslaget Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken ökas med 60 miljoner kronor 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget ökas med 60 respektive 110 miljoner kronor i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

För att åstadkomma en tydligare och effektivare tillsyn föreslog regeringen i propositionen Samordnad och tydlig tillsyn av socialtjänsten (prop. 2008/09:160) att ansvaret för tillsyns- och tillståndsverksamhet enligt socialtjänstlagen och LSS fr.o.m. 2010 förs över till Socialstyrelsen och där samordnas med tillsynen av hälso- och sjukvården. I samband med detta föreslår regeringen att anslaget Socialstyrelsen under detta utgiftsområde ökas med 257 miljoner kronor 2010. För 2011 och 2012 beräknas anslaget ökas med 257 miljoner kronor respektive år i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. För detta ändamål föreslår regeringen att verksamheten och 195 miljoner kronor från anslaget Länsstyrelserna m.m. under utgiftsområde 1 Rikets styrelse överförs, att anslaget Kommunalekonomisk utjämning under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskas med 32 miljoner kronor och att anslaget Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. under detta utgiftsområde minskas med 30 miljoner kronor.

Som en konsekvens av omregleringen av apoteksmarknaden kommer Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets (TLV) arbetsuppgifter att förändras och breddas, vilket innebär nettopersonalförstärkningar, utvecklade IT-system samt ett ökat antal läkemedelsgenomgångar. Regeringen föreslår därför att anslaget Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket ökas med 14 miljoner kronor 2010. För 2011 och 2012 beräknas att anslaget ökas med 14 miljoner kronor respektive år i förhållande till beräkningen i vårpropositionen. Samtidigt minskas anslaget Socialstyrelsen med motsvarande belopp.

Europaparlamentet och rådet antog 2004 ett direktiv (2004/23/EG) om fastställande av kvalitets- och säkerhetsnormer för bl.a. donation, förvaring och distribution av mänskliga vävnader och celler. Kostnaderna för lands- tingen för genomförandet i Sverige av de krav direktiven ställer beräkna- des till 119 miljoner kronor per år under tio år. Dessa medel tillfördes i samband med budgetpropositionen för 2008 till anslaget Kommunalekono- misk utjämning under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. För att åstadkomma en fördelning av medlen baserade på faktiska kostna- der i de olika landstingen föreslår regeringen att 74 miljoner kronor överförs från anslaget Kommunalekonomisk utjämning till ett nytt anslag, Bidrag för mänskliga vävnader och celler, på statsbudgeten 2010.

Regeringen lämnar i denna proposition förslag om ytterligare reformer för ökad tillgänglighet, effektivitet och kvalitet i svensk hälso- och sjuk- vård. För detta ändamål föreslår regeringen en ökning av anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård med 103 miljoner kronor 2010. Regeringen beräk- nar att anslaget ökas med 160 miljoner kronor 2011 och 180 miljoner kronor 2012 i förhållande till beräkningen i vårpropositionen.

Motioner

Motionernas förslag till utgiftsramar framgår av nedanstående tabell.

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till ramar för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg 2010–2012.

Belopp i miljoner kronor

Budgetår	2010	2011	2012
Regeringen	58 708	59 975	61 290
Socialdemokraterna	+1 450	+1 450	+1 340
Vänsterpartiet	+930	+2 166	+2 166
Miljöpartiet	+224,5	+1 132	+1 512

Socialdemokraterna (Fi260) anser att regeringen till utgiftsområde 9 för 2010 bör fördela 1 450 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit (yrkande 5). Riksdagen bör vidare godkänna en preliminär fördelning av utgifter för 2011 och 2012 som med 1 450 miljoner kronor respektive 1 340 miljoner kronor överstiger regeringens förslag (yrkande 8).

Socialdemokraterna vill genom ett nytt anslag, Sjukvårdssatsning, avsätta 1 000 miljoner kronor för vardera året 2010, 2011 och 2012 i form av ett riktat statsbidrag för fler anställda och bättre kvalitet i sjukvår- den. Därtill vill partiet i ytterligare ett nytt anslag, Skydda barn och unga från krisens effekter, avsätta 100 miljoner kronor årligen för 2010, 2011 och 2012 i form av bl.a. den nationella hjälplinjen med 5 miljoner kronor och snabbare insatser vid missbrukarvård för unga med 45 miljoner kronor.

Socialdemokraterna vill vidare under Tandvårdsförmåner m.m. avsätta 300 miljoner kronor årligen under 2010, 2011 och 2012 till fri tandvård för unga mellan 19 och 24 år.

När det gäller anslaget Insatser mot hiv/aids vill Socialdemokraterna avsätta ytterligare 10 miljoner kronor för vardera året 2010 och 2011 avseende en informationsatsning om hiv/aids.

Därtill vill partiet för en fortsättning av Kompetensstegen avsätta 100 miljoner kronor för vardera året 2010 och 2011 utöver vad regeringen föreslagit.

Socialdemokraterna vill även avsätta 30 miljoner kronor årligen för 2010, 2011 och 2012 avseende en fortsatt satsning på Ett kontrakt för livet inom missbrukarvården.

Slutligen vill Socialdemokraterna minska anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård med 90 miljoner kronor (avrundat från 90,5 miljoner kronor) årligen genom att säga nej till kostnader på grund av avreglering av apoteksmarknaden.

Vänsterpartiet (Fi261) anser att riksdagen till utgiftsområde 9 för 2010 bör fördela 930 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit (yrkande 5). Riksdagen bör vidare godkänna en preliminär fördelning av utgifter för 2011 och 2012 som med 2 166 miljoner kronor för vardera året överstiger regeringens förslag (yrkande 6).

Vänsterpartiet vill till ett nytt anslag, Omsorgslyft i äldreomsorgen, avsätta 200 miljoner kronor för 2010 samt 400 miljoner kronor för vardera året 2011 och 2012. Vidare vill partiet till ytterligare ett nytt anslag, Omsorgslyft i handikappomsorgen, avsätta 100 miljoner kronor för 2010 samt 200 miljoner kronor för vardera året 2011 och 2012.

Vänsterpartiet vill börja en satsning på en tandvårdsreform som ska leda fram till ett högkostnadsskydd, med 1 350 miljoner kronor 2010. Under åren 2011 och 2012 avsätts 2 000 miljoner kronor för vardera året.

Vänsterpartiet vill därtill under anslaget Bidrag till läkemedelsförmåner satsa ytterligare 25 miljoner kronor för vardera 2010, 2011 och 2012 avseende subventionering av speciallivsmedel för ungdomar.

Vidare vill Vänsterpartiet under anslaget Bidrag till psykiatri avsätta 115 miljoner kronor 2010 samt 325 miljoner kronor för vardera 2011 och 2012. I beloppen ingår bl.a. en satsning om 5 miljoner kronor årligen till Nationella hjälplinjen.

Vänsterpartiet avvisar anslaget Prestationsbunden vårdgaranti om 1 000 miljoner kronor.

Anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård vill Vänsterpartiet minska med 91 miljoner kronor (avrundat från 90,5 miljoner kronor) eftersom man motsetter sig omregleringen och utförsäljningen av Apoteket AB.

Vänsterpartiet vill avsätta ytterligare 10 miljoner kronor för insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar för vardera året 2010, 2011 och 2012.

Därtill vill Vänsterpartiet avsätta ytterligare 10 miljoner kronor till anslaget Bidrag till handikapporganisationer 2010.

Till anslaget Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. vill Vänsterpartiet avsätta ytterligare 203 miljoner kronor 2010 och 209 miljoner kronor för vardera året 2011 och 2012. Det sammanlagda beloppet avser bl.a. kompetensutveckling inom socialtjänsten för personer som arbetar med personer med funktionsnedsättningar, resursjourer för att ta emot kvinnor med missbruk, ett nationellt resurscentrum mot prostitution, utveckling och kunskap inom missbruksområdet, riskbarncentrum och brottsofferjourer för hbt-personer.

Slutligen vill Vänsterpartiet avsätta ytterligare 7 miljoner kronor under anslaget Socialstyrelsen för 2010, 2011 och 2012. Beloppet ska användas för inrättandet av en jämställdhetsenhet på Socialstyrelsen samt för ett projekt om förlossnings- och mödravård på landsbygden.

Miljöpartiet (Fi262) anser att riksdagen till utgiftsområde 9 för 2010 bör fördela 224,5 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit (yrkande 4). Riksdagen bör vidare godkänna en fördelning av utgifter för 2011 och 2012 som med 1 132 miljoner kronor respektive 1 512 miljoner kronor överstiger regeringens förslag (yrkande 6).

Miljöpartiet vill avsätta 5 miljoner kronor årligen 2010, 2011 och 2012 till ett nytt anslag, Läkemedelssäkerhet.

Miljöpartiet vill för anslaget Tandvårdsförmåner m.m. avsätta 180 respektive 369 miljoner kronor för 2011 och 2012.

När det gäller anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård vill Miljöpartiet minska detta med 90,5 miljoner kronor för 2010 eftersom partiet motsätter sig omregleringen av apoteksmarknaden. För Kilen (Konsumentinstitutet läkemedel och hälsa) vill partiet avsätta 9 miljoner kronor årligen, för alternativmedicinskt register 2 miljoner kronor årligen samt slutligen för Nepi (Nätverket för läkemedelsepidemiologi) 3 miljoner kronor årligen.

Miljöpartiet vill för anslaget Bidrag till psykiatri avsätta sammanlagt 203 miljoner kronor för 2010. För 2011 och 2012 vill partiet avsätta sammanlagt 403 respektive 503 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit. Dessa belopp fördelar sig mellan bl.a. en ändrad konstruktion av reformen personliga ombud med ytterligare 100 miljoner kronor 2011 respektive 2012 och en förstärkning av Nationella hjälplinjen med 3 miljoner kronor årligen 2010, 2011 och 2012.

Miljöpartiet vill öka anslaget Statens folkhälsoinstitut med 5 miljoner kronor för vardera 2010, 2011 och 2012.

Miljöpartiet vill för anslaget Folkhälsopolitiska åtgärder avsätta ytterligare 50 miljoner kronor för 2010. För åren 2011 och 2012 vill partiet avsätta 300 miljoner kronor respektive 400 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit.

I fråga om anslaget Alkohol- och narkotikapolitiska åtgärder vill Miljöpartiet avsätta ytterligare 185 miljoner kronor för vardera 2011 och 2012.

När det gäller anslaget Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar vill Miljöpartiet avsätta ytterligare 10 miljoner kronor årligen 2010, 2011 och 2012.

Slutligen vill Miljöpartiet avsätta ytterligare 30 miljoner kronor årligen 2010, 2011 och 2012 för anslaget Socialstyrelsen avseende tillsyn inom läkemedelsområdet.

Utskottets ställningstagande

Målet för hälso- och sjukvårdspolitiken är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen. Befolkningen ska erbjudas en behovsanpassad, tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet. För att målet ska nås bör medborgare och patienter sättas i fokus. Vården ska organiseras och utvecklas i enlighet med patienternas behov och förutsättningar. Utskottet välkomnar därför att regeringen nu avsätter 103 miljoner kronor för 2010 för att stödja huvudmännens arbete. I den satsningen ingår inrättandet av en nationell och oberoende granskningsfunktion samt införandet av en fast vårdkontakt. Därtill föreslås åtgärder för att främja en säker läkemedelsanvändning och för att gallra bort ineffektiva behandlingsmetoder samt förslag för ökad patientsäkerhet. Vidare föreslås en implementering av en nationell cancerstrategi för att landsting och regioner på ett effektivt sätt ska kunna förebygga insjuknande i cancer och möta den belastning på vården som följer av en framtida ökning av antalet cancerfall.

Utskottet noterar att den nationella vårdgarantin är en av de mest omfattande satsningarna under senare år för att förbättra tillgängligheten i hälso- och sjukvården. Trots statens stimulansmedel bedöms dock satsningarna hittills generellt sett ha haft begränsade effekter på väntetiderna. Det är därför utskottet med tillfredsställelse kan konstatera att regeringen, i syfte att ytterligare stimulera landstingen att arbeta med uppfyllandet av den nationella vårdgarantin, har slutit en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting om en långsiktig resultatbaserad satsning för att förbättra tillgängligheten i vården. Överenskommelsen omfattar 1 miljard kronor per år, den s.k. kömiljarden, fr.o.m. 2010 och kommer att revideras årligen.

Utskottet noterar vidare med tillfredsställelse att regeringen för 2010, efter att under 2009 ha tillfört ca 900 miljoner kronor, avsätter ca 890 miljoner kronor för förbättringar inom psykiatriområdet.

Tandvårdsreformen, som trädde i kraft den 1 juli 2008, har syftet att bidra till att bibehålla en god tandhälsa hos individer med inga eller små tandvårdsbehov och att möjliggöra för individer med stora tandvårdsbehov att få tandvård till rimlig kostnad. Utskottet noterar att det ännu är svårt att uttala sig om huruvida det har skett några förändringar i besöksfrekvensen och att det pågår ett arbete inom Socialdepartementet med uppgift att utforma ett kompletterande stöd till patientgrupper som på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning har ett ökat behov av tandvård.

Arbetet med omregleringen av apoteksmarknaden fortsätter efter att den nya lagen (2009:366) om handel med läkemedel trädde kraft den 1 juli 2009. Syftet med omregleringen är att ge konsumenterna ökad tillgänglig-

het till läkemedel, bättre service och ett bättre tjänsteutbud samt låga läkemedelskostnader till nytta för konsumenten och det offentliga. Som ett led i den fortsatta reformeringen av apoteksmarknaden och för att ytterligare förbättra tillgängligheten till läkemedel för konsumenterna kommer det att öppnas möjligheter att sälja vissa receptfria läkemedel på andra platser än öppenvårdsapotek fr.o.m. den 1 november 2009.

Utskottet noterar att regeringens särskilda satsning på äldreomsorg om ytterligare 60 miljoner kronor, i förhållande beräkningen i vårpropositionen, bl.a. syftar till att tillsammans med tidigare avsatta medel göra det möjligt att införa ett prestationsbaserat statsbidrag för att stödja huvudmännen i deras arbete att utveckla en säker vård och omsorg för de mest sjuka äldre och till att möjliggöra en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Landsting om ett program för en god äldreomsorg. Den syftar även till att stimulera byggandet av trygghetsbostäder, stärka ledarskapet inom äldreomsorgen samt utveckla det psykiatriska stödet till äldre. Utskottet ser positivt på detta.

Eftersom ansvaret för missbruksvården ligger på både kommuner och landsting samtidigt som staten svarar för den missbruksvård som sker med tvång finns det en risk att de personer som har ett sammansatt behov av uthålliga, kvalificerade och integrerade insatser från såväl socialtjänsten som hälso- och sjukvården faller mellan stolarna. Utskottet kan i detta sammanhang konstatera att det pågår en översyn av lagstiftningen på området (dir. 2008:48) med uppdraget att tydliggöra huvudmännens ansvar och uppdrag samt överväga eventuella behov av förändringar i ansvarsfördelningen, vilket välkomnas av utskottet.

Utskottet erinrar slutligen om det utökade stödet till kommunsektorn om sammanlagt 17 miljarder kronor för 2010 för att lindra effekterna av den ekonomiska krisen. Utskottet delar regeringens uppfattning att dessa ytterligare höjda statsbidrag bidrar till att välfärdstjänster inom vård och omsorg kan upprätthållas under lågkonjunkturen och att välfärdens kärna på så sätt värnas. Sammantaget har den kommunala sektorn fått en resursförstärkning på 38 miljarder kronor 2010 jämfört med nivån 2006.

Sammantaget anser utskottet att prioriteringarna är väl avvägda. Utskottet anser därmed att regeringens förslag om en ram för utgiftsområde 9 om 58 707 837 000 kr för budgetåret 2010 bör tillstyrkas och att motionerna Fi260 (s) yrkande 5, Fi261 (v) yrkande 5 och Fi262 (mp) yrkande 4 bör avstyrkas i denna del.

Utskottet anser vidare att beräkningarna av utgifterna för budgetåren 2011 och 2012 när det gäller utgiftsområde 9 bör tillstyrkas och att motionerna Fi260 (s) yrkande 8, Fi262 (v) yrkande 6 och Fi262 (mp) yrkande 6 bör avstyrkas i denna del.

Stockholm den 20 oktober 2009

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (c), Ylva Johansson (s), Cecilia Widegren (m), Magdalena Andersson (m), Marianne Kierkemann (m), Lars U Granberg (s), Barbro Westerholm (fp), Marina Pettersson (s), Jan R Andersson (m), Chatrine Pålsson Ahlgren (kd), Margareta B Kjellin (m), Elina Linna (v), Catharina Bråkenhielm (s), Maria Kornevik Jakobsson (c), Thomas Nihlén (mp), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (s)

Ylva Johansson (s), Lars U Granberg (s), Marina Pettersson (s), Catharina Bråkenhielm (s), Per Svedberg (s) och Ann Arleklo (s) anför:

Vi vill att alla ska få en högkvalitativ hälso- och sjukvård – oavsett var man bor, eller om man går till en privat eller offentlig vårdgivare. Ingen skör och sjuk människa ska riskera att lämnas i sticket eller få otillräcklig omvårdnad.

För att höja kvaliteten i sjukvården krävs resurser – men det krävs också en fortsatt modernisering av såväl arbetssätt som arbetsmetoder. Vi vill därför genom ett nytt anslag, Sjukvårdssatsning, avsätta 1 000 miljoner kronor för vardera året 2010, 2011 och 2012 i form av ett riktat statsbidrag för fler anställda och bättre kvalitet i sjukvården. Satsningen ska främst riktas till att modernisera sjukvården, höja kvaliteten i vården och genomföra förbättringar för de mest sjuka äldre.

Vi vill också rikta särskilda insatser till de barn som har extra stora behov. Många barn med psykiska problem behöver hjälp och stöd i ett tidigt skede, och då behövs en välfungerande skolhälsovård. Vi vill därför öka resurserna till skolhälsovården. Men många barn och unga i dag är också vana att söka hjälp och information via nätet – och i vissa fall kan det vara enklare än att besöka skolhälsovården. Den nationella hjälplinjen, som är en rikstäckande, anonym och kostnadsfri telefonjour för människor i akut psykisk kris och deras anhöriga, drivs ideellt. Vi vill stödja deras verksamhet så att de ska kunna utveckla en webbplats med chatfunktion. Dessutom vill vi investera i missbrukarvården för barn och ungdomar. Unga drogmissbrukare ska få vård utan dröjsmål. Vi menar att väntetiden för att få behandling behöver kortas till högst två veckor. Totalt vill vi genom ett nytt anslag investera 100 miljoner kronor per år 2010 till 2012 för att stärka skydds nätet för barn och unga i form av mer resurser till skolhälsovården med 50 miljoner kronor, Nationella hjälplinjen med 5 miljoner kronor och snabbare insatser vid missbrukarvård för unga med 45 miljoner kronor.

Under anslaget Tandvårdsförmåner m.m. vill vi avsätta 300 miljoner kronor årligen under 2010, 2011 och 2012 utöver regeringens satsning till fri tandvård för unga mellan 19 och 24 år.

När det gäller anslaget Insatser mot hiv/aids vill vi utöver vad regeringen föreslagit avsätta 10 miljoner kronor för vardera året 2010 och 2011 avseende en informationssatsning om hiv och aids.

För en fortsättning av Kompetensstegen för bättre kompetens för personalen i äldreomsorgen vill vi avsätta 100 miljoner kronor för vardera året 2010 och 2011 utöver vad regeringen föreslagit.

När det gäller anslaget Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. vill vi avsätta 30 miljoner kronor årligen för 2010, 2011 och 2012 avseende en fortsatt satsning på Ett kontrakt för livet inom missbrukarvården.

Slutligen vill vi minska anslaget Bidrag till hälso- och sjukvård med 90 miljoner kronor (avrundat från 90,5 miljoner kronor) årligen genom att säga nej till kostnader på grund av avreglering av apoteksmarknaden.

Mot denna bakgrund föreslår vi i enlighet med motion Fi260 yrkandena 5 och 8 att regeringen till utgiftsområde 9 för 2010 bör fördela 1 450 miljoner kronor mer än vad som föreslås i propositionen. Vi anser vidare att riksdagen bör godkänna en preliminär fördelning av utgifter för 2011 och 2012 som med 1 450 miljoner kronor respektive 1 340 miljoner kronor överstiger regeringens förslag.

2. Avvikande mening (v)

Elina Linna (v) anför:

Vänsterpartiet vill fortsätta satsningen mot en verklig tandvårdsreform. För att inleda arbetet mot ett system med högkostnadsskydd avsätts 1 350 miljoner kronor mer än vad regeringen föreslagit för 2010. Åren 2011 och 2012 avsätts 2 000 miljoner kronor mer än regeringen föreslagit. För att även asylsökande och papperslösa ska ges rätt till tandvård på samma villkor som den övriga befolkningen avsätts 50 miljoner kronor per år 2010–2012.

Som ett led i att stärka barn i en utsatt situation anser jag att speciallivsmedel bör subventioneras för ungdomar upp till 19 år. För att finansiera detta avsätts 25 miljoner kronor per år till detta ändamål under anslag 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna.

Vidare anser jag att satsningen inom psykiatri bör fortsätta och avsätter därför 115 miljoner kronor utöver vad regeringen föreslagit under 2010. År 2011 och 2012 avsätts 325 miljoner kronor utöver regeringens satsning. I beloppen ingår bl.a. en satsning om 5 miljoner kronor årligen till Nationella hjälplinjen.

Vänsterpartiet avvisar det föreslagna anslaget till en prestationsbunden vårdgaranti. Pengarna bör i stället satsas på en verklig förbättring av vården genom att man satsar på antalet anställda inom vården och deras kompetens.

När det gäller anslaget Insatser mot hiv/aids vill vi utöver vad regeringen föreslagit avsätta 10 miljoner kronor för vardera året 2010 och 2011 avseende en informationssatsning om hiv och aids.

Vänsterpartiet önskar göra ett särskilt omsorgslyft inom handikappområdet. För en långsiktig satsning på kompetenshöjning av personalen inom detta område avsätts 100 miljoner kronor för 2010.

I Vänsterpartiets förslag till budget görs stora satsningar på ett s.k. omsorgslyft inom såväl äldreomsorgen som handikappomsorgen. Satsningarna omfattar kompetensutveckling, grundutbildning i omvårdnad och kvalificerad påbyggnadsutbildning. För ändamålet vill Vänsterpartiet avsätta

100 miljoner kronor till ett nytt anslag inom handikappområdet 2010 och därefter 200 miljoner kronor per år. Till ett nytt anslag inom äldreområdet avsätts 200 miljoner kronor 2010 och därefter 400 miljoner kronor per år.

Vänsterpartiet anser att kunskapen om mäns våld mot kvinnor måste förbättras rejält, inte minst när det gäller kunskap för att förbättra stödet till kvinnor med funktionsnedsättningar eller pågående missbruk. Satsningar på ett barnriskcentrum samt en permanent finansiering av verksamheten med brottsofferjour för hbt-personer är också viktiga. Dessa och andra satsningar, bl.a. för ett fortsatt stöd till missbruksvården, innebär ett sammanlagt tillskott på 203 miljoner kronor till anslaget för bidrag till utveckling av socialt arbete m.m. utöver regeringens förslag.

Vidare vill jag att anslaget Socialstyrelsen ska tillföras ytterligare 7 miljoner kronor för bl.a. en satsning på ett utvecklingsprojekt om mödra- och förlossningsvård i glesbygd.

Slutligen motsätter sig Vänsterpartiet omregleringen av apoteksmarknaden och motsätter sig även att regeringen avsätter 91 miljoner kronor (avrundat från 90,5 miljoner kronor) avseende ökade kostnader för denna omreglering.

Jag föreslår i enlighet med motion Fi261 yrkandena 5 och 6 en ökning i förhållande till regeringens förslag av ramen för utgiftsområde 9 med 930 miljoner kronor för budgetåret 2010 samt en ökning av ramen för åren 2010 och 2011 med 2 166 miljoner kronor vardera året.

3. Avvikande mening (mp)

Thomas Nihlén (mp) anför:

Miljöpartiet vill för åren 2010–2012 satsa totalt 200 miljoner kronor avseende en ändring i konstruktionen för finansieringen av personliga ombud. Därtill vill partiet anslå 3 miljoner kronor årligen till Nationella hjälplinjen. Miljöpartiet vill därutöver göra en rejäl förstärkning av elevhälsovården med 200 miljoner kronor 2010, 300 miljoner kronor 2011 och 400 miljoner kronor 2012.

För att stärka folkhälsoarbetet vill Miljöpartiet satsa 50 miljoner kronor mer än regeringen under 2010. För de två kommande åren vill partiet satsa ytterligare 300 respektive 400 miljoner kronor mer än regeringen.

Miljöpartiet anser att tobak fortsätter att vara den enskilt största hälsorisken och vill utöka anslaget för tobaksprevention med 185 miljoner kronor för vart och ett av åren 2011 och 2012.

För att Folkhälsoinstitutet ska kunna ta över ansvaret för uppföljningen av beroende av narkotiska läkemedel avsätter Miljöpartiet 5 miljoner kronor per år 2010–2012.

När det gäller insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar vill Miljöpartiet göra en årlig ökning med 10 miljoner kronor åren 2010–2012.

Miljöpartiet föreslår att en kommission för läkemedelssäkerhet tillsätts för att söka svar och komma med förslag till konkreta åtgärder när det gäller felaktig läkemedelsanvändning. För detta ändamål avsätter partiet 5 miljoner kronor årligen åren 2010–2012. Vidare vill Miljöpartiet göra en kraftig förstärkning av resurserna till Socialstyrelsen, med 30 miljoner kronor årligen, för att denna ska kunna uppfylla sitt tillsynsansvar inom läkemedelsområdet på ett rimligt sätt.

Eftersom Miljöpartiet anser det mycket viktigt med en fristående brukarstyrd konsumentorganisation för läkemedelsfrågor vill partiet avsätta 9 miljoner kronor årligen till Kilen (Konsumentinstitutet läkemedel och hälsa). För att medge Nepi (Nätverket för läkemedelsepidemiologi) en långsiktigt hållbar finansiering vill Miljöpartiet avsätta 3 miljoner kronor årligen till den stiftelsen. Vidare avsätter Miljöpartiet 2 miljoner årligen för ett framtagande av ett alternativ- och komplementärmedicinskt register.

För att bibehålla en god tandhälsa hos unga och för att ge unga en möjlighet att investera i en framtida tandhälsa vill Miljöpartiet under 2011 införa en reform som innebär avgiftsfri tandvård upp till 25 års ålder. För detta avsätts 180 miljoner kronor 2011 och därefter 360 miljoner kronor årligen.

Slutligen motsätter sig Miljöpartiet omregleringen av apoteksmarknaden och motsätter sig att regeringen avsätter 90,5 miljoner kronor avseende ökade kostnader för denna omreglering.

Jag föreslår i enlighet med motion Fi262 yrkandena 4 och 6 en ökning i förhållande till regeringens förslag av ramen för utgiftsområde 9 med 224,5 miljoner kronor för budgetåret 2010 samt en ökning av ramen för åren 2011 och 2012 med 1 132 miljoner kronor respektive 1 512 miljoner kronor.

BILAGA 11

Kulturutskottets yttrande 2009/10:KrU1y

Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över budgetpropositionen för 2010 i de delar som avser förslag till statsbudget, finansplan m.m. samt de motioner som berör kulturutskottets ansvarsområde. För kulturutskottets del gäller detta främst de alternativa ramnivåer som förordas för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid av å ena sidan regeringen, å andra sidan respektive oppositionsparti.¹

För de närmast följande tre åren föreslår regeringen och oppositionspartierna att nivån på utgiftsområde 17 ska uppgå till följande belopp.

Tabell. Regeringens och oppositionspartiernas förslag till utgiftsram för utgiftsområde 17

Tusental kronor

År	Regeringens förslag	Oppositionspartiernas förslag		
		Fi260 (s)	Fi261 (v)	Fi262 (mp)
2010	11 362 087	+271 000	+535 000	+400 000
2011	11 677 000	+271 000	+650 000	+600 000
2012	11 793 000	+271 000	+617 000	+800 000

Propositionen

Av sammanställningen framgår att regeringens förslag till utgiftsram för 2010 uppgår till 11 362 miljoner kronor. Det är 1 074,8 miljoner kronor mer än motsvarande ramnivå för budgetåret 2009 som riksdagen lade fast för ett år sedan. Av ökningen har 280,3 miljoner kronor sin grund i den årliga pris- och löneomräkningen av anslagen² medan netto 800 miljoner kronor avser överföringar mellan olika anslag och andra mer politiskt

¹ Budgetpropositionen, förslag till statsbudget, finansplan m.m. punkterna 5 och 8 samt motionerna Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6.

² Av utgiftsområdets 52 anslag har 34 pris- och löneomräknats med i åtta fall som mest 4,43 %.

betingade prioriteringar. Medelsbehovet för 2009 påverkas också av övergången till en kostnadsmässig redovisning, vilket för nio anslag begränsar medelsbehovet med 5,6 miljoner kronor.

Genom att generellt minska främst verksamhetsanslagen på kulturens område med 1,5 % har regeringen frigjort medel för andra kulturpolitiska satsningar. Sammanlagt 20 anslag har på detta sätt begränsats, vilket gett 46 miljoner kronor för nya insatser.

Bland regeringens prioriteringar på utgiftsområdet kan nämnas satsningen på Skapande skola som i dag omfattar årskurserna 7–9, men som i fortsättningen också ska gälla årskurserna 4–6. För detta ändamål avdelas ytterligare 55 miljoner kronor.

Bidraget till kulturmiljövård begränsades i budgetförslaget för innevarande år med 18 miljoner kronor. Denna besparing återförs nu i sin helhet tidigare än vad som aviserades i förra årets budgetproposition, men på grund av den samtidigt gjorda generella besparingen på 1,5 % begränsas nettotillskottet till 13 miljoner kronor. Den kyrkoantikvariska ersättningen föreslås även i fortsättningen utgå med 460 miljoner kronor per år, vilket motsvarar den ursprungligt fastställda bidragsnivån för 2009 som är slutåret för den nuvarande bidragsperioden.

Museerna tillförs brutto närmare 20 miljoner kronor. För en kommande renovering av Nationalmuseum avdelas 6 miljoner kronor. Naturhistoriska riksmuseet får ytterligare 3,2 miljoner kronor för arbetet med lokaler för samlingarna och för sitt palynologiska laboratorium. För den fortsatta ombyggnaden av Flygvapenmuseum anvisas 3 miljoner kronor. Arkitekturmuseet och Statens musiksamlingar erhåller 6 respektive 3 miljoner kronor för nya arbetsuppgifter medan Moderna museet får ett tillskott på 1 miljon kronor för verksamheten i Malmö, och lika mycket avdelas för en ombyggnad av Skansens Sollidenscen.

Dessutom tillförs 1,5 miljoner kronor till Riksförbundet Sveriges museer.

Operans anslag ökar med 10 miljoner kronor avsett för renoveringsarbeten och med 1,5 miljoner kronor för ett nytt uppdrag att främja samverkan mellan operainstitutionerna.

Dansens hus och Teateralliansen tillförs vardera ytterligare 4 miljoner kronor samtidigt som Unga Klara får ett tillskott på 3 miljoner kronor.

Konstnärsnämndens anslag räknas upp med 2,5 miljoner kronor för att ge nämnden bättre möjlighet att löpande bevaka konstnärernas ekonomiska och sociala villkor. I uppdraget ingår också att följa hur trygghetssystemens utformning och tillämpning är anpassade till konstnärernas situation. Centrumbildningarna tillförs ytterligare 10 miljoner kronor. Regeringen räknar med att denna förstärkning kan leda till ökad sysselsättning bland kulturskapare samtidigt som dynamiken på kulturarbetarnas arbetsmarknad stärks.

Institutet för språk och folkminnen har bl.a. till uppgift att bedöma hur språksituationen i Sverige utvecklas. Den nya språklagen trädde i kraft den 1 juli 2009, och regeringen vill stärka institutets möjlighet till uppföljnings-

insatser inom detta område genom att tillföra anslaget 3 miljoner kronor. Ytterligare 1,4 miljoner kronor tillförs för insatser avsedda att stärka teckenspråkets ställning. Talboks- och punktskriftsbibliotekets anslag räknas upp med 1,5 miljoner kronor för att ytterligare främja barns tillgång till punktskrift.

I budgetpropositionen föreslås att ett nytt anslag – 13:6 *Insatser för den ideella sektorn* – ska föras upp med 23,2 miljoner kronor för kunskapsutveckling, uppföljning och vissa andra initiativ som syftar till att främja den ideella sektorn.

Utgiftsområdets mest betydande anslagsökning avser stödet till idrotten som räknas upp med 760 miljoner kronor. Detta stöd har i betydande utsträckning länge kanaliserats vid sidan av statsbudgeten direkt från Svenska Spel till idrottsrörelsen. Regeringen föreslår nu att de externa överföringarna – exklusive det s.k. Idrottslyftet – i stället ska betalas ut från ett anslag.

Slutligen kan nämnas att filmstödet räknas upp med 1,5 miljoner kronor avsett för verksamheten vid Filmarkivet i Grängesberg samt att Ungdomsstyrelsen tillförs 15,1 miljoner kronor i form av en engångsförstärkning för att finansiera genomförandet av den 22:a världsscoutjamboreen i Sverige 2011.

Motionerna

De tre oppositionspartiernas ramförslag för 2010 överstiger budgetpropositionens ram för utgiftsområde 17 med 271–535 miljoner kronor.

Socialdemokraterna föreslår en utgiftsram för 2010 som är 271,3 miljoner kronor högre än regeringens. Partiet motsätter sig den av regeringen föreslagna generella besparingen på 1,5 % och återför därför 46 miljoner kronor till de berörda anslagen. Likaså motsätter sig *Socialdemokraterna* omfattningen av det föreslagna forskningsprojektet om den ideella sektorn och vill för egen del begränsa satsningen till en femtedel av regeringens förslag. Som en följd härav återförs 18,1 miljoner kronor till de anslag på utgiftsområdet som använts för att finansiera denna satsning. Till *Accessprojektet*, som upphör vid årsskiftet, vill *Socialdemokraterna* skjuta 65 miljoner kronor för att i rådande konjunktursituation skapa fler arbeten i kultursektorn, arbeten som leder till att vårt kulturarv kan bevaras och göras tillgängligt. Partiet vill också återinföra fri entré vid de statliga museerna och satsar för detta ändamål 24 miljoner kronor. Dessutom vill *Socialdemokraterna* bygga ut konstnärssallianserna med 25 miljoner kronor, stärka arrangörstödet med 20 miljoner kronor, öka det internationella kulturutbytet med 10 miljoner kronor och satsa lika mycket på såväl ett stöd för utbyggnad av digitala biografier som insatser för att lansera svensk film i utlandet.

Vänsterpartiets förslag till utgiftsram för 2010 överstiger regeringens med 535 miljoner kronor, eller med 4,7 %. Bland partiets rampåverkande förslag finns en betydande satsning på *Accessprogrammet* som tillförs 100

miljoner kronor. Även stödet till folkbildningen utökas i Vänsterpartiets budgetalternativ med närmare 100 miljoner kronor. Till detta kommer ytterligare 52 miljoner kronor för återinförd fri entré vid de statliga museerna. Vänsterpartiet motsätter sig regeringens förslag om en forskningssatsning inom den ideella sektorn. Till regional kulturverksamhet och fria grupper vill Vänsterpartiet avdela ytterligare 95 miljoner kronor. Scenkonstnärernas pensioner bör förbättras genom ett tillskott på 35 miljoner kronor och ytterligare 25 miljoner kronor avdelas till Riksteatern, Svenska rikskonserter och Unga Klara. Den senare ensemblen bör enligt Vänsterpartiet ges status som nationell scen för barn- och ungdomsteater. I Vänsterpartiets budgetalternativ avdelas också ytterligare 30 miljoner kronor till icke-kommersiella mötesplatser för ungdomar, 25 miljoner kronor till en utbyggnad av digitala biografer samt ett lika stort belopp till regionala filmcentrum. Slutligen kan nämnas att stödet till amatörkulturen, de nationella minoriteternas språk och kultur, regionala bibliotek, kollektivverkstäder och individuella visningsersättningar vardera föreslås få ett bidragstillskott på 10 miljoner kronor. Vid sidan av statsbudgeten bör enligt Vänsterpartiet dessutom ytterligare 300 miljoner kronor avdelas för barnkultur genom en överföring från AB Svenska Spels överskott.

Miljöpartiet de gröna vill till utgiftsområde 17 anvisa 400 miljoner kronor mer än regeringen. Av detta belopp sätter man av 100 miljoner kronor för en satsning på regionala kulturfonder och ett lika stort belopp för stimulansbidrag för reparations-, ombyggnads- och tillbyggnadsarbeten samt nybyggnation av kommunala kulturscener. Folkbildningen tillförs i Miljöpartiets budgetalternativ 80 miljoner kronor för ett "omställningslyft". Miljöpartiet motsätter sig regeringens förslag om en generell minskning med 1,5 % av ett tjugotal anslag på utgiftsområdet och återför därför 46 miljoner kronor till dessa anslag. Likaså motsätter man sig regeringens utökade satsning på Skapande skola och avdelar i stället 60 miljoner kronor till ett eget stöd till kommuner för deras kulturarbete gentemot barn och ungdomar. Miljöpartiet vill återinföra fri entré vid de statliga museerna och tillför 25 miljoner kronor för detta ändamål. Vidare vill Miljöpartiet öka Riksantikvarieämbetets anslag med 10 miljoner kronor och satsar lika mycket på såväl kulturmiljövård som stöd för restaurering av byggnader. Till ett kvinnohistoriskt centrum avsätts 4 miljoner kronor.

Utskottets överväganden

Kulturutskottet vill med anledning av dessa alternativa förslag framhålla följande. Respektive oppositionspartis förslag till utgiftsram för de kommande tre åren bärs upp av olika detaljyrkanden som utskottet kommer att pröva mer ingående i den fortsatta budgetbehandlingen. Gemensamt för dem är att de överstiger regeringens förslag. Längst går i det avseendet Vänsterpartiet med en ramnivå för utgiftsområde 17 som är 535, 650 respektive 617 miljoner kronor högre än regeringens för 2010–2012. Till dessa nivåförändringar kommer Vänsterpartiets förslag om en satsning på barnkultur vid sidan av statsbudgeten på hela 300 miljoner kronor, vilken förutsatt bli finansierad med Svenska Spels överskott. Tillsammans motsvarar alltså Vänsterpartiets förslag för 2010 en utgiftsökning på 835 miljoner kronor. Det är i praktiken samma sak som om ramen för utgiftsområde 17 i ett steg skulle ökas med drygt 7 % utöver den ökning som redan ligger i regeringens budgetförslag.

Det är enligt kulturutskottets mening angeläget att kulturpolitiken får en mer framskjuten plats i samhället. Självklart ser kulturutskottet därför positivt på satsningar som främjar kulturen liksom de övriga verksamheter som hör till utskottets ansvarsområde. Viktigt är dock att dessa satsningar görs på ett väl avvägt och långsiktigt hållbart sätt. Kulturutskottet anser inte att Vänsterpartiets budgetalternativ motsvarar detta krav. Det kan enligt utskottets mening därför inte ligga till grund för utformningen av en hållbar och stabil kulturpolitik.

Vänsterpartiet har i sin ekonomisk-politiska motion beaktat de minskade inleveranser från Svenska Spel som partiets förslag till barnkultursatsning ger upphov till. Eftersom kulturutskottet motsätter sig även denna satsning finns det enligt utskottets mening inte heller anledning att på det sätt Vänsterpartiet föreslagit korrigera statsbudgetens inkomster med 300 miljoner kronor. Kulturutskottet förutsätter att finansutskottet vid sin beräkning av kommande års inkomster på statsbudgeten beaktar även detta.

Miljöpartiets högre ramnivå bärs upp av främst tre förslag, nämligen en ny typ av regionala kulturfonder, ett stimulansbidrag för ROT-arbeten och nybyggnation av kommunala kulturscener samt av ett ”omställningslyft” knutet till folkbildningen. Kulturutskottet stöder inte dessa förslag och kan därför inte heller ställa sig bakom Miljöpartiets budgetalternativ.

Kulturutskottet kommer mer i detalj att pröva regeringens och oppositionspartiernas alternativa förslag i nästa steg av budgetprocessen. Redan nu vill emellertid kulturutskottet meddela att utskottet inte finner anledning att ompröva regeringens satsningar inom vissa områden. Det gäller bl.a. regeringens förslag till satsning på insatser för den ideella sektorn som i

Socialdemokraternas budgetalternativ föreslås bli begränsat till en femtedel. Kulturutskottet avvisar med det anförda Socialdemokraternas förslag till ram för utgiftsområde 17.

Kulturutskottet anser således att finansutskottet bör tillstyrka regeringens förslag i punkterna 5 och 8 i budgetpropositionen, förslag till statsbudget, finansplan m.m. samt avstyra motionerna Fi260 (s) yrkandena 5 och 8, Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 samt Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i de delar de berör utgiftsområde 17.

Stockholm den 20 oktober 2009

På kulturutskottets vägnar

Siv Holma

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Siv Holma (v), Christer Nylander (fp), Cecilia Magnusson (m), Leif Pagrotsky (s), Lars Wegendal (s), Mats Johansson (m), Anders Åkesson (c), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Hans Wallmark (m), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s), Dan Kihlström (kd), Olof Lavesson (m), Göran Persson i Simrishamn (s), Camilla Lindberg (fp), Esabelle Dingizian (mp) och Göran Montan (m).

Avvikande meningar

1. **Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (s)**

Leif Pagrotsky (s), Lars Wegendal (s), Nikos Papadopoulos (s), Anne Ludvigsson (s), Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s) och Göran Persson i Simrishamn (s) anför:

Enligt vår mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Socialdemokraterna redovisar för 2010–2012. Vi föreslår således att finansutskottet tillstyrker motion Fi260 (s) yrkandena 5 och 8 i de delar som avser utgiftsområde 17.

2. **Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (v)**

Siv Holma (v) anför:

Vänsterpartiets förslag till utgiftsram för 2010 överstiger regeringens med 535 miljoner kronor, eller med 4,7 %. Bland partiets förslag finns en betydande jobsatsning på Accessprogrammet som tillförs 100 miljoner kronor för att tillgängliggöra vår gemensamma kulturskatt. Även stödet till folkbildningen utökas med närmare 100 miljoner kronor till insatser för att alla ska kunna delta i det digitala samhället. Ytterligare 52 miljoner kronor avsätts för att återinföra fri entré vid de nationella museerna.

Vänsterpartiet motsätter sig regeringens förslag om ett 10-årigt forskningsprogram inom den ideella sektorn och flyttar över dessa medel till forskningssatsningar inom folkbildningen. Till regional kulturverksamhet och fria grupper vill Vänsterpartiet avdela ytterligare 95 miljoner kronor. Scenkonstnärernas pensioner bör lösas genom ett tillskott på 35 miljoner kronor. Ytterligare 5 miljoner kronor anslås till Teateralliansen medan 18 miljoner kronor avdelas till Riksteatern, Svenska Rikskonserter och Riksutställningar. Till Unga Klara anslås 10 miljoner kronor för att skapa en nationell scen med forskningsinsatser för barn- och ungdomsteater.

I Vänsterpartiets budgetalternativ avdelas också ytterligare 30 miljoner kronor till icke-kommersiella mötesplatser för ungdomar, 25 miljoner kronor till en utbyggnad av digitala biografer samt ett lika stort belopp till regionala filmcentrum. Slutligen kan nämnas att amatörkulturen, de nationella minoriteternas språk och kultur, regionala bibliotek, kollektivverkstäder och individuella visningsersättningar föreslås få ett höjt bidrag med 10 miljoner kronor var.

Vid sidan av statsbudgeten bör enligt Vänsterpartiet dessutom ytterligare 300 miljoner kronor avdelas för ett lyft av barnkulturen genom en överföring från AB Svenska Spels överskott.

Enligt vår mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Vänsterpartiet redovisar för 2010–2012. Jag föreslår således att finansutskottet tillstyrker motion Fi261 (v) yrkandena 5 och 6 i de delar som avser utgiftsområde 17.

3. Ramen för utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (mp)

Esabelle Dingizian (mp) anför:

Enligt vår mening bör finansutskottet ställa sig bakom det förslag till fördelning av utgifter på utgiftsområden som Miljöpartiet redovisar för 2010–2012. Jag föreslår således att finansutskottet tillstyrker motion Fi262 (mp) yrkandena 4 och 6 i de delar som avser utgiftsområde 17.

BILAGA 12

Miljö- och jordbruksutskottets protokollsutdrag 2009/10:2

PROTOKOLL UTSKOTTSSAMMANTRÄDE 2009/10:2

DATUM 2009-10-15
TID 08.00-09.10
 10.30-11.50
NÄRVARANDE Se bilaga 1

§ 5 Fråga om yttrande till finansutskottet över utgiftsramar

Utskottet behandlade fråga om yttrande till finansutskottet över proposition 2009/10:1, volym 1, såvitt gäller ramen för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel jämte motionerna 2009/10:Fi260 (s), 2009/10:Fi261 (v) och 2009/10:Fi262 (mp) i berörda delar.

Utskottet beslutade om följande yttrande:

Utskottet tillstyrker de i proposition 2009/10:1 framlagda förslagen om utgiftsram för 2010 och beräknad utgiftsram för 2011 och 2012 såvitt avser utgiftsområdena 20 och 23. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2009/10:Fi260 (s), 2009/10:Fi261 (v) och 2009/10:Fi262 (mp) i berörda delar.

Mot beslutet om utgiftsram för 2010 och beräknad utgiftsram för 2011 och 2012 anfördes avvikande meningar av Anders Ygeman, Bo Bernhardsson, Ann-Kristine Johansson, Jan-Olof Larsson, Helén Pettersson i Umeå och Aleksander Gabelic (alla s) som i stället tillstyrker motion 2009/10:Fi260 i berörda delar, av Wiwi-Anne Johansson (v) som i stället tillstyrker motion 2009/10:Fi261 i berörda delar och av Tina Ehn (mp) som i stället tillstyrker motion 2009/10:Fi262 i berörda delar.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

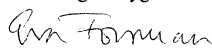
Vid protokollet

Eva Forsman

Justerat 2009-10-15

Anders Ygeman

Rätt utdraget intygar

Eva Forsman

Exp.
Finansutskottet 2009-10-15

BILAGA 13

Näringsutskottets yttrande 2009/10:NU1y

Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga utskott tillfälle att avge yttrande över budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1) jämte motioner i de delar de berör respektive utskotts ansvarsområde.

Näringsutskottet bereder ärenden om anslag inom de tre utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Utskottet begränsar sitt yttrande till förslagen om utgifternas fördelning på utgiftsområden.

I ett senare skede av riksdagens prövning av regeringens budgetförslag kommer näringsutskottet i tre separata budgetbetänkanden (bet. 2009/10: NU1 Utgiftsområde 24 Näringsliv, 2009/10:NU2 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt och 2009/10:NU3 Utgiftsområde 21 Energi) att ingående behandla förslagen till individuella anslag med tillhörande motioner.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås beslut om fördelning av utgifterna på utgiftsområden för 2010 samt godkännande av en preliminär fördelning av utgiftsramarna för 2011 och 2012.

I tabellen på nästa sida redovisas regeringens förslag till ramar för de tre aktuella utgiftsområdena under perioden 2010–2012. Utskottet finner inte anledning att här beskriva regeringens underlag för förslagen till ramar inklusive de förslag till anslag som ramarna är baserade på. I stället hänvisas till budgetpropositionen i aktuella delar.

Regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena (UO) 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv för åren 2010–2012 samt oppositionens motsvarande förslag uttryckt som skillnader mot regeringens förslag (miljoner kronor)

År		2010	+/-	2011	+/-	2012	+/-
UO 19	Regeringen	3 420		3 395		3 239	
	(s)		50		50		50
	(v)		0		0		0
	(mp)		0		0		0
UO 21	Regeringen	3 157		2 778		2 286	
	(s)		311		296		413
	(v)		140		464		604
	(mp)		456		850		2 140
UO 24	Regeringen	5 499		5 004		5 086	
	(s)		320		400		450
	(v)		530		806		861
	(mp)		490		690		820

Motionerna

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

I tabellen ovan framgår oppositionspartiernas uppfattningar om utgifternas storlek i förhållande till regeringens förslag såsom de redovisas i partimotionerna 2009/10:Fi260 (s), 2009/10:Fi261 (v) och 2009/10:Fi262 (mp).

Av tabellen kan utläsas att Vänsterpartiet och Miljöpartiet inte framför någon annan syn än regeringens på utgifternas totala storlek inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Socialdemokraterna vill öka stödet till kommersiell service genom ett ökat anslag med 50 miljoner kronor utöver regeringens förslag under de kommande tre åren. Anslagsökningen ska bl.a. säkerställa god tillgång till driv- och livsmedel.

Utgiftsområde 21 Energi

Av Socialdemokraternas partimotion 2009/10:Fi260 framgår att de vill stärka svensk industri och investera i uthållig teknik. De föreslår därför ett nytt program som över en treårsperiod ska bidra till att fossilbaserad uppvärmning inom industrin kan fasas ut. För att forskningen i större utsträckning ska kunna kommersialiseras och resultera i nya produkter, exportmöjligheter och arbetstillfällen vill Socialdemokraterna kraftigt öka anslaget till energiforskningen. Till detta anslag kraftsamlas även stödet till kommersialiseringen av ny energiteknik, teknikupphandling och testmarknader. Över en treårsperiod planerar partiet att stärka energieffektiviseringen, energiforskningen och kommersialiseringen av dess resultat med över 1 miljard kronor.

Enligt vad som anförs i Vänsterpartiets partimotion 2009/10:Fi261 vill partiet skapa gynnsamma förutsättningar för att en vindkraftsindustri ska kunna växa fram i Sverige. Därför föreslås ett branschprogram för vindkraftsindustrin och ökade medel för att förenkla och påskynda planeringsprocessen kring vindkraftsetableringar. Vidare vill partiet förstärka det s.k. vindpilotstödet och förlänga stödet för installation av solvärme. Ett nytt anslag för stöd till installation av solceller ska, enligt motionen, också inrättas. Härutöver vill Vänsterpartiet behålla stödet för konvertering från direktverkande el även under 2011 och 2012.

Miljöpartiet föreslår förstärkta satsningar för att stimulera utbyggnaden av förnybar energiproduktion. Den största satsningen inriktas på att öka andelen solenergi. Partiet kompenserar också för det man betecknar som regeringens nedmontering av bidragen för vindkraft och för konvertering från direktverkande el. För att skynda på teknikutvecklingen anslår Miljöpartiet även medel för att stötta den offentliga sektorns teknikupphandling. Nya anslag föreslås för följande ändamål inom utgiftsområdet under perioden 2010–2012: Energieffektivisering i flerbostadshus, riskkapitalsatsning på energiteknik, riktad offentlig upphandling, fastprissystem för förnybar el och ett sekretariat för biogasutveckling.

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Socialdemokraterna vill, enligt vad som anförs i partimotionen 2009/10:Fi260, ge fler småföretag möjlighet att växa genom innovativa varor och tjänster. För att ge fler småföretag möjlighet att stärka kunskapsinnehållet i sin verksamhet vill partiet tillföra mer pengar än regeringen till ett program för stöd till forskning i småföretag (Forska & Väx). Tjänstesektorns behov ska särskilt uppmärksammas i det sammanhanget. Partiet säger nej till det av regeringen föreslagna Valfärdsutvecklingsrådet.

Socialdemokraterna anser att det också behövs mer av finansierings- och rådgivningsinsatser som vänder sig särskilt till kvinnliga nyföretagare och som innebär ett konkret stöd i uppstarten av det nya företaget. De vill därför ersätta regeringens informationsatsning med en grundplåt för nyföretagare med särskilt fokus på att underlätta kvinnliga entreprenörers nyföretagande.

Vidare föreslår Socialdemokraterna en ökning av marknadsföringen av Sverige som turistland och av resurserna till arbetet med att locka internationella evenemang till Sverige.

Socialdemokraterna förordar satsningar på s.k. strategiska branschprogram i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft. Partiet vill se mer samverkan mellan politik och näringsliv och föreslår därför nya strategiprogram för den s.k. Life Science-industrin och den breda tjänstesektorn.

Härutöver vill Socialdemokraterna ha fler regionala exportrådgivare som på plats kan stödja småföretagen. Tjänstesektorns möjlighet till export måste uppmärksammas ytterligare. Särskilda insatser ska genomföras för

att stärka den växande miljöteknikbranschen. Utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor behöver utvecklas. Motionärerna vill särskilt främja de svenska underleverantörernas ställning genom en kombinerad satsning på investerings- och exportfrämjande verksamhet. Från och med 2012 avsätts medel för en särskild nyföretagarsatsning i miljonprogramområden.

Vänsterpartiet anslår medel till Verket för innovationssystem (Vinnova) för programmet Forska & Vax samt för innovativ upphandling. Demonstrationsanläggningar föreslås också få stöd liksom bioteknikområdet. Anslaget Näringslivsutveckling m.m. ökas för satsningar på såddfinansiering, kreditgarantiföreningar och till industriella utvecklingscentrum (IUC). Från 2011 återställer Vänsterpartiet också en av regeringen avvecklad satsning på miljöteknik och på verksamheten vid Sveriges miljöteknikråd (Swentec). Kontot för omstrukturering av statligt ägda företag minskas liksom även anslagen till Konkurrensverket. Vidare föreslås satsningar på exportfrämjande, och anslaget till Visit Sweden ökas. Ett nytt anslag föreslås för stöd till fri programvara. Partiet vill även skapa en produktivitsdelegation.

Miljöpartiet föreslår i sin budgetmotion 2009/10:Fi262 insatser för att stärka företagande och entreprenörskap med fokus på små företag, miljöteknik, socialt företagande och entreprenörskap. En särskild satsning görs via Vinnova för att stärka forskningen kring kollektiva transportlösningar. Vinnovas program Forska & Vax föreslås också få ökat stöd under perioden 2010–2012. Under anslaget Näringslivsutveckling m.m. föreslås bl.a. satsningar på entreprenörsprogram, resurscentrum för kvinnor samt på ett branschprogram för miljöteknik. Via anslaget till Tillväxtverket kanaliseras stöd till mikrokrediter för nystartföretag, socialt företagande, egenställning och miljödriven näringsutveckling.

Näringsutskottets ställningstagande

Det gångna året har präglats av den globala finanskrisens konsekvenser i form av djup lågkonjunktur och därtill kopplade effekter för den svenska ekonomin. Situationen har tvingat regeringen att vidta flera åtgärder i syfte att stabilisera de finansiella marknaderna och motverka fallet i resursutnyttjandet och sysselsättningen. Ytterligare krisåtgärder aviseras i den här aktuella budgetpropositionen liksom även satsningar på fler växande företag och på åtgärder som syftar till att värna klimatet.

Näringsutskottet anser att regeringens förslag i budgetpropositionen på ett ansvarsfullt sätt tacklar det ekonomiska lägets extraordinära utmaningar. Kortsiktiga och krishanteringsinriktade åtgärder kombineras på ett välbalanserat sätt med framtidsorienterade satsningar som ska säkerställa att Sverige står väl rustat då konjunkturen på allvar vänder uppåt. De senare åtgärderna bygger både på en tilltro till fortsatt hållbar tillväxt inom svenskt näringsliv och på att Sverige, trots krisen, med kraft ska verka för att klimat- och energipolitiska åtaganden uppnås.

Regeringens förslag till fördelning av utgifter på olika utgiftsområden i budgetpropositionen ska ses mot denna bakgrund. Näringsutskottet finner inget skäl att föreslå någon förändring av ramarna för de tre utgiftsområdena inom utskottets beredningsområde med anledning av de här aktuella motionerna. I respektive budgetbetänkande kommer utskottet att närmare behandla regeringens förslag till fördelning av medel på olika anslag. Utskottet avstyrker de berörda yrkandena i motionerna 2009/10:Fi260 (s), 2009/10:Fi261 (v) och 2009/10:Fi262 (mp).

Stockholm den 20 oktober 2009

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Tomas Eneroth (s), Björn Hamilton (m), Hans Rothenberg (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Maria Plass (m), Alf Eriksson (s), Marie Weibull Kornias (m), Karin Åström (s), Staffan Anger (m), Kent Persson (v), Börje Vestlund (s), Liselott Hagberg (fp), Per Bolund (mp), Renée Jeryd (s), Åke Sandström (c) och Eva Johnsson (kd).

Avvikande meningar

1. **Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (s)**

Tomas Eneroth (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Karin Åström (s), Börje Vestlund (s) och Renée Jeryd (s) anför:

Regeringens handfallenhet inför det rådande konjunkturläget bistra verklighet har gjort att tillväxten i Sverige nu är lägre än genomsnittet i EU och att arbetslösheten är högre. Den globala finanskrisen har mötts med en påfallande passivitet och regeringen har avstått från nödvändiga investeringar till gagn bl.a. för svensk industri och för sysselsättningen. Lånefinansierade skattesänkningar har prioriterats framför satsningar på utbildning och omställning och på kommuner och landsting för att upprätthålla kvaliteten i välfärden. Samtidigt har regeringens försämringar i arbetslöshets- och sjukförsäkringarna ökat otryggheten. Växande samhällsklyftor och sviktande framtidstro hos en allt större del av befolkningen har blivit en beklaglig följd av denna politik.

En ansvarsfull ekonomisk politik får inte i första hand gagna de som redan har det väl ställt utan måste innebära satsningar som gynnar alla. Vi vill, i kontrast till regeringens passivitet, möta den växande arbetslösheten med investeringar i framtidens jobb, med nya resurser till välfärden och med ökad rättvisa. Genom att sätta jobben först kan vi få fart på tillväxten och öka resurserna till välfärden. En sådan politik finns beskriven i motion 2009/10:Fi260 (s), och vi ställer oss därför bakom de i motionen föreslagna ramarna för de här aktuella utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv. Vi avser att återkomma med mer detaljerade synpunkter i utskottets anslagsbetänkanden inom respektive utgiftsområde men vill redan här understryka betydelsen av fortsatta och utökade satsningar.

Inom utgiftsområde 24 Näringsliv står vi bakom de åtgärder som föreslås i motionen och som ger fler småföretag möjlighet att växa genom innovativa varor och tjänster. Den ökning av forskningsanslaget riktat till små och medelstora företag som föreslås i motionen tillstyrks således. Vi anser också att det finns ett stort behov av utökade finansierings- och rådgivningsinsatser som bl.a. vänder sig till kvinnliga nyföretagare. Regeringens informationssatsning bör, enligt vår uppfattning, ersättas med en grundplåt för nyföretagare med särskilt fokus på att underlätta kvinnliga entreprenörers nyföretagande. Vi anser också, i linje med vad som sägs i motionen, att marknadsföringen av Sverige som turistland bör intensifieras och att arbetet med att främja internationella evenemang ska ges särskild uppmärksamhet.

Framgångarna med den socialdemokratiska regeringens strategiska branschprogram i syfte att stärka Sveriges konkurrenskraft bör tas till vara och utvecklas. I motionen föreslås nya program av detta slag för den s.k. Life Science-industrin och för den breda tjänstesektorn, vilket vi tillstyrker.

Ett annat viktigt område som vi vill lyfta fram är exporten. Fler regionala exportrådgivare som på plats kan stödja småföretagen är därför en åtgärd som riksdagen bör ställa sig bakom. Tjänstesektorns exportmöjligheter måste också ges större uppmärksamhet. Särskilda insatser ska genomföras för att stärka den växande miljöteknikbranschen. Utbildningen av exportsäljare på universitet och högskolor behöver utvecklas. De svenska underleverantörernas ställning bör stärkas genom en kombinerad satsning på investerings- och exportfrämjande verksamhet.

I likhet med vad som anförs i motionen förordar vi en mer ambitiös inriktning än regeringens på klimatorienterade satsningar inom utgiftsområde 21 Energi. Vi vill bl.a. stärka svensk industri och investera i uthållig teknik. Ett treårigt program för att fasa ut fossilbaserad uppvärmning inom industrin föreslås. För att forskningen i större utsträckning ska kunna kommersialiseras och resultera i nya produkter, exportmöjligheter och arbetstillfällen vill vi kraftigt öka anslaget till energiforskningen. Till detta anslag kraftsamlas även stödet till kommersialiseringen av ny energiteknik, teknikupphandling och testmarknader. Över en treårsperiod har vi för avsikt att stärka energieffektiviseringen, energiforskningen och kommersialiseringen av dess resultat med över 1 miljard kronor.

Förutsättningarna för en god offentlig och kommersiell service till småföretagare och boende i hela landet bör bli bättre. Av det skälet ställer vi oss bakom förslaget i motionen om en ökning av stödet till kommersiell service inom utgiftsområde 19 Regional tillväxt under de kommande tre åren. Anslagsökningen ska säkerställa en god tillgång till både drivmedel och livsmedel.

Sammanfattningsvis tillstyrker vi motion 2009/10:Fi260 (s) i aktuell del och avstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv.

2. Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (v)

Kent Persson (v) anför:

Den finansiella krisens efterverkningar skakar den svenska ekonomin. När det blåser som hårdast är det dess värre alltid de sämst ställda som drabbas värst. Att regeringens politik ytterligare bidrar till detta faktum är djupt tragiskt. Inkomstklyftorna och arbetslösheten tillåts öka samtidigt som regeringen anser sig ha råd med vidlyftiga skattesänkningar för de redan välbeställda. Nödvändiga insatser för att rädda jobben och värna välfärden försummas. En rent fackfientlig attityd paras dessutom på ett ogenerat sätt med misstro mot erkänt välfungerande arbetsmarknadspolitiska

åtgärder. Sammantaget skapar detta spänningar i samhället som på ett mycket olyckligt sätt hämmar förutsättningarna för Sverige att gå stärkt ur krisen.

Vad som behövs är i stället en ekonomisk politik som högprioriterar jobben. Det är, enligt min uppfattning, nödvändigt med en välfärdsoffensiv där jobb, rättvisa och jämställdhet är de klarast lysande ledstjärnorna. I motion 2009/10:N261 (v) presenteras en politik med denna inriktning bestående av samhällsekonomiskt effektiva investeringar i vår gemensamma välfärd, i miljöteknik, i infrastruktur och i en utvecklad industriproduktion m.m. Jag står självfallet bakom dessa förslag och jag har för avsikt att ytterligare utveckla min syn på förslagen i utskottets anslagsbetänkande inom respektive utgiftsområde. Redan här vill jag dock lyfta fram en del angelägna insatser.

Jag anser att det behövs satsningar för att ta Sverige ur krisen samtidigt som det är nödvändigt med en energiomställning av det svenska samhället för att motverka klimatförändringarna. I likhet med vad som anförs i den nyssnämnda motionen är det därför min uppfattning att Sverige ska satsa på det som kan betecknas New Green Deal. En sådan kommer att skapa förutsättningar för en vidareutveckling av industriproduktionen och en grön omställning samtidigt som det kunnande och den kompetens som finns på området tas till vara. Effekten är att vi får fler jobb både på kort och lång sikt och en hållbar tillväxt. Förslaget innehåller bl.a. satsningar på en svensk sol- och vindkraftsindustri och på ny miljöteknik.

Vidare sluter jag upp bakom förslagen i motionen om satsningar på såddfinansiering, kreditgarantiföreningar och industriella utvecklingscentrum. Ökade satsningar på exportfrämjande verksamhet och marknadsföringen av Sverige som turistland anser jag också vara viktiga. Ytterligare insatser inom ramen för Vänsterpartiets politik som bör lyftas fram i detta sammanhang är utökade medel till Vinnovas forskningsprogram Forska & Väx, till innovativ upphandling, till startande av demonstrationsanläggningar och till förmån för utvecklingen inom bioteknikområdet.

Jag vill avslutningsvis, liksom jag har gjort vid flera tidigare tillfällen, med kraft avvisa alla tankar på att sälja ut statliga företag. Det saknas därmed skäl att avsätta anslagsmedel för en sådan utförsäljning.

Samtantaget innebär det ovan sagda att jag tillstyrker motion 2009/10:Fi261 (v) i aktuell del och avstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv. Vad gäller förslagen till ramar för utgiftsområde 19 Regional tillväxt har jag inget att invända mot förslagen i budgetpropositionen.

3. **Ramar för utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv (mp)**

Per Bolund (mp) anför:

Världen och Sverige befinner sig i en djup konjunktursvacka och en global klimat- och miljökris. Moderna idéer, mod och initiativkraft behövs för att bygga en mer hållbar värld för framtiden. Regeringen kan inte lastas för finanskrisen och den internationella konjunkturedgången, men den starkt sparinriktade ekonomiska politik som regeringen har fört det senaste året har skadat svensk ekonomi och bidragit till att fallet i produktion och sysselsättning blivit onödigt stort. En valfläskspäckad expansiv budget för 2010 minskar bara skadeverkningarna marginellt och innebär huvudsakligen mindre effekt till en högre kostnad.

Miljöpartiet pekar i motion 2009/10:Fi262 – vilken jag står bakom – på behovet av, och möjligheterna med, en grön omställning samt på hur vi kan förstärka trygghetssystemen, öka kvaliteten i välfärden och skapa nya jobb. Vägen tillbaka till en positiv ekonomisk utveckling måste bygga på övertygelsen att lägre utsläpp och mindre utarmning av våra gemensamma resurser är det enda hållbara alternativet. Den omställning som är nödvändig värnar kommande generationers rätt till goda levnadsbetingelser och gör det möjligt för framsynta företag att växa.

I utskottets anslagsbetänkanden kommer jag att utveckla min syn på förslagen inom utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv ytterligare. Jag finner det dock angeläget att redan i detta sammanhang redovisa några viktiga satsningar.

I likhet med vad som anförs i Miljöpartiets ovannämnda budgetmotion anser jag att det bör genomföras satsningar på breda energieffektiviseringsprogram. Dessa bidrar till att energianvändningen minskar, samtidigt som energikostnaderna för den offentliga sektorn, företagen och hushållen sjunker. Satsningar på forskning och utveckling av ny teknik skapar både nya jobb och nya affärsmöjligheter. Vidare föreslås satsningar för att stimulera produktionen av förnybar energi. Den största insatsen görs för att öka andelen solenergi. Regeringens nedmontering av bidragen för vindkraft och konvertering från direktverkande el kompenseras. För att skynda på teknikutvecklingen anslås även medel för att stötta den offentliga sektorns teknikupphandling.

En politik för entreprenörskap och nya företag har, enligt min uppfattning, sällan varit mer nödvändig än i dag. Miljöpartiet föreslår därför inom utgiftsområde 24 Näringsliv insatser för att stärka företagande och entreprenörskap med fokus på små företag, miljöteknik, socialt företagande och entreprenörskap. En särskild satsning görs för att stärka forskningen kring kollektiva transportlösningar. Vinnovas program Forska & Väx utökas, och under anslaget Näringslivsutveckling m.m. föreslås bl.a. satsningar på entreprenörsprogram, resurscentrum för kvinnor och ett branschprogram för miljöteknik.

Det sagda innebär att jag tillstyrker motion 2009/10:Fi262 (mp) i aktuell del och avstyrker regeringens förslag till ramar för utgiftsområdena 21 Energi och 24 Näringsliv. Vad gäller förslagen till ramar för utgiftsområde 19 Regional tillväxt har jag inget att invända mot förslagen i budgetpropositionen.

BILAGA 14**Arbetsmarknadsutskottets yttrande
2009/10:AU1y****Ramar för utgiftsområdena 13 Integration
och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad
och arbetsliv**

Till finansutskottet

Finansutskottet har berett övriga berörda utskott tillfälle att avge yttrande över budgetpropositionen för 2010 om den ekonomiska politiken och förslag till statsbudget för budgetåret 2010, utgifternas fördelning på utgiftsområden, beräkning av statsinkomsterna, förslag till utgiftstak för staten och låneramar samt över de motioner som väckts med anledning av propositionen i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde. Arbetsmarknadsutskottet har beredningsansvaret för utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.

Förutom budgetpropositionens förslag till statsbudget, finansplan m.m. kommenterar utskottet även oppositionens förslag till ramar i respektive partimotion 2009/10:Fi260 (s), 2009/10:Fi261 (v) och 2009/10:Fi262 (mp) som i fortsättningen refereras utan årtal.

Utskottets överväganden

Riktlinjer för politiken och budgetramarna för utgiftsområdena 13 och 14

Propositionen

Regeringen beskriver i budgetpropositionen för 2010 läget på arbetsmarknaden som allvarligt, trots att den ekonomiska krisen ännu inte har slagit igenom på arbetsmarknaden med full kraft. Under 2009 och 2010 bedöms sysselsättningen falla kraftigt och inte stabiliseras förrän vid årsskiftet 2010/11. År 2011 beräknas ca 300 000 färre vara sysselsatta än 2008. Under perioden bedöms också arbetslösheten stiga kraftigt och kulminera med 11,6 % under 2011. Den väntas därmed nå nivåerna under 1990-talskrisen. Jämfört med den bedömning för 2011 som gjordes i 2009 års ekonomiska vårproposition antas läget dock bli något bättre. Minskningen i sysselsättningen blir inte lika stor och arbetslösheten ökar inte lika kraftigt som då antogs.

Regeringen framhåller att det tidigare fastlagda målet för sysselsättningspolitiken, som är att öka den sysselsättningsnivå som är förenlig med stabil inflation och ekonomisk balans i övrigt, ligger fast. Med detta i åtanke blir den viktigaste uppgiften för sysselsättningspolitiken i det rådande konjunkturläget att motverka att krisen får långvariga effekter på arbetsmarknaden. Erfarenheterna från andra länder och från 1990-talskrisen i Sverige är att det kan ta lång tid för arbetslösheten att falla tillbaka efter en uppgång (s.k. persistens) och att människor slås ut från arbetsmarknaden till följd av krisen.

Regeringen bedömer att den hittills förda arbetsmarknadspolitiken är ändamålsenlig. Politikens långsiktiga inriktning, med fokus på åtgärder som stärker utbudet av arbetskraft, ligger därmed fast. Erfarenheterna visar att det är utbudet av arbetskraft som på sikt bestämmer sysselsättningen. Men det är – i synnerhet i det rådande konjunkturläget – också viktigt att komplettera åtgärder som stärker utbudet med åtgärder som ökar efterfrågan på personer med en svag förankring på arbetsmarknaden.

När det gäller åtgärder för integration, antidiskriminering och jämställdhet på *utgiftsområde 13* aviserar regeringen att den under hösten 2009 kommer att lämna en proposition med förslag som påskyndar arbetsmarknadsetableringen för nyanlända flyktingar och andra skyddsbehövande samt deras anhöriga. Den reform som föreslås innebär bl.a. att staten genom Arbetsförmedlingen ska ha ett samordnande ansvar för att påskynda den nyanländes etablering. Det föreslås att en statlig ekonomisk ersättning till den nyanlände införs som villkoras med aktivt deltagande i aktiviteter och administreras av Försäkringskassan. Regeringen vill också införa en ny aktör, etableringslots, som på Arbetsförmedlingens uppdrag

ska stödja den nyanlände i att hitta ett arbete. Förslagen avses träda i kraft den 1 december 2010. För dessa ändamål föreslår regeringen att två nya anslag – för etableringsersättning respektive etableringslotsar – förs upp i statsbudgeten 2010.

När det gäller åtgärder för arbetsmarknad och arbetsliv på *utgiftsområde 14* framhåller regeringen att arbetsmarknadspolitikens viktigaste uppgift för närvarande är att förhindra att fler människor står utan arbete under lång tid. För att förhindra att arbetslösheten fastnar på en hög nivå föreslår regeringen en förstärkning under 2010 med fler platser inom arbetspraktik och praktisk kompetensutveckling, fler platser inom coachning i Arbetsförmedlingens regi, fler i arbetsmarknadsutbildning, fler ungdomar i studiemotiverande utbildning och en ny aktiveringsinsats, Lyft, inom statliga och kommunala verksamheter och ideella organisationer med viss verksamhet. Denna satsning på den aktiva arbetsmarknadspolitikerna uppgår totalt till 3 890 miljoner kronor under 2010. Regeringen föreslår att Arbetsförmedlingen även därutöver tillförs medel för att säkra kvaliteten i verksamheten i en situation när arbetslösheten antas stiga kraftigt.

I samband med sjukförsäkringsreformen beräknas totalt 54 400 personer lämna sjukförsäkringen under 2010 på grund av att deras dagar med sjukpenning eller tidsbegränsad sjukersättning tar slut. Regeringen föreslår därför en rad olika åtgärder för att öka möjligheterna till en återgång i arbete för denna grupp. I syfte att säkerställa att ett särskilt stöd från Arbetsförmedlingen ges, införs ett nytt arbetsmarknadspolitiskt introduktionsprogram som längst varar i tre månader och som syftar till att kartlägga personens förutsättningar och behov av stöd. Efter att introduktionsprogrammet är avslutat finns det möjlighet att direkt kvalificera sig till jobb- och utvecklingsgarantin alternativt jobbgarantin för ungdomar.

Regeringen föreslår också förändringar för att underlätta för personer som lämnar sjukförsäkringen att bli medlemmar i en arbetslöshetskassa och att kunna få inkomstrelaterad arbetslöshetsersättning. Dels ska den överhoppningsbara tiden i arbetslöshetsförsäkringen förlängas till tio år för personer som varit frånvarande från arbetsmarknaden på grund av sjukdom. Dels ska en före detta medlem i en arbetslöshetskassa, som lämnar sjukförsäkringen och som återinträder i en arbetslöshetskassa, under vissa förutsättningar kunna få rätt till ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen redan efter tre månaders medlemskap. Till följd av dessa samlade insatser för att öka vägarna tillbaka till arbete för de personer som lämnar sjukförsäkringen föreslår regeringen ökade utgifter på utgiftsområdet med 2 994 miljoner kronor 2010.

För att förtydliga och stärka tryggheten för företagare föreslår regeringen ett antal åtgärder inom de sociala trygghetssystemen, bl.a. arbetslöshetsförsäkringen. Med anledning av detta föreslår regeringen att anslaget Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd ökas med 36 miljoner kronor 2010.

Med anledning av den aviserade propositionen om nyanlända invandras arbetsmarknadsetablering föreslår regeringen att anslaget Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader för 2010 ökas med 93 miljoner kronor. Som en följd av andra förändringar, bl.a. att regeringen har ändrat utformningen av bidraget för att utjämna de administrativa kostnaderna vid arbetslöshetskassorna i enlighet med vad som aviserades i budgetpropositionen för 2009, föreslår regeringen att anslaget Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd minskas med 27 miljoner kronor 2010.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* en budgettram på 4 893 miljoner kronor. För *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslås en budgettram på 88 358 miljoner kronor.

Motionerna

De tre oppositionspartierna har i sina budgetmotioner lämnat förslag till ramar för utgiftsområdena 13 och 14 som skiljer sig från regeringens förslag. Förslagen framgår av tabell 1 nedan.

Tabell 1: Förslag till ramar för 2010

Miljoner kronor

	BP 2010	s	v	mp
Utg. omr. 13	4 893	+50	+787	+109
Integration och jämställdhet				
Utg. omr. 14	88 358	+7 065	+10 074	+1 754
Arbetsmarknad och arbetsliv				

Socialdemokraterna gör i motion *Fi260* bedömningen att Sverige halkar efter. Arbetslösheten växer snabbare i Sverige än i andra länder och är nu högre än EU-snittet. Ungdomsarbetslösheten ligger på 27 %, vilket är en av de högsta siffrorna i EU. Den svenska arbetslöshetsförsäkringen är i dag sämre än i flera jämförbara länder, hävdas det i motionen. Dessutom har en halv miljon människor trängts ut ur försäkringen. De står nu utan trygghet när jobbkrisen stärker sitt grepp om Sverige. Den förda arbetsmarknadspolitiken är inriktad på förvaring, anser *Socialdemokraterna*. Tre av fyra platser inom den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen har avskaffats sedan regeringen tillträdde. I regeringens s.k. garantier får endast 7 % av deltagarna utbildning eller praktik.

När det gäller åtgärder för integration, antidiskriminering och jämställdhet på *utgiftsområde 13* framhåller *Socialdemokraterna* att det utan att ha en tydligare bild av regeringens förslag om nyanlända invandras etablering på arbetsmarknaden är svårt att bedöma förslaget. Partiet väljer därför att inte ta ställning till det nu. I motionen föreslås DO (Diskrimineringsom-

budsmannen) få mer resurser, varav en del särskilt avsätts för utbildning. I motionen föreslås också två satsningar på jämställdhetsprojekt: ett om retten till heltid och ett om nyanlända kvinnors etablering.

När det gäller åtgärder för arbetsmarknad och arbetsliv på *utgiftsområde 14* föreslår Socialdemokraterna att ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen höjs till 80 % samtidigt som taket höjs till 950 kr/dag 2010, 970 kr/dag 2011 och 990 kr/dag 2012. Efter 100 ersättningsdagar sker en nedtrappning av taket med 150 kr/dag. För deltidsarbetslösa höjs antalet ersättningsdagar till 100. Utanför utgiftsområdet föreslås en skattereduktion av akasseavgiften med 75 %, så att medlemskapet kommer att kosta under 100 kr i de flesta kassor. För att minska ungdomsarbetslösheten gör Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet en satsning på ett ungdomspaket med bl.a. utbildning och praktik. Därutöver föreslår Socialdemokraterna bl.a. 10 000 extra platser i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, 5 000 fler platser med lönebidrag till den ideella sektorn och kulturlivet 2010, fler praktikplatser genom merkostnadsersättning till arbetsgivarna och mer resurser till Arbetsmiljöverket. Samtidigt säger Socialdemokraterna nej till regeringens utökade coachsatsning.

Socialdemokraterna föreslår för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* en budgettram på 4 943 miljoner kronor, dvs. 50 miljoner kronor mer än regeringens förslag. För *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslås en budgettram på 95 423 miljoner kronor, dvs. 7 065 miljoner kronor mer än regeringens förslag.

Den ekonomiska krisen är global, men på grund av regeringens politik slår krisen hårdare mot Sverige än mot jämförbara länder, menar *Vänsterpartiet* i motion *Fi261*. Den svenska arbetslösheten stiger betydligt snabbare än EU-genomsnittet och är nu också för första gången högre än snittet. Den antifackliga politiken har inneburit att antalet personer som är anslutna till arbetslöshetsförsäkringen är ca 500 000 lägre än när regeringen tillträdde. Neddragningarna innebär att försäkringen inte längre garanterar en skälig inkomstrygghet vid arbetslöshet. Direkta satsningar på fler reguljära jobb och på att förhindra varsel och uppsägningar utgör kärnan i Vänsterpartiets budgetalternativ. Men vid sidan av de direkt jobbskapande åtgärderna vill partiet också stärka och utveckla den aktiva arbetsmarknadspolitikerna.

När det gäller åtgärder för integration, antidiskriminering och jämställdhet på *utgiftsområde 13* vill Vänsterpartiet bl.a. införa lagstiftning som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Samtidigt föreslås en höjning av schablonersättningen till kommunernas flyktingmottagning. Partiet vill också ha en amnesti för papperslösa. Man avvisar regeringens förslag om etablering av nyanlända, liksom sfi-bonussystemet. Partiet budgeterar tidsbegränsade jämställdhetsprojekt inom utgiftsområdet, medan andra jämställdhetsatsningar föreslås inom respektive utgiftsområde.

När det gäller åtgärder för arbetsmarknad och arbetsliv på *utgiftsområde 14* föreslår Vänsterpartiet bl.a. att den högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen och aktivitetsstödet höjs till 970 kr/dag de 100 första dagarna och till 870 kr/dag därefter. Ersättningsnivån höjs till 80 % under hela ersättningsperioden. Grundbeloppet ska höjas till 420 kr i arbetslöshetsförsäkringen och till 320 kr för aktivitetsstöd. Utanför utgiftsområdet föreslås en sänkning av avgifterna till arbetslöshetskassan och en återinförd rätt till skatteavdrag för avgift till arbetslöshetskassa och fackförening. För att minska ungdomsarbetslösheten gör Vänsterpartiet tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet en satsning på ett ungdomspaket med bl.a. utbildning och praktik. Utöver det avsätts medel för ytterligare 12 000 platser i arbetsmarknadsutbildning och 2 000 fler platser i andra program med aktivitetsstöd, t.ex. förberedande utbildningar. Anslaget till Samhall ökar, och såväl taket som antalet platser med lönebidrag och OSA (skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare) höjs. Partiet räknar med lägre kostnader för lönegarantiersättning till följd av ett förslag om återinförd statlig förmånsrätt.

Vänsterpartiet föreslår för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* en budgettram på 5 680 miljoner kronor, dvs. 787 miljoner kronor mer än regeringens förslag. För *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslås en budgettram på 98 432 miljoner kronor, dvs. 10 074 miljoner kronor mer än regeringens förslag.

Miljöpartiet påpekar i motion *Fi262* att hela syftet med regeringens ekonomiska politik har varit att öka sysselsättningen och minska det s.k. utanförskapet. Oavsett hur man mäter kommer dock det som regeringen definierar som utanförskap inte att minska under mandatperioden enligt de prognoser som nu föreligger. Den kraftiga konjunkturnedgången och regeringens senfärdighet med att möta krisen kommer att leda till onödigt hög arbetslöshet. Fler personer än nödvändigt kommer att slås ut från arbetsmarknaden och hamna i utanförskap. Miljöpartiets linje har under hela konjunkturnedgången varit att möta krisen på ett aktivt sätt för att därigenom förhindra att ekonomin långsiktigt skadas och att fler människor än nödvändigt drabbas av finanskrisens härjningar.

När det gäller åtgärder för integration, antidiskriminering och jämställdhet på *utgiftsområde 13* vill Miljöpartiet bl.a. höja kommunersättningen vid flyktingmottagande. Partiet vill också satsa på förstärkta insatser mot diskriminering genom att tillföra medel till ett flertal projekt och åtgärder. Nivån på anslaget Särskilda jämställdhetsåtgärder bibehålls även 2011–2012.

När det gäller åtgärder för arbetsmarknad och arbetsliv på *utgiftsområde 14* föreslår Miljöpartiet bl.a. att ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen höjs till 80 % de 300 första dagarna, att ett studerandevillkor införs i försäkringen 2011 och att den högsta dagpenningen höjs med 100 kr 2012. Som en följd av att partiet säger nej till utförsäkring i fråga om sjukpenningen beräknar man lägre kostnader för aktivitetsstöd. Särskilda medel föreslås också för 2010 och 2011 till rehabiliteringsåtgärder i Arbetsförmed-

lingens regi för personer med nedsatt arbetsförmåga som tidigare varit i sjukersättning. Miljöpartiet presenterar tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpartiet ett stort paket för att motverka ungdomsarbetslösheten och erbjuda utbildning och praktik i stället för passiv arbetslöshet. Företags- och utbildningsvikariatet föreslås som ny reform med 10 000 platser 2010 och 2011. Friåret bör enligt partiet återinföras 2012 med 5 000 platser. Ytterligare medel avsätts för Arbetsmiljöverket och ett arbetslivsinstitut.

Miljöpartiet föreslår för *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* en budgetram på 5 002 miljoner kronor, dvs. 109 miljoner kronor mer än regeringens förslag. För *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslås en budgetram på 90 112 miljoner kronor, dvs. 1 754 miljoner kronor mer än regeringens förslag.

Utskottets ställningstagande

Det kraftiga fallet i BNP som präglade den svenska ekonomin tycks nu ha mattats av och många bedömare räknar med viss tillväxt i ekonomin under 2010. Tyvärr kan arbetsmarknadsutskottet konstatera att någon liknande återhämtning på arbetsmarknaden inte tycks vara att vänta under de närmaste åren. Regeringen gör i budgetpropositionen bedömningen att sysselsättningsgraden kommer att sjunka med 3,5 % 2010 och ytterligare 0,5 % 2011, medan arbetslösheten stiger till en nivå på 11,4 % 2010 och 11,6 % 2011.

Utskottet kan konstatera att regeringen genom sina förslag under det gångna året anpassat arbetsmarknadspolitiken till det försämrade konjunkturläget genom kraftfulla satsningar på aktiva åtgärder för både kort- och långtidsarbetslösa med syfte att förbättra anställningsbarheten och öka arbetsutbudet. Denna inriktning förstärks nu ytterligare, vilket utskottet välkomnar. Den satsning som regeringen gör på det arbetsmarknadspolitiska området är därmed den största sedan 1990-talskrisen. Regeringen gör också satsningar på integrations- och jämställdhetsområdena inom ett flertal utgiftsområden.

Regeringen föreslår bl.a. att coachningsinsatserna förstärks med 8 000 platser för 2010. Man vill också för 2010 förstärka de insatser i arbetspraktik och praktisk kompetensutveckling som infördes för korttidsarbetslösa i våras genom att tillföra 4 000 nya platser. Dessutom tillförs ytterligare ca 1 000 platser i arbetsmarknadsutbildning under 2010. I paketet ingår även satsningar på bl.a. utbyggnad av yrkeshögskola och yrkesvux. Anpassningen innebär att resurserna, när behovet finns, inte bara fokuseras på dem som står längst ifrån arbetsmarknaden utan även på personer som nyligen blivit arbetslösa.

Utskottet noterar, liksom senast i behandlingen av den ekonomiska vårpropositionen (2008/09:AU9y), att regeringen därmed fullföljer den nya inriktning på arbetsmarknadspolitiken som initierades efter maktskiftet

2006, där volymen på de konjunkturberoende programmen knyts till konjunkturutvecklingen. Den volymökning som nu sker ska således enligt utskottets mening inte ses som en brytning med den politik som förts tidigare under mandatperioden, utan tvärtom som ett fullföljande av politiken, men nu under andra omständigheter. Regeringen har genom att kontinuerligt anpassa omfattningen av insatserna till konjunkturläget återupprättat en arbetsmarknadspolitik som är i verklig mening konjunkturberoende.

Utskottet vill särskilt lyfta fram det positiva i att regeringen kraftigt förstärker Arbetsförmedlingens resurser. Det är en nödvändighet av flera skäl. I de förslag som regeringen aviserat ges Arbetsförmedlingen två nya, mycket viktiga uppgifter i arbetet med att hjälpa människor från utanförskap till arbete. För det första ges Arbetsförmedlingen huvudrollen när samordningsansvaret för nyanlända invandrades arbetsmarknadsanpassning överförs från kommunerna till staten. För det andra ges Arbetsförmedlingen ett förstärkt uppdrag att ta hand om övergången till arbete eller utbildning för dem som lämnar sjukförsäkringen. Utskottet bedömer dessa uppgifter som centrala i bekämpandet av människors utanförskap de kommande åren. Till detta kommer en tredje stor och ansvarsfull uppgift i att kvalitetssäkra programverksamheten, mot bakgrund av den stora volymökning som den aktiva arbetsmarknadspolitiken har genomgått. Utskottet utgår från att regeringen noga följer Arbetsförmedlingens behov i arbetet med att lösa dessa viktiga arbetsuppgifter.

Utskottet vill också understryka vilken fördel det innebär att Alliansregeringen initierade en omorganisation av Arbetsförmedlingen till en enda myndighet med ett fåtal tydligt definierade mål. Myndigheten kan nu på ett effektivt och rättssäkert sätt lösa de svåra och viktiga arbetsuppgifter som den ställs inför de kommande åren. Det är i sammanhanget mycket lovvärt att regeringen ytterligare förstärker Arbetsförmedlingens möjligheter att begagna sig av kompletterande aktörer för att uppfylla uppgifterna på arbetsmarknads- och integrationsområdena. Genom en mångfald av aktörer kan måluppfyllelsen öka samtidigt som de arbetssökande och nyanlända får större valfrihet när det gäller hur de bäst vill bli hjälpta på vägen till utbildning eller arbete.

Ungdomars situation på arbetsmarknaden har försvårats under det senaste året. I augusti 2009 var 21,6 % av de ungdomar i åldern 15–24 år som befann sig i arbetskraften arbetslösa, vilket var en ökning med 8,9 procentenheter sedan augusti 2008. Utskottet finner det mot den bakgrunden mycket välkommet att regeringen ytterligare förstärker insatserna för arbetslösa ungdomar.

De nya insatserna för ungdomar kan sägas ha två huvudspår. Det ena spåret – som primärt består av insatser utanför arbetsmarknadsutskottets beredningsområde – är att stimulera ungdomar att utbilda sig. Därmed kan de förväntas stärka sin anställningsbarhet, i synnerhet som regeringens reformer gett skol- och utbildningsväsendet större förutsättningar att utbilda till jobb och inte till arbetslöshet. Det andra spåret, på utskottets berednings-

område, är att göra jobbgarantin för ungdomar mer flexibel och möjlig att anpassa till individuella behov. Det blir exempelvis möjligt att delta i garantin på deltid, detta för att kunna kombinera den med komvux och sfi-studier, att få arbetslivsinriktad rehabilitering och att kunna ta del av stöd till start av näringsverksamhet. En sådan kvalitetshöjande individanpassning är enligt utskottets mening särskilt ändamålsenlig med tanke på vikten av att fånga in de allra svagaste ungdomarna och förhindra att de slås ut ur arbetskraften innan konjunkturen hinner vända. Även den nya aktiveringsinsatsen Lyft och möjligheten att i folkhögskolornas regi läsa in en grundskole- eller gymnasieexamen ser utskottet som goda verktyg för detta ändamål.

Det är enligt utskottets mening samtidigt angeläget att inte måla ungas arbetsmarknadssituation i överdrivet dystra färger. Ett exempel är när det i debatten framförs att en fjärdedel av de unga står utan jobb. Utskottet anser att den officiella arbetsmarknadsstatistiken (AKU) måste tolkas med försiktighet. Den får inte hårdras eller avsiktligt misstolkas. För det första befann sig nästan hälften av ungdomar i åldern 15–24 år utanför arbetskraften i augusti 2009, i många fall på grund av studier. De arbetslösa ungdomarna utgjorde drygt 11 % av befolkningen i åldersgruppen. För det andra inkluderar den officiella arbetslöshetsdefinitionen även heltidsstuderande som i intervjuer säger sig söka och med relativt kort varsel kunna ta minst en timmes arbete i en viss vecka. Utskottet finner det troligt att den sociala situationen för denna kategori av heltidsstuderande skiljer sig väsentligt från situationen för dem som står helt utan sysselsättning. De arbetslösa ungdomarnas andel av befolkningen – om man undantar även de heltidsstuderande – var i augusti 2009 knappt 9 %. Visserligen är denna andel fortfarande nästan dubbelt så hög som andelen arbetslösa i befolkningen (15–74 år) som helhet, men ändå långt ifrån en fjärdedel av de unga. Det är enligt utskottets mening angeläget, inte minst mot bakgrund av vikten av att komma till rätta med de problem som faktiskt finns, att debatten om nivån på ungdomsarbetslösheten förs på ett rättvisande sätt.

Även ungdomarnas tid i arbetslöshet ger skäl att inte måla upp en alltför mörk bild. Medelvärdet för arbetslöshetstiden för ungdomar 15–24 år var i augusti 2009 14,3 veckor, att jämföra med 27,9 veckor för hela befolkningen 15–74 år. Av de unga arbetslösa hade ca 15 % varit utan arbete ett halvår eller mer, mot det dubbla bland arbetslösa i alla åldrar.

Ungdomars arbetslöshetstider är alltså generellt kortare än äldres. Även detta faktum ger, enligt utskottets mening, anledning att inrikta programinsatser för ungdomar på att identifiera och hjälpa den relativt begränsade grupp som har lång arbetslöshetstid. I det sammanhanget vill utskottet också påminna om att såväl regeringen som Arbetsförmedlingen uttryckt att bestämmelsen om att deltagare i jobbgarantin i normalfallet inte får tillgång till vissa insatser förrän efter 3 månader i rådande konjunkturläge

inte bör tolkas alltför snävt. Det torde därmed vara möjligt att där så bedöms lämpligt anvisa arbetssökande till exempelvis praktik även tidigt i jobbgarantin.

Den fortsatta huvudfokuseringen på de arbetslösa ungdomar som har den svagaste ställningen på arbetsmarknaden innebär också att regeringen undviker att i onödan låsa in de ungdomar som står nära arbetsmarknaden i olika typer av programinsatser. I stället betonas att jobbsökande är viktigt för denna grupp även i lågkonjunktur. Följaktligen är de statliga insatserna inriktade dels på personlig coaching i jobbsökandet, dels på efterfrågestimulans när det gäller ung arbetskraft, i form av nystartsjobb och nedsättning av sociala avgifter vid anställning av ungdomar. Utskottet kan utan förbehåll ställa sig bakom denna inriktning på politiken.

Utskottet noterar att medel avsätts i budgeten för två större reformer inom beredningsområdet – stöd för personer som lämnar sjukförsäkringen och nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering – där respektive särproposition ännu inte avlämnats. Arbetsmarknadsutskottet planerar att behandla stödet för sjukskrivna i samband med budgetberedningen 2009 och reformen av integrationspolitiken under våren 2010. Följaktligen tar utskottet inte ställning till förslagen i sak i detta sammanhang.

När det gäller de förslag som partierna framför i motionerna Fi260 (s), Fi261 (v) och Fi262 (mp) kan utskottet inledningsvis notera att förslagen med några få undantag spretar i olika riktningar såväl till innehåll som till budgetvolym. Något enhetligt rödgrönt alternativ på arbetsmarknadsutskottets beredningsområde är svårt att skönja. Drygt 700 miljoner kronor skiljer partiernas alternativ på utgiftsområde 13 och 8 300 miljoner kronor på utgiftsområde 14. Där Socialdemokraterna talar sig varma för en arbetsmarknadspolitik grundad i arbetslinjen vill Miljöpartiet återinföra friåret. Där Socialdemokraterna och Vänsterpartiet kräver omedelbara återställare av arbetslöshetsförsäkringen i mångmiljardklassen, skjuter Miljöpartiet en eventuell reform på en ovisst framtid och sänker i stället det aktuella anslaget med 316 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag för 2010. Där Vänsterpartiet tvärt avvisar det ännu inte presenterade förslaget om nyanlända invandrades arbetsmarknadsetablering, väljer Socialdemokraterna och Miljöpartiet att avvakta. Där Socialdemokraterna vill höja nivån på det särskilda anslaget till jämställdhetsåtgärder vill Vänsterpartiet sänka nivån och Miljöpartiet omprioritera inom samma nivå som regeringen. Utskottet drar slutsatsen att det är svårt att se något tydligt oppositionsalternativ till den politik som regeringen föreslår inom utgiftsområdena 13 och 14.

En av de relativt få punkter som trots allt förenar oppositionspartiernas förslag är kravet på att ta bort nedsättningen av sociala avgifter till den arbetsgivare som anställer en ungdom. Utskottet beklagar mot bakgrund av den höga arbetslösheten för ungdomar att partierna på detta sätt vill bidra till att göra det dyrare för arbetsgivare att anställa och svårare att behålla unga personer. Utskottet kan konstatera att Vänsterpartiet vill gå ännu

längre i att försvåra det för unga på arbetsmarknaden genom att dessutom differentiera arbetsgivaravgiften så att det blir dyrare med visstidsanställningar, vilka är ett vanligt första steg in på arbetsmarknaden för ungdomar.

Utskottet noterar att såväl Socialdemokraterna som Vänsterpartiet i sina budgetmotioner Fi260 och Fi261 framhåller att man motsatt sig bl.a. den nedtrappning av arbetslöshetsersättningen under ersättningsperioden som införts under nuvarande regering. Utskottet vill för det första påminna om att det faktum att en nedtrappningsregel av ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen leder till att sökaktiviteten – och därmed chansen att få ett arbete – ökar, är väl belagt i den arbetsmarknadsekonomiska forskningen. Den stämmer också väl överens med principen om arbetslöshetsförsäkringen som en omställningsförsäkring. Utskottet kan för det andra konstatera att de båda partierna i sina budgetförslag för 2010 i praktiken ansluter sig till denna princip. I förslagen till hur arbetslöshetsförsäkringen ska konstrueras sänks nämligen den ersättning många av de arbetslösa får ut efter 100 ersättningsdagar, inte genom en lägre ersättningsnivå, men väl genom att taket sänks med 150 kr (s) respektive 100 kr (v). Det förefaller därmed som om den tidigare motsättning som kan ha funnits om värdet av en nedtrappningskonstruktion i arbetslöshetsförsäkringen nu är upplöst.

I Miljöpartiets motion Fi262 föreslås att friåret återinförs 2012. Utskottet finner det anmärkningsvärt att Miljöpartiet anser det vara god sysselsättningspolitik att betala människor för att vara helt utan sysselsättning, i synnerhet i ett arbetsmarknadsläge då arbetslösheten beräknas uppgå till nära 11 %. Utskottet vill också påminna om att exempelvis IFAU:s utvärdering av friårets arbetsmarknadseffekter (IFAU 2005:10) visade att de som varit friårslediga inte arbetade i större omfattning efter friåret, att de i genomsnitt fick 3 % lägre månadslön och att de inte minskade sin sjukfrånvaro, men däremot gick tidigare i pension. Ett återinfört friårssystem skulle enligt utskottets mening vara ett mycket kraftigt avsteg från arbetslinjen. Utskottet utgår ifrån att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet instämmer i denna bedömning, inte minst mot bakgrund av att deras representanter inte hade några invändningar mot att avskaffa friåret vid utskottets budgetberedning hösten 2006 (2006/07:AU1 och 2006/07:AU5).

Avslutningsvis noterar utskottet att Vänsterpartiet har valt att ta upp betydande delar – motsvarande ca 4,2 miljarder kronor – av sina förslag när det gäller aktiv arbetsmarknadspolitik som skatteutgifter på statsbudgetens inkomstsida och inte som utgifter på utgiftsområde. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om ett uttalande från hösten 2007 (2007/08:AU1y):

Vänsterpartiets sätt att använda krediteringar på skattekonto skulle – om de blev verklighet – undergräva utgiftstakets funktion, vilket utskottet anser djupt beklagligt. Enligt utskottets mening är det angeläget att stöd som i realiteten är att betrakta som utgifter också redovisas under ett utgiftsområde för att upprätthålla budgetdisciplinen och åstadkomma tydlighet och åskådlighet i budgeten. Utformningen av Vänsterpartiets förslag i detta avseende försvårar också avsevärt möjligheterna att jämföra regeringens och partiernas olika budgetalternativ.

Utskottet kan konstatera att Vänsterpartiet till skillnad från de andra partierna i den rödgröna oppositionen fortfarande väljer att agera i strid mot intentionerna i budgetlagen och bidra till att försvåra rättvisande jämförelser mellan de olika budgetalternativen.

Sammanfattning

Arbetsmarknadsutskottet finner att det förslag till ramar för utgiftsområdena 13 och 14 som regeringen lägger fram är väl avvägt för att förverkliga en politik inriktad på att dämpa sysselsättningsfallet och förhindra att arbetslöshet och utanförskap biter sig fast. Utskottet ställer sig därför bakom regeringens förslag till budgettram för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet om 4 892 844 000 kr och för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv om 88 358 365 000 kr, och avstyrker de i ärendet behandlade motionerna.

Stockholm den 20 oktober 2009

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Hillevi Engström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Hillevi Engström (m), Berit Högman (s), Sylvia Lindgren (s), Lars Lilja (s), Eva Flyborg (fp), Jan Ericson (m), Luciano Astudillo (s), Désirée Pethrus Engström (kd), Josefin Brink (v), Ann-Christin Ahlberg (s), Hans Backman (fp), Ulf Holm (mp), Sven Yngve Persson (m), Patrik Björck (s), Reza Khelili Dylami (m), Lennart Levi (c) och Curt Linderöth (m).

Avvikande meningar

1. Avvikande mening (s)

Berit Högman (s), Sylvia Lindgren (s), Lars Lilja (s), Luciano Astudillo (s), Ann-Christin Ahlberg (s) och Patrik Björck (s) anför:

Tyvärr tvingas vi socialdemokrater konstatera att arbetslösheten växer snabbare i Sverige än i andra länder. För tre år sedan var arbetslösheten i Sverige närmare 2 procentenheter lägre än i EU, enligt Eurostats säsongsjusterade data. Nu är arbetslösheten för första gången någonsin högre i Sverige än genomsnittet i EU som helhet: 9,4 % av männen och 8,9 % av kvinnorna på den svenska arbetsmarknaden står utan arbete. Även jämviktsarbetslösheten stiger, vilket indikerar att regeringens tal om att dess politik bidrar till att skapa jobb på lång sikt inte stämmer. Bland ungdomar är situationen än mer allvarlig. I dag är arbetslösheten 27 % bland Sveriges unga, för såväl kvinnor som män. Under den akuta jobbkrisen har ungdomsarbetslösheten ökat dubbelt så snabbt i Sverige som i EU.

Vi är starkt kritiska till den passiva och i vissa avseenden direkt skadliga arbetsmarknadspolitik som den borgerliga regeringen fört. Det tydligaste exemplet på denna negativa utveckling är att den svenska arbetslöshetsförsäkringen i dag är sämre än i flera jämförbara länder. Taket i a-kassan är endast 15 000 kr i månaden, vilket innebär att den som har en genomsnittlig inkomst endast får ca 50 % av sin tidigare lön i ersättning vid arbetslöshet. Samtidigt har en halv miljon människor trängts ut ur a-kassan. De står nu utan trygghet när jobbkrisen stärker sitt grepp om Sverige. Regeringen har sedan den tillträdde hösten 2006 också lagt om arbetsmarknadspolitiken, från aktiva insatser till passiva åtgärder. Insatser som leder till jobb – arbetspraktik och yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning – har dragits tillbaka. I stället har allt fler människor placerats i nya passiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder, som jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för ungdomar. Vi socialdemokrater anser att detta agerande är direkt kontraproduktivt från en regering som säger sig vilja föra en aktiv arbetsmarknadspolitik.

På *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* föreslår vi socialdemokrater ett belopp som är 50 miljoner kronor högre än regeringens. I budgetpropositionen förklarar regeringen att en integrationspolitisk proposition ska presenteras under hösten 2009. Utan att ha tillgång till en tydligare bild är det svårt att utifrån budgetpropositionen bedöma regeringens politik på området. Vi väljer därför att i detta sammanhang endast ta fullständig ställning till de förslag som faktiskt lagts fram. Däremot vill vi redan nu avsätta resurser för att stärka etableringssamtalen för kvinnor. Till skillnad från regeringen som sänker resurserna till DO (Diskrimineringsombudsmannen), vill vi öka anslagen. Vi socialdemokrater är mycket oroliga över regeringens politik som gör att jämställdheten går tillbaka. Vi

vill, till skillnad från den borgerliga regeringen, värna om jobben och välfärden och därmed om grunden för en framgångsrik jämställdhetspolitik. När det gäller särskilda jämställdhetsåtgärder vill vi bl.a. satsa på projekt för att utveckla och finna goda exempel på modeller för att avskaffa ofrivillig deltid, förbättra tryggheten för dem som söker jobb på deltid genom att utöka antalet ersättningsdagar från 75 till 100 vid deltidsarbetslöshet och tillföra DO extra resurser för att följa upp lönekartläggningar och utbilda arbetsgivare och fackliga företrädare om jämställda löner.

På *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslår vi socialdemokrater en ram som är 7 065 miljoner kronor högre än regeringens. När det gäller arbetslöshetsförsäkringen vill vi bl.a. sänka avgifterna genom att införa en skattereduktion som motsvarar upp till 75 % av avgiften. Vi vill också förbättra försäkringen genom att höja ersättningsnivån till 80 % och successivt höja taket till 990 kr/dag 2012, med en nedtrappning efter 100 ersättningsdagar. Vi vill se fler platser i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, bättre rehabilitering av sjukskrivna inom ramen för Arbetsförmedlingens verksamhet, fler lönebidragsplatser och ett återupprättat arbetsmiljöarbete.

Arbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt och regeringen står passiv. Tillsammans med våra samarbetspartier Vänsterpartiet och Miljöpartiet har vi därför tagit fram ett stort ungdomspaket för att minska ungdomsarbetslösheten. Där ingår bl.a. en snabb kartläggning av alla unga som skriver in sig vid Arbetsförmedlingen, större satsningar på högskole- och KY-utbildningar, möjlighet för långtidsarbetslösa att komplettera sin grundskole- eller gymnasiekompetens och en snabbare övergång från studier till arbete. På utgiftsområde 14 vill vi göra satsningar för unga på arbetsmarknadsutbildning, lärlingsplatser och stöd till funktionshindrade. Dessutom vill vi att en arbetsgivare som anställer en arbetslös ungdom ska kunna göra ett s.k. förstajobbetavdrag.

Vi socialdemokrater föreslår för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet en budgetram på 4 943 miljoner kronor, dvs. 50 miljoner kronor mer än regeringens förslag. För utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv föreslår vi en budgetram på 95 423 miljoner kronor, dvs. 7 065 miljoner kronor mer än regeringens förslag. Vi anser att riksdagen bör avslå budgetpropositionen och bifalla motion Fi260 i dessa delar.

2. Avvikande mening (v)

Josefin Brink (v) anför:

Vi i Vänsterpartiet bedömer utvecklingen på arbetsmarknaden som i det närmaste mardrömslik. Enligt Konjunkturinstitutet beräknas antalet sysselsatta minska med hela 263 000 personer mellan 2008 och 2011. Under valrörelsen 2006 sade Moderaterna att Sverige led av massarbetslöshet. Arbetslösheten låg vid tidpunkten för valet på ca 6,5 %, vilket var klart lägre än genomsnittet i EU som vid denna tidpunkt låg på ca 7,8 %. Efter tre år av borgerligt styre är den svenska arbetslösheten – för första gången

någonsin – högre än EU-snittet. Huvudorsaken är att regeringens ekonomiska politik har saknat nödvändiga stimulansåtgärder. Den har i stället varit helt inriktad på att genom olika åtgärder tvinga fram en låglönemarknad. Denna politik visar sig nu vara i grunden misslyckad. Vi i Vänsterpartiet vänder oss också mot regeringens antifackliga politik, som har inneburit att ca 500 000 färre är medlemmar i en a-kassa jämfört med när regeringen tog makten. Neddragningarna innebär att arbetslöshetsförsäringen inte längre garanterar en skälig inkomstrygghet vid arbetslöshet. Regeringen har dessutom infört en stupstock i sjukförsäringen som tvingar ut sjuka människor på arbetsmarknaden.

Direkta satsningar på fler reguljära jobb och på att förhindra varsel och uppsägningar utgör kärnan i Vänsterpartiets budgetalternativ. Men vid sidan av de direkt jobbskapande åtgärderna vill vi i Vänsterpartiet också stärka och utveckla den aktiva arbetsmarknadspolitiken. Det är en central uppgift att utforma utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken på ett sådant sätt att människor inte långvarigt slås ut från arbetsmarknaden, som skedde efter 1990-talskrisen. Vi i Vänsterpartiet vill också återupprätta en arbetslöshetsförsäkring som ger inkomstrygghet och som är ekonomiskt möjlig för alla arbetstagare att vara med i.

På *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* föreslår vi i Vänsterpartiet ett belopp som är 787 miljoner kronor högre än regeringens. Vi anser att en lagstiftning ska införas som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Vi vill dessutom höja schablonersättningen för flyktingmottagandet och ha en förlängning av ansökningstiden för anhöriginvandrare att omfattas av den kommunala introduktionen. Regeringens anslag för etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare bör i stället användas till att införa en särskild introduktionsersättning som liknar lön. Vi avvisar regeringens satsning på lotsar i etableringsprocessen, liksom regeringens förslag om mentorer och varje satsning på sfi-bonus. En amnesti bör genomföras i asylprocessen. Vi i Vänsterpartiet har flera gånger påpekat det oseriösa i att, som regeringen, bedriva jämställdhetspolitik genom att använda ett enda, ogenomskinligt anslag för särskilda jämställdhetsåtgärder. Jämställdhetsåtgärder bör göras på respektive utgiftsområde. Med detta sagt vill vi avsätta medel till tidsbegränsade jämställdhetsprojekt på sammanlagt 180 miljoner kronor.

På *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslår vi i Vänsterpartiet ett belopp som är 10 074 miljoner kronor högre än regeringens. När det gäller arbetslöshetsförsäringen och aktivitetsstödet vill vi höja ersättningsnivån till 80 % under hela perioden och höja taket till 970 kr/dag i 100 dagar, därefter till 870 kr/dag. Även golvet bör höjas, både i försäringen och i aktivitetsstödet. Avgifterna till a-kassan bör sänkas och dessutom vill vi återinföra rätten till skatteavdrag för avgift till a-kassa och fackförening. Utöver det gemensamma ungdomsprogrammet nedan avsätter vi medel för 12 000 ytterligare platser i arbetsmarknadsutbildning. Vi vill återinföra plusjobben och gröna jobb för långtidsarbetslösa och för-

stärka anställningsstöden till nyanlända och före detta långtidssjukskrivna. Inom äldreomsorgen bör medel avsättas för utbildningsvikariat med inriktning på att unga arbetslösa med relevant utbildning ska vikariera för personal inom äldreomsorgen som genomgår vidareutbildning. Vi vill höja anslaget till Samhall och vi vill också höja taket och antalet platser med lönebidrag och offentligt skyddat arbete. På budgetens inkomstsida avvisar vi nystartsjobben och nyfriskjobben och satsar i stället på anställningsstöd med högre subventionsgrad som kräver anvisning av Arbetsförmedlingen.

Arbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt och regeringen står passiv. Tillsammans med våra samarbetspartier Socialdemokraterna och Miljöpartiet har vi därför tagit fram ett stort ungdomspaket för att minska ungdomsarbetslösheten. Där ingår bl.a. en snabb kartläggning av alla unga som skriver in sig vid Arbetsförmedlingen, större satsningar på högskole- och KY-utbildningar, möjlighet för långtidsarbetslösa att komplettera sin grundskole- eller gymnasiekompetens och en snabbare övergång från studier till arbete. På utgiftsområde 14 vill vi göra satsningar för unga på arbetsmarknadsutbildning, lärlingsplatser och stöd till funktionshindrade. Dessutom vill vi att en arbetsgivare som anställer en arbetslös ungdom ska kunna göra ett s.k. förstajobbetavdrag.

Vi i Vänsterpartiet föreslår för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet en budgettram på 5 680 miljoner kronor, dvs. 787 miljoner kronor mer än regeringens förslag. För utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv föreslås en budgettram på 98 432 miljoner kronor, dvs. 10 074 miljoner kronor mer än regeringens förslag. Jag anser att riksdagen bör avslå budgetpropositionen och bifalla motion Fi261 i dessa delar.

3. Avvikande mening (mp)

Ulf Holm (mp) anför:

Vi i Miljöpartiet kan konstatera att läget på den svenska arbetsmarknaden är fortsatt mycket negativt. Företagen har ännu inte hunnit anpassa sig till det stora produktionsbortfallet och antalet jobb kommer därför att fortsätta minska. Sysselsättningen, som redan minskat med ca 100 000 personer, fortsätter att falla med ytterligare 200 000 personer mellan 2008 och 2011 enligt regeringens prognos. Vi i Miljöpartiet anser att regeringens politik hitintills har varit otillräcklig för att möta den ekonomiska krisen på ett ansvarsfullt sätt. Regeringen reagerade för sent. Man avvisade väldigt länge att det överhuvudtaget var kris och att det behövdes några politiska insatser för att dämpa konjunkturedgången.

Vi i Miljöpartiet menar att regeringens ensidiga fokus på att öka arbetskraftsutbudet har varit misslyckad. Den kraftiga konjunkturedgången och regeringens senfärdighet i att möta krisen kommer att leda till onödigt hög arbetslöshet, och fler personer än nödvändigt kommer att slås ut från arbetsmarknaden och hamna i utanförskap. Miljöpartiets linje har under hela konjunkturedgången varit att möta krisen på ett aktivt sätt för att därigenom förhindra att ekonomin långsiktigt skadas och att fler människor än

nödvärdigt drabbas av finanskrisens härjningar. Vi har föreslagit investeringar för att möta både konjunkturnedgången och klimatutmaningarna och aktiva åtgärder för de som blir arbetslösa så att de kan ställa om för att matcha nya behov på arbetsmarknaden. En sådan politik dämpar arbetslösheten och gör att fler människor får nya chanser när konjunkturen vänder uppåt igen.

På *utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet* föreslår vi i Miljöpartiet ett belopp som är 109 miljoner kronor högre än regeringens. Alla har inte samma rättigheter och möjligheter att verka i vårt samhälle. I statistiska granskningar av arbetsmarknaden, den politiska arenan och brottsut-sattheten framträder uppenbara skillnader mellan olika grupper. Politiken mot diskriminering behöver därför skärpas och utvecklas. Vi i Miljöpartiet vill satsa på kraftigt förstärkta insatser mot diskriminering genom att tillföra medel till ett flertal projekt och åtgärder. Jämställdhetsarbetet bör förstärkas med 365 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2011, genom satsningar på bl.a. kvinnojourer, åtgärder mot mäns våld och skyddade boenden för dem som utsätts för hedersvåld. Vi vill också höja kommunersättningen vid flyktingmottagande.

På *utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv* föreslår vi i Miljöpartiet ett belopp som är 1 754 miljoner kronor högre än regeringens. Vi föreslår att ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen höjs till 80 % de 300 första dagarna. Ett studerandevillkor bör införas i försäkringen 2011 och den högsta dagpenningen höjas med 100 kr 2012. På grund av att Miljöpartiet säger nej till utförsäkring i sjukpenningen minskar kostnaderna för aktivitetsstöd. För personer med nedsatt arbetsförmåga som tidigare varit i sjukersättning bör 500 miljoner kronor avsättas 2010 och 2011 för rehabiliteringsåtgärder. Företags- och utbildningsvikariatet föreslås som ny reform med 10 000 platser 2010 och 2011. Vi i Miljöpartiet vill också att friåret återinförs 2012 med 5 000 platser. Extra medel bör avsättas för Arbetsmiljöverket och för ett nytt arbetslivsinstitut.

Arbetslösheten bland unga ökar rekordsnabbt men regeringen står passiv. Tillsammans med våra samarbetspartier Socialdemokraterna och Vänsterpartiet har vi därför tagit fram ett stort ungdomspaket för att minska ungdomsarbetslösheten. Där ingår bl.a. en snabb kartläggning av alla unga som skriver in sig vid Arbetsförmedlingen, större satsningar på högskole- och KY-utbildningar, möjlighet för långtidsarbetslösa att komplettera sin grundskole- eller gymnasiekompetens och en snabbare övergång från studier till arbete. På utgiftsområde 14 vill vi göra satsningar för unga på arbetsmarknadsutbildning, lärlingsplatser och stöd till funktionshindrade. Dessutom vill vi att en arbetsgivare som anställer en arbetslös ungdom ska kunna göra ett s.k. förstajobbetavdrag.

Vi i Miljöpartiet föreslår för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet en budgettram på 5 002 miljoner kronor, dvs. 109 miljoner kronor mer än regeringens förslag. För utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

föreslås en budgetram på 90 112 miljoner kronor, dvs. 1 754 miljoner kronor mer än regeringens förslag. Jag anser att riksdagen bör avslå budgetpropositionen och bifalla motion Fi262 i dessa delar.